

**Charles K. Roy
Gabe Dearborne**

**Trigger II
Homo Diabolicus**

Tudományos-fantasztikus kisregény

**Copyright © by
Charles K. Roy & Gabe Dearborne
2005**

TARTALOM

Előszó

Első rész

1. Jupiter Island, Florida
2. Frostproof, Florida
3. Polk megyei bíróság
4. 2004. november 21, a demonstráció

Második rész

5. Élesben
6. Frostproof - Budapest - Monor, Csévharaszti út
7. A vacsora
8. Az egész értelme
9. Frostproof, Florida

Harmadik rész

10. A szülők
11. Otthon
12. A gyerekek
13. Ismét otthon

Negyedik rész

14. A jelentés

...Aztán az Ördög, kéjes vigyorral az ábrázatán, felkínálta az embernek az értelmet. Az ember pedig gyanútlanul elfogadta azt, mert az Ördög nem mondta neki, hogy amikor aláírja ezt a szerződést, egyben a saját halálos ítéletét is aláírja.

Charles K. Roy

Előszó

Tisztelt olvasóink bizonyára emlékeznek még a Triggerre, erre a riasztóan valóságos történetre, amely fellebbentette a fátylat az emberben lakozó ördögi tulajdonságokról. Az akkori témaválasztás nem volt véletlen. Mindazok a jellemvonások, amelyeket Dr. Sartain és tudóscsapata kutatott a *Generation 2000* projektben, valóban léteznek a lélek rejtett zugaiban, és bizony nagyon kevés kell ahhoz, hogy a felszínre kerülve, teljesen kivetköztessék addigi mivoltából az embert.

Sajnos a 21. század hajnalán sem jobb a helyzet, mint volt az előző század alkonyán. A társadalom olyan gyors változásokra kényszerül, amelyeket az emberi jellem képtelen természetes módon követni. Az így kialakuló konfliktushelyzet kényszerpályára állítja az egyént, és ennek egyenes következménye az, hogy az egyes ember teljesen váratlan reakciókat mutat.

Nem áll szándékunkban megbírálni a technika legújabb vívmányait. Azok nem okai az emberi jellem elfajulásának. A hírközlés eszközei, beleértve a számítógépet és az Internetet, pusztán eszközök az ember kezében. Ugyanúgy lehet őket jóra alkalmazni, mint rosszra. Még arra sem vállalkozunk, hogy a médiákat okoljuk azért, mert ömlesztve juttatják el otthonainkba a háborút, a terrort, a nyomort. Mindezek realitások, amelyekkel, akár tetszik, akár nem, kénytelenek vagyunk szembenézni.

A bajok forrását másutt kell keresni. Belül, magában az emberben. Abban a tehetetlenségben, amely meggátolja az egyént az információk feldolgozásában, amely arra kényszeríti, hogy szakítva az addig elfogadott normákkal, homlokegyenest másképpen reagáljon úgy önmagára, mint a környezetére. Maga az ember az, akiben a problémák megszületnek, és ugyancsak maga az ember az, aki azokat torz módon vetíti ki a társadalom szűkebb, hozzá közel álló részére - a családra - éppúgy, mint egészére.

A jelen írás éppen ezzel a problémakörrel kíván foglalkozni. Hogy milyen szinten, azt döntse el Ön, tisztelt Olvasó.

A szerzők

Ha egy hajót kétszáz ember szállítására terveztek, de ötszázat engediünk fel a fedélzetére, akkor két alternatívánk van. Az első, hogy háromszáz személyt leszállítunk a hajóról, és biztonságosan hajózunk tovább. A második - egyébként nagyon „humánus” alternatíva - hogy folytatjuk ötszáz személlyel a biztos halálba vezető utat.

C. K. Roy

Első rész

1. Jupiter Island, Florida

A floridai Jupiter Island, a nevével ellentétben, nem sziget. Magán a félsziget keleti partvidékén helyezkedik el, körülbelül félúton Hobe Sound és West Palm Beach között, szemben a Bahamákkal. Mégis szigetnek nevezik, mert annyira eltér Florida többi részétől, mintha nem is más kontinensen, de egyenesen más bolygón volna. Ez a méregdrága házakkal beépített terület a Tequesta tó déli partján valóságos Eldorado. Itt telepedett meg az úgynevezett „Old Money”, vagyis a régi gazdagok krémje. Különbségére mi sem jellemzőbb, mint az, hogy a dúsgazdag Donald Trump sem volt képes ingatlant vásárolni ezen a kies helyen, és sok más, ugyancsak gazdag, ám annál kétesebb hírű művész, milliomos is ugyanígy járt: egyszerűen nemkívánatos személyek voltak és maradtak Jupiter Islanden.

A külvilágtól mégsem szigetelődött el teljesen ez a település. Nem is teheti, hiszen itt húzódik, a kellős közepén a Beach Road, az a tengerparti autószerda, amely északon Jacksonvillénél kezdődik, és hűen követve az Atlanti Óceán partvonulatát, eléri Miamit, majd azon is túl, a Florida Keys szigetláncolatát, és annak legnyugatibb pontját, Key Westet. Hatalmas a forgalom itt a nap huszonnégy órájában, hetente hét napon keresztül, egész évben, kivéve azokat a napokat, amikor a meteorológia hurrikánt jósol. Olyankor megszűnik az élet, eltűnnek a gépkocsik, eltűnnek az emberek is, és az egész luxusos partvidék kihalt lesz néhány napra, amíg elvonul a veszély. De amint a barométerek mutatója ismét a jó idő felé kezd kúszni, mint a kagylók a tengerfenéken, úgy nyílnak ki a házak, és a gazdagok, mintha mi sem történt volna, ott folytatják minden kényelemmel kipárnázott életüket, ahol abbahagyták.

Jupiter Islandnek van azonban egy olyan attrakciója, amely egyformán szolgálja a helybéli arisztokráciát és az átutazókat, vagy a szomszédos üdülők szintén nem vékonypénzü közönségét. Ez pedig a helység Country Clubja, amelynek semmiféle hivalkodó neve nincs, de úgy vonzza az aktív pihenésre vágyó embereket, mint mágnes a vasat. Ha teszem azt egy üzletember Miamiban elhatározza, hogy a napi munkája után jól akar eltölteni néhány órát, úszással, szaunával, egy-két itallal, és azzal, hogy a tekintetét lélegzetelállítóan csinos nőkön legelteti, akkor nem marad más tennivalója, mint beülni a kocsijába, és alig több, mint egy órát autózva, eléri a helyet, ahol aztán a mindenre felkészült személyzet a ki nem mondott kívánságait is lesi, és még azelőtt teljesíti, hogy egyáltalán megfogalmazhatta volna.

Ennek a klubnak a társalgójában ült most egy inkább idős, mint középkorú férfi, és az újságokat böngészte. Termete még ültében is szálegyenes volt, napbarnított arcához igen jól illett ezüstösen ősz haja, amelyet rövidre nyírva hordott. Orrán vékony, fémkeretes szemüveget viselt, és szigorú arccal mélyedt a lapokba, amelyekből csak időnként tekintett fel, és kizárólag azért, hogy az asztal üveglapján álló pohárért nyúljon, és kortyoljon egyet a jéghideg italból. Arcéle nemes vonású volt, és női szemmel nézve, a kora ellenére is jóképűnek számított. Sylvius Sartain professzor volt az, a híres tudós, aki néhány esztendővel ezelőtt egy olyan kutatásban vett részt irányítóként, amelyről csak nagyon kevés beavatott tudhatott. Egyébként a Yale Egyetem tanára volt Sartain, és összehasonlító pszichológiával foglalkozott igen magas szinten. Meghívott előadóként oktatott Oxfordban, Edinburghban, Párizsban, Heidelbergben is, de igazi lételeme a kutatás volt.

Sartain egyáltalán nem volt elragadtatva attól, amit az újságokban láthatott. Nem lepte meg a cikkek címe és tartalma, hiszen évtizedek óta kísérté figyelemmel a társadalmat, mégis úgy érezte, égnék áll ritkuló haja, amikor ilyeneket olvasott: *Szétesőben a család, a társadalom alapköve. Növekszik az emocionális szakadék a nők és a férfiak között. Az amerikai gyermekek fele ADD-ben (Attention Deficit Disorder) szenved, sőt már felnőtteknél is kimutatható az*

ADD. Az AT&T mammutvállalatnál dolgozók 40%-ánál mutatható ki valamilyen szinten mentális zavar. Az infrastruktúrák elhanyagolása világszerte olyan feladatok elé állítja földünk lakóit, amelyek sem anyagilag, sem fizikailag nem valósíthatók meg. A költséges, gyilkos fegyvereket, ha titokban is, de olyan hatásos mentális fegyver váltja fel, amely azzal fenyeget, hogy szellemi rabszolgákká változtatja a Föld hat milliárdos lakosságát. A liberális demokraták ma a világ leggazdagabb emberei. Bill Gates és George Soros a legbefolyásosabbak közé tartoznak. A fiataloknak huszadik életévükre semmilyen pozitív perspektívájuk nincs. Már jelentkezik a farkastörvények új formája, amely fizikailag is félelmetes jövőt jósol. Ajtónkon kopogtat a személyes, a családi, a társadalmi és az országszintű önzés, a túlélés egyetlen megmaradt fegyvere.

Sartain keserűen tekintett maga elé, és letette a lapot, amit éppen olvasott. Tekintete elrévedt egy pillanatra, mintha valahol a hatalmas üvegfalon túl kereste volna a megoldást egy olyan problémára, amely egyelőre még csak vázlatosan fogalmazódott meg benne. Ha valaki, hát ő pontosan tudta, hogy a lakonikusan megfogalmazott címek, és az azoknál nem sokkal bővebb cikkek mit takarnak. Sylvius Sartain professzor érezte, merrefelé tart ez a látszólag kiegyensúlyozott világ, amelynek a felszíne jólétről mesél.

Csinos pincérnő lépett az asztal mellé, és a professzor felé hajolva, halkán megkérdezte, óhajt-e még valamit. A férfi némán pillantott a nőre, és tagadólag rázta meg a fejét. A pincérnő megfordult, és eltávolodott a bár irányába. Sartain egy hosszú pillanatig utána nézett, mintha a nő alakja érdekelte volna, pedig szinte nem is látta a ringó csípőket, a formás, hosszú láb-szárakat. Egészen más dolog foglalkoztatta most a professzort. Egy halvány ötlet, amely éppen csak csírázni kezdett elméjében, és amiről még azt sem tudta, kivitelezhető-e.

Hirtelen ötlettel felvette az asztalról a mobiltelefonját. Egy pillanatig tétozva még, vajon tárcsázza-e a számot, amely mélyen bevésődött az emlékezetébe, annyira, hogy sem telefonkönyvre, sem tudakozóra, sem az apró készülék memóriájára nem volt szüksége hozzá. Aztán úgy döntött, hogy mégis hívja az illetőt. Beütötte a telefonba a számot, a füléhez emelte, és várt. A tekintetével közben lassan végigpásztázta a társalgót, figyelmesen meg-nézve minden egyes alakot. Míg a halk csengést hallgatta a parányi készülékben, egy pillan-atig kétséget érzett, vajon helyes-e, amit éppen cselekszik. Aztán megnyugodott. A néhány évvel korábbi események emléke egy életre belérögződött, és tudta, hogy akit hív, az a megfelelő ember, hogy megossza vele minden gondját-baját.

Már-már azon volt, hogy megszakítja a hosszúra nyúlt hívást, amikor a vonal másik végén megszűnt a csengés, és egy ismerős férfihang szólt bele az éterbe.

- Miller. Mit tehetek önért?

- Üdvözlöm, barátom - mondta Sartain. - Remélem, nem zavarom meg valami fontos teendőjében. Sylvius Sartain vagyok, ha még emlékszik rám. Pár éve...

- Hogyne emlékeznék! - kiáltotta Miller. - Azt sem tudtam azóta, él-e, hal-e. Miben segíthetek, barátom?

- Egyelőre abban, hogy szeretnék magával találkozni, és négyszemközt beszélni. Persze csak akkor, ha be tudja illeszteni a programjába.

- Na, álljon meg a menet, Sartain - nevette el magát Miller a vonal túlsó végén. - Maga már megint titokzatoskodik. Mi az, hogy találkozni akar velem? Jelenleg nem áll szándékomban a Yale-re látogatni, sem Bostonba. Időm se volna rá. Vagy maga... Itt van, Floridában?

- Itt bizony, és ha jól sejtem, alig egyórai autózásra magától. Jupiter Islanden ülök, a Country Club társalgójában. Menjek én Miami-ba, vagy maga jön ide?

Néhány pillanatig csend volt, és Sartain ismét érezte azt a kétséget, amit az imént. Talán nem volt helyes így rátörnie Millerre, erre a zseniális emberre, akivel, a kudarc ellenére is, úgy érezte, eredményesen tudott együtt dolgozni. De a kétsége azonnal eloszlott, amint ismét meghallotta Miller hangját.

- Maradjon ott, ahol van, Sartain. Ebben a pillanatban indulok oda. Egy órán belül találkozunk. Addig foglalja le magát valamivel.

- Lefoglalni? - nevette el most magát Sartain. - Ha tudná, miért akarok magával beszélni, egészen mást mondana. Várom.

Amint megszakadt a vonal, Sartain úgy érezte, nincs maradása egyhelyben. Addig figyelmesen olvasott, de most képtelen volt koncentrálni a szövegre. És tudta, hogy az előtte álló egy órában nem is fog tudni semmi másra összpontosítani, csak a találkozásra Millerrel. Egy halvány gondolat azt súgta neki, talán jobb lett volna, ha nem Millert hívja ide, hanem ő maga utazik hozzá, Miami-ba. Végére is, amit mondani szándékozott régi kollégájának, sokkal jobban illett volna annak az irodájához, semmint a Country Club felületes, szórakoztató atmoszférájához, ráadásul arra az egy órára, amennyit az út tartott volna, legalább a vezetés lefoglalta volna az összes gondolatát, a teljes figyelmét. Végül azonban megnyugodott abban, hogy mégis így volt helyes, talán éppen azért, mert ezt az első beszélgetést kötetlen légkörben akarta megejteni.

Felállt az asztal mellől. Az iménti csinos pincérnő, aki azóta is távolról figyelte Sartaint, azonnal mellette termett.

- Szüksége van valamire, uram?

- Nem, semmire - rázta meg a fejét a professzor. - Kimegyek, levegőzőm egy keveset. Várok valakit. Megtenné, hogy addig is fenntartja számomra ezt az asztalt?

- Semmi gond, uram - mosolyodott el a nő. - Óhajt esetleg még egy hideg italt?

- Majd a bárban rendelek magamnak egyet - mondta Sartain.

Kint, a szabadban olyan zsivaj fogadta, mintha valahol egy tengerparti strandon lett volna. A hangszórókból zene szólt, a medencékben fel-alá úszkáltak a klub vendégei, távolabb, a tenisz-pályákon komoly mérkőzések zajlottak, a konditermekben kemény edzés folyt. Sartain lassan körbejárta a klub területét, és mindenhová benézett. Ezzel igyekezett elütni az időt, és kényszerítette önmagát, hogy egyetlen egyszer se pillantson az órára. Agyában lázasan követték egymást a gondolatok, és megpróbálta legalább vázlatosan megfogalmazni, mit fog majd mondani Millernek.

Az egyetlen komoly kétséget az okozta a professzor számára, hogy nem volt biztos benne, vajon Miller elfogadja-e majd az ajánlatát. Azt semmiképpen sem tudhatta, éppen mivel foglalkozik a kollégája, és ez nem jelent-e áthághatatlan akadályt a terve előtt. De hát ezt a rizikót mindenképpen vállalnia kellett. A legkellemetlenebb, ami történhetett vele, az az volt, hogy Miller udvariasan elutasítja a felkínált lehetőséget, hogy ismét együtt dolgozhassanak, de az a veszély semmiképpen sem fenyegette, hogy valahol, valakik előtt kifecsegi a dolgot. Bár, ha jobban belegondolt, Sartain pontosan tudta, hogy a jelenlegi terve messze áll a *Generation 2000*-től. Azzal a régi projekttel szemben, amely szupertitkos volt, a jelenlegi teljesen elméleti szinten kívánt foglalkozni a társadalom problémáival.

Sétája közben Sartain meg-megállt, és csak aki személyesen ismerte a professzort, az vehette volna észre rajta, hogy nagyon mélyen gondolkodik. A felületes szemlélő pusztán egy idős, de jó fizikai kondícióban lévő urat láthatott, akit minden érdekel, ami a klubban folyik. A kapu

közelében megtorpant a parkolóhely szélén is, mintha az ott álló gépkocsik érdekelték volna. A legszélső sor közepén állt az ő kocsija, egy ezüstszínű Jaguar. Odalépett, kinyitotta az ajtót, és beült. Közben észrevette, hogy a mellette lévő két hely teljesen üres. Néhány percig nyugodtan ült a vezetőülésen, aztán hátranyúlt, és a hátsó ülésről elvette a diplomata táskáját.

Ebben a pillanatban fékezett le mellette egy metálkék Mercedes. Sartain csak most pillantott az órájára, és elégedetten nyugtázta, hogy a telefonbeszélgetés óta pontosan egy óra telt el. Még mielőtt a vezető kiszállt volna a járműből, a professzor már tudta, hogy az érkező vendég senki más nem lehet, csak Miller. Nem is tévedett. Amint megpillantotta a férfit, azonnal felelevenedett benne az a régi időszak, amikor, a világtól teljesen elzárva, hetedmagukkal kutatták az emberben kialakuló agresszivitás titkait.

- Nahát, kedves barátom - nyújtotta a kezét már messziről Miller - nem hiába mondják az indiánok, hogy két hegy is összetalálkozhat, hát még két ember. Meséljen. Vagyis inkább ne itt meséljen, mert felforr az agyam ebben a kegyetlen hőségben.

- Jöjjön csak, Miller - invitálta Sartain - van egy fenntartott asztalom a társalgóban. Hadd legyen ezúttal én a házigazda, pedig maga a floridai, nem én. Majd odabent elmondom, miért van szükségem magára.

Beléptek a kellemesen légkondicionált helyiségbe, és Sartain odavezette Millert a fenntartott asztalhoz, amelyről időközben eltűnt az üres pohár. Leültek, a professzor letette a harmadik székre a magával hozott táskát, aztán egy percig némán nézett egymásra a két tudós.

- Hurrikánok ide, hurrikánok oda, kellemes hely ez a Florida - jegyezte meg Sartain. - Irigylem magát, mert itt él. Bezzeg nálunk, Massachusettsben most megfagy az ember. Mit iszik?

- Nekem mindegy, azt, amit maga - felelte Miller. - Hanem arra kíváncsi vagyok, hogy mi jár most a fejében, Sartain. Mert maga nem az a fajta ember, aki céltalanul tesz bármit is.

- Idejében megtudja - nyugtatta meg a professzor, és két jeges whiskyt rendelt az odaérkező pincéernőtől. - Meséljen, mivel foglalkozik azóta, hogy nem találkoztunk?

- Hol ezzel, hol azzal - vont a vállát Miller. - Ha éppen nem tanítok, akkor kutatok, vagy levelezek. Egyengetem a fiam pályáját. Három évvel ezelőtt végzett az egyetemen, *Summa Cum Laude*. Ugyanaz a szakterülete, mint az enyém, vagy mint a magáé. Csak hát még nagyon kezdő a pályán. Nem apai elfogultságból mondom, de a fiam sokkal tehetségesebb, mint én. De rengeteg tapasztalatot kell még gyűjtenie ahhoz, hogy megállhasson a saját lábán.

- Megemelte a poharát, és Sartainre köszöntötte. Mindketten ittak egy kortyot. - És maga, barátom? Még mindig, vagy inkább ismét állami megbízásokban utazik?

- Olyasvalami - bólintott Sartain. - Majd később elmondom. Mit szólna egy szolid ebédhez? Úgy veszem észre, nagyon jó itt a konyha.

- Helyesen látja, barátom - mosolyodott el Miller. - Egész Floridában nincs még egy olyan jó konyha, mint ebben a klubban. Elfogadom a meghívását, bár az illem azt diktálná, hogy én hívjam meg magát, hiszen én vagyok itthon.

Felhajtották a maradék italt, aztán felálltak, és átmentek a szomszédos étterembe. Sartain ide is magával hozta a diplomata táskáját, és Millernek ez nem kerülte el a figyelmét. Egyre biztosabb volt benne, hogy tudóstársa ismét valamilyen nagy horderejű kutatásba kezdett, talán ahhoz hasonlóba, amilyen a *Generation 2000* volt évekkel korábban. De ismerte annyira Sartaint, hogy tudja, hiába kérdezne bármit is, a férfi csak akkor fog megszólalni, amikor jónak látja, és csak annyit fog elmondani, amennyit feltétlenül szükségesnek tart. Kár lett volna sürgetnie.

Az ebéd ízletes volt, de egyikük sem mélyedt el az ízek gyönyöreiben. Túlságosan józan emberek voltak mindketten ahhoz, hogy a gondolataik menetét olyan felületes benyomások befolyásolhassák, mint a gasztronómia remekei. Egyelőre azonban semleges témákról beszélgettek, és csak miután befejezték az ebédet, és már a kávéjukat kortyolgatták, akkor szólalt meg Sartain.

- Ami itt van, ebben a táskában - mondta halkan, kezét a Samsonite-on nyugtatva - az egyelőre olyan titkos, hogy nem is létezik. Jól sejtette, nem szakítottam a kormányzati körökkel, illetve, hogy pontosabban fogalmazzak, ők nem feledkeztek meg rólam. Az NSA¹-t és a kormányzatot, beleértve magát Bush elnököt is, módfelett érdekli, miért van szétesőben a társadalom alappillére, a család. Az elsődleges probléma az, hogy lassanként kihal az a generáció, amelynek még az apák és az anyák képezték a példaképeit. Maholnap halálkomolyan kell majd vennünk az olyan Marilyn Manson²-féle kijelentéseket, hogy „apák-anyák, vagy nevelitek a gyermekeiteket, vagy én fogom azt megtenni, a magam módján”. Miller, ez a fajta „családnélküliség” olyan új generációt termel ki, amely egyelőre előre nem látható módon viselkedik, és a kormányzat retteg attól, hogy a mikrotársadalom, vagyis a család megszűnése előbb-utóbb magával hozza a makrotársadalom, vagyis az állam szétesését is. Az én magánvéleményem pedig az, hogy ha ez bekövetkezik, nagyobb katasztrófát vonhat maga után, mint Hiroshima. Éppen abból az okból, hogy a magánvéleményem ennyire egyezik a hivatalos körök véleményével, vállaltam el a kutatást. A kormányzat létrehozott egy alapot, sem pénz, sem idő nem számít. Illetve, az utóbbi nagyon is számít. De ami a pénzt illeti, bátran mondhatom, nem költhetünk el annyit, amennyit ne pótolhatnának azonnal. Nos? Mi a véleménye a dologról, Miller?

- Egyelőre hadd nem alkossak véleményt, Sartain - felelte Miller. - De mondja tovább.

- Nincs tovább - mondta Sartain. - Egyelőre ennyi van. Megmondtam a megbízóimnak, hogy addig nem adok egyértelmű választ, amíg magával meg nem beszéltem a dolgot. Szeretném, ha velem dolgozna, Miller. És nem azért, mert egyedül képtelen volnék átfogni az egész témakört, hanem azért, mert éppen a maga intellektuális képességeire van szükségem ahhoz, hogy a legapróbb részleteket is ki tudjam dolgozni. Ez a kutatási program túl komoly, túl nagy horderejű ahhoz, hogy akár a legbanálisabbnak vélt apróságot is figyelmen kívül hagyhatnánk. Érti már? Sakkjátszma ez. Játshatom egyedül is, egy elképzelt ellenféllel szemben, de akkor mindig fennáll a kockázata annak, hogy helytelenül ítélem meg az „ellenfél” lépését. De ha maga csatlakozik hozzám, akkor egyikünk mindig eljátszhatja az ördög ügyvédjének a szerepét, és ezzel hatékonyabb gondolkodásra, tisztább ítéletre sarkallhatja a másikat. Érti már?

Miller egyenesen Sartain szemébe nézett. Igen, értette. Lassan bólintott, és amikor látta, hogy partnere szólni akar, felemelte a kezét.

- Egyelőre hadd mondjak annyit, hogy elvállalom. De két apró kikötésem van.

- És mik volnának azok? - kérdezte Sartain majdnem türelmetlenül.

- Az egyik az, hogy jelenleg éppen egy kutatásom legvégső fázisában vagyok, amit hetek alatt be szeretnék fejezni. A természetemmel ellenkezik félbehagyni valamit. A másik sokkal személyesebb jellegű. Szeretném a fiamat is bevonni ebbe a dologba, ha nincs ellene kifogása. Semmiből nem tanulhat annyit, mint egy ilyesféle projektből. Nos, Sartain?

---

¹ National Security Agency - az Amerikai Egyesült Államok Nemzetbiztonsági Ügynöksége

² Amerika egyik vitatott személyisége, az Antikrisztus Temploma nevű szervezet vezetője

- Mindkét kikötését elfogadom, barátom - bólintott a professzor. - Egyrészt én sem szeretném, hogy egy félbehagyott munkája miatt ne tudjon kellő mértékben koncentrálni az új feladatra. Magam is így szoktam dolgozni. Ami pedig a fiát illeti... A kormányzattól szabad kezet kaptam arra nézve, hogy kit vonok be az ügybe. Egy fiatal elme még hasznos is lehet ebben a programban, mert mentes lehet a belénk, öregekbe rögződött, és talán helytelen megítéléstől. A tervem az, hogy több korosztály képviselőivel foglalkozzam. Hadd vegye át a maga fia a fiatalabbakat, könnyebben szót érthet velük, mint maga, vagy én. Jöjjön, menjünk vissza a társalgóba.

Mindketten felálltak, Sartain ismét magához vette a táskáját, és Miller azon töprengett, vajon miféle anyagot tartogat abban a professzor, mert eddig még egyetlen egyszer sem nyitotta ki. De ahhoz eléggé jól ismerte egykori főnökét, hogy tudja: a megfelelő pillanatban minden kártyáját az asztalra teríti. Mialatt a kávé szürcsölgették, a professzor nagyjából felvázolta Millernek a helyzetet.

- Talán érdekli, miért indították el ezt a kutatási programot. A szenátus néhány aggódó tagja és az elnök minél hamarabb választ szeretne kapni egy csomó kérdésre. A válaszok milyensége fogja meghatározni a hivatalos lépéseket. A rendelkezésemre bocsátottak egy olyan laboratóriumot, amilyenhez fogható azt hiszem, az egész világon nincs még egy. Az elképzelhető legkorszerűbb berendezések, szuper számítógépek és más efféle „ketyerék”. Olyasfajta gépezetek, amikkel, a történelem során először, hallhatóvá lehet tenni az emberi gondolatot.

- Ezt komolyan mondja? - kérdezte hitetlenkedve Miller.

- A lehető legkomolyabban - mosolyodott el Sartain - de ne olyasmire gondoljon, mint amit a mozivásznzon láthatott Mel Gibsonnal³. Ez egy teljesen tudományos dolog. Az emberi agy által fejlesztett bioáramokat fordítja le egy nagyon bonyolult szoftver, és teszi hallhatóvá. A projekt céljának szempontjából ez önmagában véve csak csepp a tengerben, de elengedhetetlenül fontos mozzanat lehet. Ne felejtse el, Miller, hogy amin most dolgozni fogunk, az feltárhatja előttünk az emberiség jövőjét. Érti, ugye? Nem csak az amerikai, de az egész földi társadalom jövőjét. Annyira komoly a tét, hogy még a CIA egyik szekcióját is aláink rendelték. Kutatásokat végezhetünk úgy az amerikai földrészen, mint külföldön. És mivel a kutatásunk tárgya egyáltalán nem katonai jellegű, nem számít kémkedésnek. Hogy mégis miért ennyire titkos a projekt, azt már elmondtam magának. Mert ez a jövőkép, amely majd kibontakozik előttünk, egyelőre nagyon sötétnek látszik. Éppen ezért azt szeretném, ha maga is, meg a fia is felelküdnének a teljes titoktartásra, még mielőtt az érdemi munkát elkezdenénk.

- Hmm - vontá össze a szemöldökét Miller. - Nekem ez megint olyan Trigger-szerű ízt hagy a számban. Remélem, nem ragadtatja magát megint olyasféle kísérletekre, mint akkor... Nem szívesen néznék végig újabb gyilkosságokat.

- Emiatt ne legyenek aggályai, Miller - nyugtatta meg Sartain. - Amiatt viszont igenis lehetnek aggályai, mégpedig jól megalapozottak, hogy a vizsgálat milyen jövőképet fog feltárni előttünk. Nem, nem fogunk olyasmirez folyamodni, mint akkor. Magát a laboratóriumot nem is fogja látni egyetlen alany sem. Ott csak a begyűjtött anyagok feldolgozását fogjuk elvégezni.

- Ezek szerint a dolog nem a hazugságvizsgálaton alapul - Miller inkább kérdezte, mint kijelentette ezt. - Mert, őszintén szólva, én ilyesmire gondoltam a maga leírása alapján.

---

³ What the Women Think - a színész egyik filmje, amelyben hallhatóvá válik, mit gondolnak a nők a férfiakról

- Nem, nem erről van szó, de majd meglátja. Most még fölösleges erről mesélni, mert csak a gyakorlati munka során láthatjuk meg, egyáltalán ér-e valamit a laboratóriumban felhalmozott sok szerkezet.

Néhány percnyi csend következett, és ez alatt az idő alatt mindketten alaposan végiggondolták az elhangzottakat. Ami Sartaint illette, meg volt győződve afelől, hogy Millerben ismét rátalált arra a tökéletes munkatársra, akivel gördülékenyen tud majd együtt dolgozni. Hogy az ifjabbik Miller milyen lesz, azt nem sejthette, de remélte, hogy a fiú nem került messze apja jellemétől. Miller viszont még mindig azon töprengett, nincs-e ebben az egészben valahol egy olyan csapda elrejtve, amelyet eddig nem sikerült meglátnia. Tisztelte Sartain tudását, de magát az embert oly kevésbé ismerte, hogy ez önmagában megalapozhatta a gyanakvását. Mindenesetre, már eldöntötte, hogy részt vesz a kutatásban, és a kimondott szavát nem kívánta megmásítani.

- Hát jó - összegezte a gondolatait Miller. - A kocka el van vetve, csatlakozom, és hozom a fiamat is. Még csak annyit áruljon el, barátom, hogy hol fogunk elbújni a világ elől. Mert azt feltételezem, hogy nem valamelyik egyetem mindenki által látogatott laborjában fogunk dolgozni. Az Egyesült Államok mely vidékére kell majd mennem?

- Csak ide, a szomszédba - nevette el magát Sartain. - Még csak el sem kell hagynia Florida területét.

2. Frostproof, Florida

Polk megyében, Orlandótól körülbelül negyven mérföldnyire délre helyezkedik el Florida talán legnyugodtabb kisvárosa, Frostproof. Mivel a település nagyjából a félsziget földrajzi középpontjában található, általában könnyen átvészeli az Atlanti Óceán felől érkező hurrikánokat, mivel az időjárási frontok sokat veszítenek az erejükből a szárazföld felett. Többnyire megússza nagy esőzésekkel, amelyeknek a vizét könnyen elnyelik a folyók és a környező tavak, és a szél sem szokta túlságosan erősen megtépázni a kisvárost. A 2004-es esztendő mégis kivételt képezett, és a város, amelyet eddig elkényeztetett a nyugalmi állapot, eléggé nehezen tért magához. Pedig a károk sem voltak túlzottan nagyok: néhány betört kirakat, pár leszakadt háztető, egy-két kicsavart fa jelezte, hogy az utolsó hurrikán a szokásosnál beljebb merészkedett a félszigetre. Frostproof polgárai igyekeztek a lehető leggyorsabban kijavítani a keletkezett károkat, és a kisváros lassan visszatért a normális élethez.

Ennek a nyugodt kisvárosnak van egy talán még nyugodtabb kerülete, Sun Ray. Ha az utas Orlando irányából érkezik a 27-es főúton, előbb a Charles Streetre kanyarodik, amelynek bejáratánál helyezkedik el a település klubja és egy kápolna. Erről az utcáról nyílik a Walter Avenue, amelynek 310-es számú házában rendezkedett be Sartain professzor és kutatócsoportja. Kívülről semmilyen jel nem utalt rá, mi folyik ebben a házban: egy szokványos, közepesen nagy családi ház volt csupán, mellette gondosan nyírt pázsit, két tágas garázs, melléképületek, a kertjében pedig citrom-, narancs- és mangófák, mint minden környező kertben. Az egész Walter Avenue, a névvel ellentétben, nem sugárút, csak egy fákkal szegélyezett, árnyékos, nagyon csendes utca, ahol a lakók csak onnan értesülnek a szomszédaik mozgásáról, hogy a házak elöl elindul vagy megérkezik oda egy-egy gépkocsi.

Ha Sartain el akarta kerülni a fölösleges feltűnést, és nyugodt körülményeket akart biztosítani a kutatáshoz, keresve sem talált volna ennél alkalmasabb helyet. Három, minden kényelemmel ellátott hálószooba és egy tágas nappali állt a négytagú csoport rendelkezésére, valamint egy hatalmas konyha, éléskamra, amelynek a hűtőszekrényeiben akár hónapokra való élelmet is el lehetett raktározni. Két fürdőszoba is tartozott a ház felszereléséhez, tehát a négy ember úgy tudott élni és dolgozni itt, hogy semmiben sem szenvedett hiányt.

A kényelemről, és egyben a kutatók biztonságáról részben a ház személyzete gondoskodott, de a szomszédos házban, amely alig tíz yardnyira állt a 310-es épülettől, külön testőrök álltak állandó készenlétben. Ezt az utolsó eligazításkor tudta meg Sartain, és bár véleménye szerint aránytalanul nagy volt a biztonságra fektetett hangsúly, nem volt ellenvetése. Végző fokon neki és embereinek egy bizonyos feladatra kellett koncentrálnia, és így a figyelmüket nem kellett mellékes dolgokra pazarolniuk.

A négy kutató egy pénteki napon, déltájban érkezett meg a házba, és azonnal birtokba vették a szobákat, aztán kisvártatva a labornak berendezett nappaliban találkoztak össze, hogy megbeszéljék a teendőket. Sylvius Sartain professzor volt a csoport vezetője, a helyettese pedig James Miller professzor. Ők ketten képviselték az idősebb korosztályt, ellentétben a fiatalokkal, vagyis az ifjabbik Millerrel, George-dzsál és a társaság egyetlen női tagjával, a vele nagyjából egykorú Dr. Debra Gillette-tel. Kezdeti zavartságuk csak néhány percig tartott, és ezalatt a rövid idő alatt mindnyájan hamar felmérték, hogy nagyjából milyen kapcsolatra számíthatnak a többiekkel, aztán már olyan kötetlenül folyt a beszélgetés, mintha évek óta ismerték volna egymást. Szükség is volt erre a megértésre, hiszen ők négyen olyan feladat előtt álltak, amely, ha meghozza a várt eredményeket, alaposan a feje tetejére állíthatja sok

jövőkutató szépen felépített elméletét, és teljesen új horizontokat nyithat meg a társadalom haladása előtt.

Egy adag illatos kávé mellett beszélgettek a helyiség egyetlen nem munkára szolgáló bútordarabja, egy alacsony, kerek asztalka körül. Négyük közül talán Debra Gillette volt a legelfoglaltabb, de igyekezett leplezni ezt.

- Őszintén megvallom, - mondta kissé fátyolos hangon - nagy megtiszteltetésnek érzem, hogy tagja lehetek ennek a csapatnak. Igyekezni fogok maximális teljesítményt nyújtani, bármi lesz is a feladatom.

- Azt hiszem - szólalt meg George Miller - én sem mondhatok mást. Hálás vagyok apámnak, hogy bevont ebbe a programba. Eddig kevés fogalmam volt az ő munkájáról, túlságosan elfoglalt a sajátom.

- Ezzel mindnyájan így vagyunk, fiam - mosolyodott el az idősebbik Miller. - Addig a pillanatig, amíg bele nem fogunk a munkába, joggal hihetjük, hogy nehezen fog menni, és szinte csoda lesz, ha eredményre jutunk. De ne felejtsd el, én már dolgoztam együtt Sartain professzorral. Őbenne olyan vezetőt ismerhetsz meg, aki következetesen halad a célja felé, és jól tudja koordinálni a keze alatt dolgozó kutatók munkáját. Még akkor is, ha az eszközei - itt jelentőségteljes pillantást vetett Sartainre - nem mindig tűnnek a legtisztábbaknak.

- Ha már önmagunk és egymás kivesézésénél tartunk - jegyezte meg a professzor - akkor hadd mondjak valamit én is. Fontosnak tartom, mert nem akarom, hogy egy múltbeli félsiker, vagy ha úgy jobban tetszik, kudarc árnyékot vethessen arra a munkára, amit még el sem kezdtünk. A *Generation 2000* projektben valóban elvettem a súlykot, különösen, ha az elért eredményhez hasonlítom a kutatás eszközeit. A jelen esetben ez nem fog megtörténni, barátom - tette rá a kezét a mellébe ülő idősebb Miller karjára. - Nem lesz szükség erre. A mostani munka célja is merőben különbözik az akkortól, tehát a szükség sem hozhat olyan helyzetet, amilyenben akkor voltunk. Megbízik bennem?

James Miller egy pillanatig nem felelt, mélyen a szemébe nézett Sartainnak. Aztán bólintott.

- Azt hiszem, nem csak a magam nevében mondhatom, de a fiatalokéban is: megbízunk magában. Gondolom, okult az akkori esetből.

Sylvius Sartain részéről egyetlen határozott bólintás volt a felelet, és ezzel automatikusan le is zárult a múlt felidézése. Egy rövid időre ismét csend telepedett a nappalira, aztán a professzor maga törte azt meg, és elkezdett az előttük álló programról beszélni. A többiek figyelmesen hallgatták, és ha fel is merültek bennük kérdések, egyelőre elraktározták azokat egy későbbi időpontra. Sartain mondanivalója annyira érdekfeszítő volt, hogy a többiek véteknek tartották volna félbeszakítani a fonalát holmi okvetetlenkedésnek tűnő kérdésekkel. Ahogyan a professzor haladt előre a témában, úgy vált mindenkiben egyre világosabbá, hogy a munka, amelynek hamarosan aktív részesei lesznek, valóban nagy horderejű, és nem kevésbé fontos.

- Véleményem szerint - összegezte a mondanivalóját Sartain - még egyetlen kutató sem merészkedett ilyen messzire ezen a téren. Igaz, hogy az Egyesült Államok már végzett hasonló kutatásokat, de azok katonai jellegűek voltak, és egy esetleg kifejlesztendő új fegyver miatt került rájuk sor. Most viszont teljesen „civil” téren dolgozhatunk. Bár, ha jobban belegondolok, a mi eredményeink is félelmetes fegyverhez vezethetnek. Mindez attól függ, hogy mit fogunk tapasztalni, ha alkalmunk nyílik megismerni az emberek ki nem mondott gondolatait. Ez a mi mostani kutatásunk értelmetlenül későn jött. Már tíz évvel ezelőtt is késő volt. Ha akkor állt volna a rendelkezésünkre egy ilyen műszer - mutatott a laboratórium sarka felé - mára talán láncreakciószerűen másképpen alakult volna körülöttünk minden.

- Ebben lehet valami - jegyezte meg Dr. Gillette, akit lenyűgözött Sartain professzor következetes gondolatmenete - hanem azt nagyon furcsállom, hogy a kormányzatunk ezt a hatalmas anyagi alapot és a befektetett energiát nem bin Laden és a hozzá hasonló gyilkosok felkutatására használja fel, hanem ideadja nekünk, hogy egy elvont szociológiai tanulmányt végezzünk, amelynek ki tudja, mikor lesz gyakorlati haszna. Maga szerint, professzor úr, nincs ebben valamiféle ellentmondás?

- Ami bin Ladent és a többi terrorista vezért illeti, azokkal nekünk igazán nem kell foglalkoznunk, még elméleti szinten sem - szólt közbe James Miller. - Sejtésem szerint hamarosan horogra akadnak, függetlenül attól, hogy mi négyen itt mire és mennyit használunk fel a rendelkezésünkre álló összegekből. Joggal kérdezheti, kislány, miért vagyok ennyire biztos ebben. Megmondom: a végtelenségig nem lehet rejtőzködni, beleolvadni a környezetbe. De, mint Sartain kollégám is hangsúlyozta, sokkal értékesebb információkhoz juthatunk az emberi viselkedés egészét tekintve, ha magát a társadalom alappilléret, a családot vesszük kutatásunk keresztútjába.

- Arról nem is beszélve - szólalt meg ismét Sartain - hogy nem tudhatjuk, valahol másutt éppen milyen kutatásokat végez velünk párhuzamosan egy másik csoport, és nekik milyen céljaik vannak. Maga, Debra, még valóban túl fiatal ahhoz, hogy átlássa az átláthatatlant. Az Egyesült Államok a világ legfejlettebb demokráciája. Ebből logikusan az következne, hogy minden kutatási adat hozzáférhető kellene, hogy legyen. Márpedig éppen itt, a mi hazánkban lehet úgy eltüntetni iratokat, akár fél évszázadra is, hogy nyomuk se maradjon. Ha pedig valami okvetetlenkedő, a kákán is csomót kereső újságíró, a szabad információt szentesítő törvényre hivatkozva, mégis hozzáférne egy-egy irathoz, biztos lehet benne, hogy alig találna egyebet kihúzott, olvashatatlan soroknál. Itt, éppen itt, a demokrácia fellegvárában, olyan cenzúra van, mint talán sehol másutt. Az „oszd meg, és uralkodj” elve itt érvényesül a legjobban, de egy magasabb cél érdekében éppen így van ez jól. Vannak olyan szakemberek, akiknek éppen az a dolguk, hogy az innen-onnan függetlenül érkező információkat rendszerbe foglalják, és a munkát koordinálják. Ezért viszont fájjon az ő fejük - nevette el magát a professzor, ma először - mi pedig csak összpontosítsunk arra, ami a mi feladatunk: miért van szétesőben a család, a mai világ „hajtóereje”?

Debra Gillette nem felelt. Nem érezte ugyan kioktatásnak Sartain szavait, mégis úgy tűnt neki, van bennük egy olyan zöngé, amit nem nagyon szeretett hallani. Viszont éppen a kíváncsisága és a szakmai érzéke sugallta neki azt, hogy a professzor szavai mögött egy mélyebb értelemnek kell lennie, és nem is csalódott ebben, mert Sartain, kis szünet után, folytatta.

- A mi programunk fő célpontja, mint mondtam, a család. Az az alapközösség, amely felbomlóban van, és ez a felbomlás óhatatlanul magával hoz egy egész csomó mellékjelenséget. Negatív jelenségek ezek, Debra. A mostani választási hadjárat alatt figyelt fel erre egy szakértő, és szerinte az amerikai nép éppen azokkal az értékekkel kezd szinte visszavonhatatlanul szakítani, amelyek mindennél jobban jellemezték évtizedeken, sőt évszázadokon keresztül az amerikai életformát. Viszont ez a visszafejlődés nem csak ránk, amerikaiakra jellemző, hanem az egész úgynevezett nyugati kultúrára. Más szavakkal: Európa ugyanazzal a bajjal néz szembe, mint Amerika. Érti már, Debra? Amit mi kutatunk, és amilyen eredményekre mi négyen jutunk, az nem csak minket szolgálhat, hanem szinte kivétel nélkül az egész fejlett világot.

- Bocsánat, hogy közbekotyogok - szólalt meg George Miller - de szerintem túlságosan fel-fújják ezt a problémát. Ha akarják, én öt tömondatban is megfogalmazhatom a problémakört. Lehet, hogy nagyképűségnek tűnik a részemről egy ilyen kijelentés, de szerintem az egész gond ott rejlik, hogy a férfi-nő kapcsolat még sohasem volt ennyire laza, mint most. A család

alapja éppen a nő és a férfi. A mai világban mindenki, vagy legalábbis az emberek többsége a karriert űzi, mindegy, hogy milyen eszközökkel. Ennek vetnek alá mindent. Egy konkrét példa: Condoleezza Rice. Ez a nő feláldozta a karrierje oltárán a magánéletét. Igaz, hogy nemzetbiztonsági főtanácsadóként kiváló munkát végzett és végez, igaz, hogy Colin Powell lehetséges utódként emlegetik, de vajon milyen anya lehetett volna belőle, ha kevésbé törődik a munkájával? Szerintem itt van a kutya eltemetve.

- Helyes a meglátásod, fiam - bólintott James Miller. - Hiszen éppen ezért vagyunk itt. Csakhogy, mint annyi mindenben, ebben a problémában sem lehet ilyen egyszerűen felállítani az egyenletet. A valós élet nem matematika, George. Itt nincs vagy-vagy választás, sokkal inkább van azonban és-és reláció. De amit mondtál, az tulajdonképpen a mi egész munkánknak a lényege.

Egy hosszú pillanatra ismét csend lett a szobában. A jelenlévők mérlegelték a két Miller szavait, és ha nagyon őszinték akartak lenni önmagukhoz, be kellett ismerniük, hogy apának és fiának egyformán igaza van a maga módján. Egyrészt a dolog pofonegyszerű volt, másrészt viszont az egyszerűsítés óhatatlanul maga után vonhatta a tévedés kockázatát. Mint minden általánosításban, ebben is benne rejlett a hiba lehetősége, és éppen ezért volt szükség egy komoly kutatásra.

Sartain professzor fogalmazta meg konkrétan a dolgot, amikor megszólalt.

- Jó volt végighallgatni a maguk gondolatait, de hadd összegezzem a dolgot. Nekünk valóban nem az a feladatunk, hogy általános dolgokkal álljunk elő, úgymond belemagyarázzuk a tehénbe a borjút. Ha ezt akarnánk tenni, akár össze se gyűltünk volna itt, elég volna bekapcsolni a tévét, és végignézni egy Oprah Winfrey-showt, aztán kivonatolni a benne elhangzott „igazságokat”. A kormányzat nem erre kíváncsi, barátaim. A kormányzat azt akarja minden kétséget kizáróan tudni, hogy ha semmit sem teszünk a társadalmat alattomosan szétziláló tényezők ellen, hanem csak úszunk az árral, vajon hová jutunk? Meg tudjuk-e menteni Amerika és az egész világ alapját, a családot? Valószínűnek tartom, hogy a motivációt az adta, hogy a kormányzat tagjai a SAJÁT CSALÁDJUK keretén belül tapasztalták a destruktív elemek megnyilvánulását. És elgondolkodtak rajta. Elég, ha azt vesszük alapul, hogy a Clinton családban, a Bush családban, sőt a Kerry családban is a fiataloknak milyen megdöbbentő, időnként egyenesen obszcén kitöréseik voltak. A kormányzat tudni akarja, hogy a mikrotársadalom, vagyis a család leépülése mennyiben befolyásolja a makrotársadalom, vagyis a nemzet leépülését. - Sartain kis szünetet tartott a beszédben, és közben alaposan megfigyelte a többiek arcán tükröződő érzéseket. Aztán mély lélegzetet vett, és folytatta. - Tudniuk kell, barátaim, hogy előzetes ismereteim alapján félelmetes eredményekre számíthatunk. Éppen ezért arra kell kérnem önöket, legyenek nyitottak, és mindig a valós értékelésük szerint foglalmazzanak. Még akkor is, ha majd a kihangosított gondolatok hallatán kedvük támadna a nemlétező fegyverükhöz kapni. Még akkor is, ha olyasmi fog visszhangozni a hangszórókból, ami minden józan megítéléssel ellenkezik, esetleg forradalmi, vagy fajgyűlölő. Itt, a mi kutatásunk keretén belül nincs helye a „politikailag korrekt” szépítésnek, a tények kényes megmásításának. Semmilyen meggondolásból. Még annak az árán sem, hogy esetleg a tények sértik majd a maguk vallási, politikai vagy morális meggyőződését. Talán éppen ezért örülök, hogy a fiatalabb korosztály két tagja is itt van közöttünk - Dr. Gillette-re és az ifjabbik Miller-re pillantott. - És még egy fontos alapfeltétel, barátaim. Miután olyan területekre készülünk hajózni, ahol senki sem járt előttünk, nyomatékosan meg kell kérnem önöket a titoktartásra. Éppen ezért szeretném, ha ellátogatnánk a bíróságra, és ott esküt tennénk arra, hogy semmi sem fog kiszivárogni a kutatásainkból, mielőtt levonhatjuk a végső következtetéseinket, és azokat egy részletes jelentésben a megbízóink elé nem terjesztjük. Ez már állambiztonsági

követelmény. Ezért kérem, még mielőtt leteszik az esküt, alaposan gondolják végig mindazt, ami eddig itt elhangzott. Megértettek engem?

A nappaliban mély csend honolt. A társaság egyetlen tagja sem érezte helyesnek, hogy most szavakkal törje meg ezt a hallgatást. Mindenki mélyen magába szállt, és Sartain, látván ezt, méltán lehetett elégedett a csapatával. Komoly emberek komoly szándéka kristályosodhatott ki ebben a most megalakuló csapatban, és a professzor, még mielőtt bárkinek is a beleegyezését hallhatta volna, már biztos lehetett benne, hogy egyikük sem fog visszakozni.

- Hát ez valóban nagyon komolyan hangzik - szólalt meg jóval később a fiatalabbik Miller. - Én csak a magam nevében beszélhetek, de azt hiszem, mindnyájunknak ugyanaz a véleménye - egy pillantást vetett a mellette ülő nő arcára. - Sartain professzor, készek vagyunk letenni az esküt. És készek vagyunk teljesíteni a ránk bízott feladatot, a tőlünk telő legjobb módon.

3. Polk megyei bíróság

Ha az embernek ügyes-bajos dolga van az igazságszolgáltatással, szinte el se vétheti a Justice Court impozáns, múlt századbeli épületét. Az ókori római építészetet majmoló homlokzat, a maga oszlopaival és oszlopfőivel, bekötött szemű és mérleget tartó Justitia⁴-szobrával már távolról hirdeti, hogy itt az igazság és a jog felszenteletlen, ám annál több tiszteletet követelő temploma áll. Az épület úgy terpeszkedik a Jefferson Square déli oldalán, mintha semmilyen más építménynek nem volna joga itt emelkedni. Pedig a teret magát kizárólag a megye intézményei állják körül. A Justice Court-tal szemben található a polgármesteri hivatal és a megyeháza, mellette a posta modern tömbje, átellenben pedig a frostproofi városi könyvtár és a Thomas Jefferson Highschool.

Ide, ebbe a szentélybe lépett be délelőtt tíz órakor Sartain professzor és csapata. A bejáratnál álló őr még a száját sem ért rá kinyitni, hogy megkérdezze, hová igyekeznek, mert Sylvius Sartain pontosan tudta, kit és hol kell keresnie az épületben. Egyenesen Hector Pascalini bíró irodája felé tartott, akivel már előzőleg egyeztetett telefonon a mai látogatást. A cél az volt, hogy hivatalosan is esküt tegyenek a titoktartásra. James Miller részéről ez magától értetődő volt, hiszen egyszer már dolgozott Sartainnal, de a két fiatal számára még nem volt annyira nyilvánvaló a mostani feladat érzékenysége.

A bíró már várta őket. Alacsony, mozgékony emberke volt, bőven túl a hatvanon, de majdnem teljesen fekete haja és élénk tekintete, amelyet a szemüveg sem tudott teljesen elrejteni, meghazudtolta a korát. Amikor Sartain és társai beléptek az irodába, a bíró felpattant ültéből, és széles gesztusokkal, vérbeli olasz temperamentummal sietett elébük. Tisztségéhez egyáltalán nem illő mosoly ömlött szét az arcán, és kedélyesen köszöntötte a látogatókat.

- Foglaljanak helyet, kérem - mutatott a terebélyes íróasztal előtt álló székekre. - Mivel kínálhatom meg önöket? Egy kávé, esetleg valamilyen hűsítő? Egy perc alatt készen lehet ez is, az is. Úgyis várni kell még, amíg az írnok és a titkárom előkészítenek mindent.

- Ne zavartassa magát, bíró úr - szabadkozott Sylvius Sartain ugyancsak mosolyogva. - Szeretnénk a lehető leghamarabb végezni, és nem fölöslegesen rabolni az ön drága idejét. Egyébként pedig - nézett a társaira - csak az imént reggeliztünk be bőségesen.

- No nem baj - bólintott Pascalini bíró. - Engedelmükkel még elvégzek egy kis munkát, aztán a rendelkezésükre állok. - Visszaült a helyére, az öblös, magas támlájú bőr karosszékbe, amelyben apró termete majdnem elveszett, és az előtte nyitva álló dossziéba mélyedt. Lapozgatta, vizsgálgatta a dosszié tartalmát, időnként széljegyzeteket firkantott le, és szemüvege fölött többször is az előtte ülő négy tudósra vizslatott. Az iménti széles mosoly halvány utórezgése még ott vibrált vékony ajkú szája körül, és aki jobban megfigyelte, annak az a benyomása támadt, hogy Hector Pascalini nem egyéb, mint egy idő előtt megöregedett gyermek, akiből még nem vészett teljesen ki gyerekkorának a vásottsága.

Pedig Pascalini bíró majdnem mindent elért már a pályája során, amit egy jogász elérhet. Volt joggyakornok a legnevesebb ügyészek mellett, majdnem egy évtizeden keresztül tagja volt Washingtonban a Legfelsőbb Bíróságnak, és csak nemrégiben, idős korára kérelmezte, hogy valahol vidéken, egy csendes zugban dolgozhassa le azt a néhány évet, ami nyugdíjazásáig

---

⁴ Az igazság istennője a római mitológiában

még hátra volt. De még mostanában is megesett, hogy a Legfelsőbb Bíróság kikérte a véleményét egy-egy kényesebb ügyben, hiszen sok évtizednyi tapasztalattal bírt.

A vendégek csendben ültek, és várták, hogy mikor kerül végre sor rájuk. Mind a négyen a saját gondolataikkal voltak elfoglalva. A két idősebb tudós az előttük álló munkára koncentrált most is, míg George Miller és Debra Gillette azon töprengtek, vajon nekik milyen feladat jut abban a projektben, amelynek csak elnagyolt vázlatát ismerték eddig.

Nyílt az ajtó, és egy ötven év körüli, kopasz, szintén szemüveges férfi lépett be az irodába. Félénken, mint egy nem túl sikeres utazó ügynök, a négy idegen felé biccentett, és egyenesen Pascalini bíróhoz sietett. A fülébe sűgött valamit, mire a bíró felnézett, összecusukta a dossziét, és az íróasztalra támaszkodva, felállt.

- Köszönöm, Howard - mondta a titkárnak, és ismét a vendégeire tekintett. - Jöjjenek, barátaim, menjünk át a tárgyalóterembe. Minden készen áll.

Libasorban léptek ki az ajtón, és követték a kacsázó léptű Howardot, aki a folyosó vége felé vezette a társaságot. Előzékenyen kinyitotta előttük az ajtót, és a négy tudós, mögöttük Pascalinnal, egy ódonnak tetsző, jellegzetesen déli bírósági teremben találta magát. George Miller, aki hobbyból rengeteg vadnyugati filmet nézett meg, amikor csak tehetett, félhangosan elnevette magát. Szinte maga előtt látta, amint a padsorokban a város polgárai feszítenek legszebb ünneplő ruhájukban, oldalt tizenkét esküdt ül, és fontoskodó arccal, valósággal isszák a bíró szavait, aki egy régóta körözött és végre-valahára kézrekerült lótolvaj fölött ítélkezik. Tekintetével megkereste azt a valószínű helyet, ahol ilyenkor a helyi seriff szokott ülni mordan, és odaképzelte John Wayne szikár sziluettjét.

Pedig a terem üres volt, és a belépőkön kívül csak egyetlen személy, egy középkorú nő tartózkodott benne. A bírói pulpitus előtt ült egy alacsony asztal előtt, és ideges kezei várakozón nyugodtak a gyorsíró gép billentyűzetén, arra várva, hogy pontosan feljegyezhesse a teremben elhangzó szavakat. Ezen a gépen kívül a terem egyetlen modern felszerelési tárgya egy computer volt, amelynek nagyméretű monitorja ott terpeszkedett a pulpituson.

Pascalini bíró fellépett az emelvényre, és helyet foglalt, de előtte egy hosszú pillanattig az amerikai lobogóra nézett, amely méltóságteljesen állt a sarokban. Most eltűnt az arcáról az eddigi huncut kifejezés, és az idős férfi átváltozott azzá, aki valójában volt: bíróvá. Megigazította a szemüvegét, és intett a négy tudósnak, hogy üljenek le az első padsorban. Aztán Howardra nézett, aki azonnal tudta, hogy most érkezett el az ő pillanata. Kihúzta magát, szigorú arkifejezést vett fel, és köhintett.

- Kérem önöket - mondta hivatalos hangon, miközben az írnoknő halkán verni kezdte a gép billentyűit - hogy egyenként fáradjanak a tanúk emelvényére, és jobb kezüket az ott található bibliára téve, mondják utánam az eskü szövegét. Figyelmeztetnem kell önöket, hogy minden itt elhangzó szó jegyzőkönyvbe kerül. - Az előtte lévő papírlapra pillantott. - Felkérem Sylvius Sartain professzort, hogy fáradjon az emelvényre, és ismételje utánam az esküt.

Sartain felállt, odalépett a jelzett helyre, kezét a biblia vaskos kötetére helyezte, és várakozón nézett a titkárra. Howard egy másik papírlapot vett a kezébe, a professzorra pillantott, aztán olvasni kezdte a szöveget, időnként szünetet tartva, hogy a férfi utána mondhassa az esküt.

- Én, Sylvius Sartain professzor, az Amerikai Egyesült Államok polgára, eskü alatt fogadom, hogy a Központi Kormányzat finanszírozása és közvetlen ellenőrzése alatt álló kísérleti programról, amelynek a hivatalos neve ODIPUS, sem családommal, sem rokonaimmal, sem barátaimmal, sem idegen személlyel nem beszélek. Sem kényszer hatása alatt, sem pedig önkéntesen, semmilyen formában és senkivel nem osztom meg a birtokomban lévő informá-

ciókat, kivéve a velem együtt dolgozó tudósokkal. Tudomásul veszem, hogy esküm megszegése hazaárulásnak tekinthető, és a legsúlyosabb büntetést vonja maga után. Ezen eskümet személyes aláírással hitelesítem. Esküm az aláírás pillanatától kezdve érvénybe lép. Kijelentem, hogy sem fizikai, sem mentális kényszer hatása alatt nem álltam, és eskümet önszántamból tettem a Polk megyei (Florida állam) bíróság előtt, Honorable Hector Pascalini bíró és a jelenlévő tanúk előtt. Isten engem úgy segítjen.

Még háromszor hangzott el az eskü szövege, csak a név változott minden alkalommal. A négy tudós egymás után írta alá az eskü szövegét tartalmazó okiratot, amelyet a két tanú, Howard titkár és Mrs. Prince írnok ellenjegyzett, aztán Pascalini bíró elé került, aki szintén szignálta. Ettől a pillanattól kezdve mindnyájan érezték, hogy hatalmas felelősség nyomja a vállukat.

Néhány pillanatig mély csend uralkodott a tárgyalóteremben. Majd Pascalini bíró felállt, és vele egyszerre állt fel a két tanú és a négy tudós is. A bíró arckifejezése ismét joviálissá szelídült.

- Nos, ezzel meg is volnánk, barátaim. Komoly dologba fogtak, de bízom benne, hogy lesz önökben erő és kitartás véghez is vinni a feladatukat. Gondoljanak arra, ahányszor reménytelennek tűnik a munka kimenetele, hogy ezzel, amit elvállaltak, talán meg tudják változtatni a világ menetét. Nem tréfálok. - Elhallgatott, mély lélegzetet vett. - Aki csak egy kicsit is képes gondolkodni, annak teljesen világos, hogy a társadalom nagy válságban van. Minden téren eluralkodott a káosz, felborultak az értékrendek, és lassanként szétzüllik minden, amiben elődeink hittek, és ami az amerikai életforma legszilárdabb alapja volt. Talán még nem késő visszafordítani a folyamatot, vagy legalábbis megállítani. A kulcs az önök kezében van, barátaim. Menjenek Isten hírével, és végezzék el ezt a munkát. Minden jót.

4. 2004. november 21, a demonstráció

James Miller professzor egy csésze kávé mellett olvasgatta a New York Times tegnapi számát. Korán volt még, alig múlt fél hét. Ahhoz mindenképpen túl korai volt az időpont, hogy lemenjen az ebédlőbe reggelizni, és tulajdonképpen éhes sem volt még, de az évek során megszokta, hogy a napot egy maga főzte, erős kávéval és az újságok böngészésével kezdje. Gyakorlatilag most is ezt tette, nem olvasott figyelmesen, csak tallózott a cikkek között, és közben azon gondolkodott, mivel fogja a kis csapat kezdeni a mai napot. Sartain tegnap este sokat sejtetően azt mondta, hogy ma alkalmuk lesz meggyőződni arról, miket gondol az ember, és Miller tudni vélte, hogy ennek kell, hogy legyen valamilyen köze az ő munkájukhoz.

Tűnődve forgatta az újságot. A legkimagaslóbb cikk George W. Bush újráválasztásával foglalkozott, és a cikkíró részletesen taglalta a második kadenciájára készülő elnök esélyeit, terveit, teendőit, úgy az országon belül, mint a határokon túl. James Miller nemigen ártotta bele magát a politikába, nem is szerette azt, de érdekelte, hogy hazája hírneve milyen a világban. Volt annyira hazafi, hogy ne hagyja hidegen, ha az Egyesült Államokat kritika érte valahol, bármi volt is a bírálat oka. Mostanában pedig a kelleténél több ilyen kritika jelent meg a világsajtóban, leginkább az iraki intervenció kapcsán.

Két halk koppanást hallott az ajtón. Így csak George, a fia szokott kopogni, ha be akart lépni hozzá, de előbb jelezni akarta a szándékát. Kamaszkora óta rögződött meg benne ez a szokás, hiszen éppen eleget láthatta apját elmélyülten dolgozni, és nagyon hamar megtanulta, hogy ilyenkor nem szabad zavarnia. Miller letette az újságot, és mosolyogva nézett a belépő fiatalemberre.

- Jó reggelt, apa - szólalt meg George. Melegítő és sportcipő volt rajta, és a haja nedves csillogásából tudni lehetett, hogy hajnalban futni volt, mint mindig. - Zavarhatok egy kicsit, mielőtt elkezdjük a napot?

- Gyere csak, fiam, nem zavarasz - felelte James Miller. - Ülj le. Kérsz te is egy kávé?

- Már ittam egyet - háritotta el a kínálást a fiatalember. - Egy órán belül két kávé még az én szervezetemnek is sok volna. Hanem hadd térjek a tárgyra. Szerinted Sartain mit akar ma bemutatni nekünk? Velel megbeszélte már?

- Én sem tudok sokkal többet, mint te, csak a sejtéseimre hagyatkozhatom. Azt hiszem, tegnap arra célzott, hogy megismerteti velünk azt az új szerkentyűt, amivel az emberi gondolatokat lehet leolvasni. Én magam is kíváncsi vagyok rá. Ha ez valóban működik, akkor olyan eszköz lesz ezután a kezünkben, ami egycsapásra megváltoztat sokmindent. Hogy mást ne mondjak, a bűnüldözésben. Gondolj csak bele, George: egyetlen gyanúsított, egyetlen tanú sem hazudhat majd a bíróságon. Meg másutt sem.

- Akkor ez nem más, mint a mostanáig ismert poligráf egy továbbfejlesztett változata. Vagy neked más a véleményed, apa?

- Egyelőre még nincs véleményem, fiam - mondta nyugodtan Miller. - Ismerhetsz már annyira, hogy tudd: sohasem alkotok elhamarkodott véleményt semmiről, különösen nem olyan dologról, amiről keveset, vagy éppenséggel semmit sem tudok. Én, ugyanúgy, mint te, tényekkel dolgozom. Az igaz, hogy hiszek az első benyomás döntő erejében, de véleményem csak akkor lehet bármiről is, ha már behatóan tanulmányoztam. Azt ajánlom, hogy várjuk meg, mivel rukkol elő Sartain, és csak azután okoskodjunk. - Levette és megtörölgette a szemüvegét, majd visszaillesztette az orrára. - Amúgy hogy érzed magad ebben a körben?

- Tetszik - nevette el magát George. - Örülök, hogy rád hallgattam, és elfogadtam ezt a munkát. Pedig gyakorlatilag még semmi sem történt, semmit sem csináltam. Viszont nagyon várom, hogy megtudjam, mi lesz a feladatom, és egyáltalán, mire megy ki ez az egész. Amennyire Sartaint ismerem általad, sejtem, hogy nem hiábavalóan pocsékoljuk majd sem az időt, sem a rendelkezésünkre álló pénzt.

- Ebben biztos lehetsz, fiam - bólintott Miller. - Sartain nem az a fajta ember, aki ne tudná pontosan és jóelőre, mit akar. Azt hiszem, az ő agyában már készen áll az egész munkánk forgatókönyve, és ha vannak is fehér foltok itt-ott, azokat is kitölti ismeretekkel. Élvezni fogod a vele való munkát.

- Efelől semmi kétségem, apa - állt fel a fiatalember. - Megyek, és lezuhanyozom, mielőtt nekifogunk, mert úgy büzlök, mint egy görény. Szép ez a floridai ősz, csak egy kicsit meleg nekem.

Határozott léptekkel, ruganyosan ment ki az ajtón, és James Miller kissé irigykedve nézett utána. A fiú pontosan olyan volt, mint ő maga néhány évtizeddel korábban, és a professzor csak azt sajnálta, hogy a felesége nem érthette ezt meg. Elizabethnek nem adatott meg felnőttként látni egyetlen fiát, túl fiatalon ragadta el a rák. Pedig nagyon szerette George-ot, és büszke volt rá. „Szegény Beth... - gondolta szomorúan. - Engem látott volna viszont Georgeban. Azt a régi önmagamat, akibe beleszeretett. Kegyetlen az élet...”

Felállt az asztal mellől, és az ablakhoz lépett. Fáradt tekintettel nézett ki a novemberi verőfénybe, és egy pillanatra megborzongott. Levette a szemüvegét, és megmasszírozta előbb az orrnyergét, aztán a halántékát. Csak állt az ablak előtt, és lelki szemei előtt lepergette egész eddigi életét. Közben pedig arra gondolt, hogy az a fajta életvitel, amihez ő szokott, egyre inkább eltűnik a mai világból. Mind kevesebb és kevesebb a becsülete a jól végzett munkának, az emberségnek. Ebben a megvilágításban már egészen másképpen látta Sartain tervét. „Igen - gondolta, és fáradtan elmosolyodott. - Ezt a tervet végig kell vinni. Talán még megmenthető az emberiség. Nagy szavak... Mit nekem az egész emberiség, ha a közvetlen környezetemet sem tudom befolyásolni? Itt kell elkezdeni a munkát.”

Lassan megfordult, és az ajtóhoz ment. Ott még egyetlen pillanatra visszanézett, mintha elfelejtett volna valamit, aztán kilépett az ajtón, és a labor felé indult.

Már vártak rá. Amikor belépett a nappaliba, minden szem rászegeződött, még Sartain is olyan tekintettel fogadta, mintha ő lett volna a projekt vezetője. Az asztal mellett állt, és egy laptopnak kinéző készüléken babrált. Könnyedén, de határozottan ütögette a billentyűket, és közben elmélyülten nézte a monitort.

Ekkor lépett be frissen George.

- Nos, barátaim - szólalt meg Sartain - azt hiszem, elkezdhetjük. Foglaljanak helyet. Szeretném bemutatni maguknak ezt az elmés szerkezetet, és mindazt, amit tud. A mi kutatásunkban nagyon fontos, mondhatnám kulcsszerepe lesz ennek a gépnek. Talán el fognak csodálkozni rajta, ha elmondom, hogy egy tizenhét éves magyar fiatalember találmánya. Ez a srác elgondolkodott azon, mekkora butaságokat kínálnak a különböző wellness-programok, mennyire felületesek, és szülői segítséggel, kereken egy évi kísérletezgetéssel összehozta ennek az itt látható gépnek a prototípusát. Neki természetesen nem állt a rendelkezésére a legújabb és legfejlettebb technológia, viszont rengeteg tenniakarással és kiváló ötlettel rendelkezett. A mi gépünk természetesen annak az alaptípusnak a továbbfejlesztett változata, és ha röviden akarnám leírni a működését, akkor azt mondhatnám, hogy az eddig ismert, hagyományos hazugságvizsgálóhoz hasonló a működése, annyi különbséggel, hogy nem azt jelzi ki, amit a vizsgált alany válaszolt, hanem azt, amit GONDOLT. Ennél többet én sem tudok elmondani

róla, mert nem vagyok egy műszaki zseni - nevette el magát a professzor. - De különben is, a működési elv a mi szempontunkból lényegtelen. Ami nekünk fontos, az a kapott eredmény. Nos, van valaki önök között, aki önként vállalkozik egy kis kísérletre, hogy láthassuk, mit tud ez az elmés masina?

Néhány pillanatig csend volt a szobában, és a tudósok tanácstalanul néztek egymásra. Kíváncsiak voltak ugyan, de egyúttal bizalmatlanok is. Amit Sartain elmondott erről a készülékről, annyira váratlan és bizarr volt, mintha azt mondta volna, hogy megnyílt az első Föld-Hold autószerződés, és ezentúl nincs szükség űrhajókra ahhoz, hogy az ember eljuthasson bolygónk kísérőjére. De a tanácstalanság csak pillanatokig tartott. Debra Gillette, aki elég fiatal volt ahhoz, hogy semmin se lepődjön meg túlságosan, és elég kíváncsi ahhoz, hogy maga is kísérletezgesse, felállt.

- Professzor - mondta mosolyogva, és Sartainre nézett - ha megígéri, hogy nem üt agyon az áram, és nem változom át itt, mindenki szeme láttára tengerimalaccá, akkor vállalom a kísérleti alany szerepét. Tudja, fúrja az oldalamat, hogy mégis miféle gondolatok lapulhatnak meg itt, amikről esetleg magam sem tudok - bökött a saját homlokára. - Azt tartom, hogy az ember néha önmagát lepi meg a legjobban.

- Ebben igaza is van - bólintott Sartain. - Hiszen Freud óta tudjuk, mennyire fontos szerepet játszanak a tudatalattiban lejátszódó folyamatok. A tudatos gondolkodás ettől teljesen független, vagy pontosabban kifejezve, a tudatalatti teljesen ellenőrizhetetlen, és nem függ az egyén akaratától. Ezt az igazságot fedezte fel és aknáztta ki ez a magyar fiatalember, és ezzel valósággal forradalmasította hazájában a bűnüldözés munkáját. - Megvárta, amíg a fiatal nő átül a mellé álló székbe, aztán elkezdte ráilleszteni az érzékelő elektródákat. Közben tovább magyarázott a másik két kollégának. - Mint láthatják, az elektródák huzaljai ebbe a dobozba futnak be. Ez a kódoló egység. Össze van kötve magával a számítógéppel, amelynek a monitorján majd írásban megjelennek a vizsgált alany gondolatai. Az érzékelők felfogják a vizsgált személy bioáramait, és a gépen futó szoftver átalakítja azokat írott szöveggé. A későbbiekben talán hangosítani is lehet majd az egészet, de ez már nem miránk tartozik. A mi céljainknak a jelenlegi verzió is tökéletesen megfelel. Most viszont figyelmeztetnem kell önt, kislány, egy fontos tudnivalóra - tette rá a kezét a nő vállára. - A monitoron esetleg olyasmi is megjelenik majd, ami kínos lehet. Ennek a tudatában is vállalja a kísérleti alany szerepét?

Debra Gillette némán bólintott. Szeme sarkából a többiekre nézett, és egy pillanat töredékéig elkapta George Millet elismerő pillantását.

- Akkor rendben is volna a dolog - mondta Sartain. - Arra azonban ismételt beleegyezése elnére is figyelmeztetnem kell, hogy egy számunkra teljesen ismeretlen területre kalandozunk most el. Ha fizikailag biztonságos is ez, és magából tényleg nem lesz sem tengerimalac, sem másféle furcsa lény, akkor sem tudhatjuk, hogy a felderített rejtett gondolatokból milyen labirintus bontakozik majd ki, és abból hogyan tudunk majd kikászálódni. Lehet, hogy a kísérlet után eggyel több lesz a kérdés, és eggyel kevesebb a felelet. Viszont az is igaz, hogy a tudományt mindig is ez vitte előre: az ismeretlenség vonzalma, a meg nem hátrálás. Nos, kezddhetjük?

Egyöntetű bólintás volt a válasz, egyetlen hang nélkül. A professzor is leült az asztalhoz, maga elé húzta a laptopot, valamit begépett, aztán a nőre pillantott.

- Fel fogok tenni magának, Debra, néhány kérdést. Válaszoljon természetesen, gondolkodás nélkül, spontán módon. Ami éppen az eszébe jut, és nem kell udvariaskodnia sem. Még egy technikai részlet, amit az imént elfelejtettem elmondani. Ahhoz, hogy a készülék radarja az alany bioáramaira reagáljon, feltétlenül szükséges, hogy Miss Gillette előljáróban mondjon

egy olyan mondatot, amelyben minimum öt szó van. Így a gép formálisan „ráépül” az ő agyának a frekvenciájára, és ezután nem is kell csendben ülnünk, mert a szerkezet csak azokat a gondolatokat fogja kijelezni, amelyek Miss Gillette agyában keletkeznek. Tessék.

- Az emberi viselkedés csak részben függ az akaratunktól - mondta a nő lassan, természetes hangon. Sartain megnyomta az ENTER billentyűt.

- Nagyszerű - mondta a professzor. - Jöhetnek a kérdések?

Debra Gillette bólintott.

- Mi a véleménye Mr. Bush újraválasztásáról?

- Mit számít itt az én véleményem? Az ország lakosságának több, mint a fele így döntött, és ez azt jelenti, hogy akár tetszik nekem, akár nem, George W. Bush lesz további négy éven át az Egyesült Államok elnöke.

- Mi a véleménye az itt jelenlévő kollégákról?

- Korai még véleményről beszélni. Sartain professzor kétségtelenül vezéralak, nagyon tehetséges. Miller professzort csak hírből ismerem. A fiatalabbik Mr. Miller pedig tetszik nekem. Mint férfi. Nem volna ellenemre, ha udvarolna nekem.

- Ön szerint létezhetnek földönkívüliek?

- Hülye kérdés. Persze, hogy léteznek, és az is lehet, hogy itt vannak, közöttünk, csak nem észleljük őket. Gyakorlatilag akárhogy kinézhetnek. Úgy is, mint mi magunk. Ezért azt sem tudhatom, nincs-e a kollégáim között földönkívüli. Lehet, hogy mindnyájan azok? Lehet, hogy ÉN MAGAM IS AZ VAGYOK?

- Miss Gillette, szeretne ön gyereket a jövőben?

- Na tessék, még egy hülye kérdés. Melyik nő nem szeretne gyereket? Ez benne van az ösztöneinkben. Persze, hogy szeretnék. A kérdés csak az, hogy lesz-e időm és erőm felnevelni.

- Utolsó kérdés - mondta Sartain. - Elégedett-e ön az eddigi életével?

- Úgy látszik, ma többségében hülye kérdésekre kell válaszolnom. Ha arra gondolok, hogy volt alkalmam, és persze anyagi lehetőségem is a tanulásra, akkor azt mondhatom, hogy elégedett vagyok. Ha viszont arra gondolok, hogy jó néhány évet elpazaroltam a fiatalságomból az egyetemen, akkor kétségtelenül elégedetlen vagyok, hiszen a gyerekkori barátnőim egy része közben férjhez ment, gyereket szült, családot alapított. Erre a kérdésre nem lehet igennel vagy nemmel felelni. Is-is.

- Nos, köszönöm a közreműködését, Miss Gillette - mondta a professzor. - Ezzel a kísérlettel végeztünk. Javasolnám, hogy tartsunk egy kis szünetet, kapcsolódjunk ki, és reggelizzünk meg. Én személy szerint farkaséhes vagyok - nevette el magát. - Azt hiszem, maguk is. Tehát irány az étkező, és utána találkozunk ismét itt, mondjuk egy óra múlva, és akkor kielemezhetjük a kapott válaszokat. Rendben? Várjon, Debra, hadd szedjem le magáról ezeket a drótokat. Magának mi a véleménye?

- Majd akkor mondok véleményt, ha belenéztem a tükörbe - nevetett a nő. - Egyelőre nem érzem magam tengerimalacnak, de ki tudja, mit látok majd magam előtt?

Végül a megbeszéltek egy órából több, mint másfél óra lett, mert a bőséges reggeli után mindnyájan úgy érezték, kell egy kis pihenés. Debra Gillette és George Miller a pihenés aktív változata mellett döntött, és hatalmas sétát tettek Sun Ray körül. Lassan bandukolva élvezték a reggeli napsütést, és azt, hogy még nem volt túlzottan meleg. Közben nyugodtan beszélgettek erről-arról, és mindketten elmondták, nagyjából mit gondolnak a kísérletről.

- Tudja, George - vallotta be Debra - volt egy pillanat, amikor kétségem támadt, vajon jól tettem-e, hogy elvállaltam a kísérleti alany szerepét. És ne gondolja, hogy valami rosszul értelmezett szégyenérzet miatt. Világéletemben nyíltan vállaltam a gondolataimat és a szavaimat. Néha fölöslegesen is, mert kellemetlenségem származott belőle. Magyarán: sosem tudtam lakatot tenni a számra. De most valahogy úgy éreztem, mintha meztelenre vetkőznék maguk előtt. Azt hiszem, az ember akkor a legvédtelenebb, ha a kívülállók belelátnak a gondolataiba, és most éppen ez történik.

- Igaza van, Debra - mondta a fiatalember. - Őszintén szólva, csodáltam is magát, hogy ennyire bátor. Én a maga helyében vacilláltam volna. És most én is tartozom magának egy vallomással. Egy adott pillanatban majdnem felálltam, és majdnem azt mondtam Sartainnek, hogy hagyja békén a kérdéseivel, és inkább engem kérdezzen. Bár abban egyáltalán nem vagyok biztos, hogy lett volna bátorságom ugyanígy válaszolni, ahogy maga tette. Maga tényleg szókimondó lány. És azt hiszem, a mi kísérletünk szempontjából ez a jobbik megoldás, mert így kevesebb lesz az eltérés a maga szóbeli válaszai, és a rögzített gondolatai között. Kíváncsi vagyok, mire jutunk, arra pedig még kíváncsibb vagyok, mi a további terv. Kit fogunk „meginterjúvolni” ezzel a ketyerével? Milyen kritériumok alapján választja majd ki Sartain az alanyt, vagy alanyokat? És főleg, milyen eredményre számít?

- Szerintem ezt ne is feszegezzük - nevetett a nő - hanem hagyjuk rá a professzorra. Ha titokzatos is, amit tesz, nekem az az érzésem, hogy nagyon tudja, mit akar.

- Apám is ezt mondja - helyeselt George. - Évekkel ezelőtt már dolgozott vele.

Visszaérkeztek a házhoz, és beléptek a bejárati ajtón. A kinti verőfény után szinte semmit sem láttak a labor felé vezető folyosón, és a nő keze egy pillanatra megkereste a férfi kezét. A fiatalabbik Miller nem reagált, de belül kellemes remegést érzett. „Nem volna ellenemre, ha udvarolna nekem” - csengett vissza benne a nő hangja. „És voltaképpen miért is ne? - gondolta George. - Senki sem tiltja. És Debra nem akármilyen nő.”

A laborban már várták őket. Sartain és az idősebbik Miller az asztal mellett ültek, és Sartain éppen a frissen kinyomtatott lapokat rendezgette, amelyen Debra Gillette gép által rögzített gondolatai voltak olvashatók. Egy-egy lapcsomagot kapoccsal összefogott, és kiosztotta a jelenlévők között.

- Na, most meglátjuk, mennyire egyeznek a válaszok a gondolatokkal - mondta mosolyogva. - Nincs egy kis lámpaláza, Miss Gillette?

- Van, és nem is kicsi - nevette el magát a nő. - Mintha vizsga előtt állnék.

- Mert ez valóban vizsga - jegyezte meg James Miller. - És nagyon sok függ ettől a vizsgától. Hát akkor lássuk.

Kényelmesen elhelyezkedtek, és Sartain belekezdett a tulajdonképpeni értékelésbe.

- Az első kérdés, mint emlékszünk, ez volt: mi a véleménye Mr. Bush újráválasztásáról?

A nyomtatott lapon az egyes szám után ez a szöveg volt olvasható:

- Na tessék, máris a politika. Busht megválasztották, és kész. Nagy dolog... Minek ekkora feneket keríteni ennek? Kerry egy jerk⁵, a felesége meg egy rohadatul gazdag spiné, aki azt sem tudja, mekkora a vagyona, de biztos, hogy egy egész város megélne belőle egy éven át. Ja, persze. Lehet, hogy Kerryék demokraták, és az is lehet, hogy Bush nem a legbrilliansabb koponya, de hogy a demokraták ott veszítették el a választást, hogy az amerikai népnek már elege lett a mindent cinikusan megmagyarázó, nagyszájú, de soha semmit sem cselekvő demokratákból, az hétszentség. Bush legalább tökök gyereke, és kiállt amellett, hogy a terroristákkal nem lehet demokratikus eszközökkel tárgyalni. Illetve, sehogy sem lehet tárgyalni velük. Kerry nagyra van azzal, hogy Bush-sal ellentétben, ő ott volt Vietnámban, és vásárra vitte a bőrét. Pedig nem volt más, sem Vietnámban, sem utána, mint egy takony kis áruló, aki egyebet sem tett, mint hogy Jane Fonda és az alkoholista gyilkos Ted Kennedy segítségével egetverően hazudozott a Kongresszus előtt, és ezzel hosszú évekkel meghosszabbította az amerikai foglyok szenvedését Indokínában. Hát ez Kerry. Bush meg nem egyéb, mint egy átlagos amerikai, és éppen ezért lett szimpatikus. Lehet, hogy a politikai felkészültsége még nem teljes, és a műveltsége is sok kívánnivalót hagy maga után, de ezerszer jobb, mint ez a kétszínű seggfej John Kerry, Ted Kennedyyel az oldalán, aki ügyvédként szeretne továbbra is hatalmas vagyonokkal járó pereket, amelyekben sohasem a győztes viszi el a motyót, hanem az ügyvédek.

Már mindannyian végeztek az olvasással, sőt Debra Gillette kétszer is elolvasta a szöveget, és most félszeg mosollyal nézett a három férfira.

- Jé, ezek volnának az én gondolataim? - jegyezte meg halkan. - Jézusom, mi jöhet még ezután, és miket gondolhatnak majd rólam, miután minden gondolatomat elolvasták?

- Ne törődjön vele, Debra - mondta George Miller. - Attól, hogy itt feltárul előttünk a legrejtettebb gondolata is, még semmit sem fog veszíteni a tiszteletünkből, erre szavamat adom. Legalábbis a magam nevében.

- Legyen nyugodt, Miss Gillette, mi sem gondoljuk másként - helyeselt Sartain professzor. - Nos, folytassuk. A második kérdés így hangzott: mi a véleménye az itt jelenlévő kollégákról?

A papírlapon a kettes alatt ezt olvashatták:

- Jó fejek. Sartain kissé domináns, de meg kell hagyni, tud az öreg. Miller pedig egy nemzetközileg elismert szakember. Van valami a múltjában, amiről nem szívesen beszél, és ami szinte fekete lyukként tátong. Valamikor csinált pár apró technikai hibát, ami miatt egy kísérlete nem a kívánt módon végződött. Hmmm... Megvan, most ugrott be. Egy gyógyszerről volt szó, amit a nagy sietség és a szükségesség miatt a kelleténél sokkal rövidebb idő alatt kísérleteztek ki, és hamar ki is kellett vonni a forgalomból, mert több volt a káros mellékhatása, mint a haszna. Olyan mértékben károsította a páciens szervezetét, hogy a betegeknek végül egy pótszert kellett adni, amíg egy másik gyógyszert kidolgoztak. A fia? Az más. Jóképpű csibész, aki úgy tud ránézni egy nőre, hogy az önkéntelenül is kihúzza a mellét, és összezárja a lábait. Azt hiszem, ez a srác egy szexgép. Talán nem is volna rossz ötlet kipróbálni. Persze csak ez után a munka után, és csak akkor, ha egyáltalán érdeklődne irántam, mint nő iránt.

---

⁵ balfácán, hülyegyerek (angol)

Most George Milleren volt a sor, hogy zavarba jöjjön. Úgy érezte, minden tekintet rászegeződik, és ez önmagában nem is zavarta volna, ha nem érzi ezek között a tekintetek között a lány pillantását is. Egy másodpercre ráemelte a szemét, de amint találkozott Debra kíváncsian bíráló szemeivel, azonnal visszakapta az előtte fekvő papírlapra.

Sylvius Sartainnek jó érzéke volt ahhoz, hogy egy hosszú szünetet tartson. Hagyta, hogy a szeme láttára felgyűrűző kedélyek lecsillapodjanak, és csak amikor biztos volt benne, hogy mindhárom kollégája ismét figyel rá, akkor folytatta.

- A harmadik kérdés: Ön szerint léteznek-e földönkívüliek?

A harmadik kérdésre Debra Gillette a következőket gondolta:

- Földönkívüliek, vagy ahogyan még nevezik őket, alien⁶-ek biztosan léteznek. De vajon mi is a definíciója ennek a fogalomnak? - A nő agya itt önmagával vitázott. - Lehet, hogy én magam is az vagyok, és mindenki más a környezetemben, hiszen a természetes reprodukció által állandóan „klónoljuk” önmagunkat. Logikus volna azt feltételezni, hogy más, idegen életformák számára a Föld ideális célpont legyen az átmenekítésre, a saját civilizáció továbbvitelére. Persze csak abban az esetben, ha azoknak az élőlényeknek is ugyanazok az élethez elengedhetetlen elemek, mint nekünk: az oxigén, a nitrogén, a szén. Az viszont száz százalékgig biztos, hogy a világ kormányai, legyen közöttük bármilyen ellentét vagy viszály, egyetlen dologban tökéletesen egyetértenek, ez pedig az alien-kérdés titkossága. Ha vannak is bizonyítékok földönkívüliek megjelenésére, azokat sohasem fogják nyilvánosságra hozni. Ha ezt megtennék, azzal a saját hatalmukat ásnák alá, mégpedig nem is annyira politikai, mint inkább vallási-ideológiai szempontból. Márpedig ez olyan luxus, amit egyetlen politikus sem engedhet meg magának. Ha teszem azt én kijelentem, hogy hiszek az alienek létezésében, akkor azonnal rámsütik a bélyeget, hogy woodoo scientista⁷ vagyok, ha viszont kijelentem, hogy nem hiszek bennük, akkor megmaradtam politikailag korrektnek. Olyasféle tabu ez, mint az elvhű kommunista esetében Isten léte vagy nemléte. Kifelé azt hangoztatja, hogy nem hisz Istenben, de titokban elmegy egy másik városrész templomába imádkozni, mert ugye sosem lehet tudni.

- Bravó, Miss Gillette - mosolyodott el Sartain. - Rá kell jönnöm, hogy legalább a gondolataink őszinték. És higgye el nekem, ez nem is kis dolog. De lássuk a negyedik kérdést. Miss Gillette, szeretne ön gyereket a jövőben?

Debra lesütötte a szemét. Nem annyira zavarában vagy szégyenérzetében, mint inkább azért, mert nem akarta, hogy a többiek meglássák a tekintetében bujkáló kaján vidámságot. Még pontosan emlékezett rá, mi volt az első gondolat-töredék, ami eszébe jutott, amikor a professzor feltette a kérdést.

- Micsoda szemforgatás. Három férfi gondolatban levetkőztet egy nőt. Csupán csak azért, mert ő nő, és egyedül van közöttük. Hmm. Meg aztán hülye is ez a kérdés. Szerintem minden normális nő arra vágyik, hogy anya lehessen. Ez az életösztön. Persze, hogy szeretnék gyereket, de valahogyan pontosan azokat a férfiakat hagyom hidegen, akik nálam számításba jönnének, mint potenciális apák. A fene sem érti ezt. Sok sráccal volt dolgom. Köztük olyanokkal is, akik nagyszerű apák lehettek volna. Mégsem választottam őket, mert úgy éreztem, a bennem rejlő nő ment volna fejjel a falnak, és inkább a „rossz fiúkkal” párosodtam volna. Tényleg, vajon miért is van az, hogy az élet felkínálja a jó egzisztenciával rendelkező férfiakat, akik, ha egyebet nem is, de legalább anyagi biztonságot tudnak nyújtani, és mégis, amikor a terhesség

---

⁶ idegen (angol)

⁷ A woodoo áltudományában hívő ember

gondolata felmerül a nőben, akkor inkább választaná párjának azt a jóképű, mosolygós és magabiztos csibészt, aki a földalattin vagy a buszon olyan eszméletlen szemtelenséggel szólt utána: „Ha gondod van a produktív gyermekkreációban, csak dobj egy sms-t, és már ott is vagyok nálad.” Nonszensz ez az egész. Azt hiszem, az értelmes lényeknél is valahogy úgy kellene ennek működnie, hogy a gyermeket nem biztosan az nemzi, aki később fel is neveli. Félek tőle, hogy az lesz az emberiség vége, hogy nem a legerősebb gének átadása a fontos, hanem az élet diktálta materialista és kényszerű feltételek. Hmm. Szépen elkalandoztam az eredeti kérdéstől. Legalább önmagammal szemben őszintének kéne lennem. Jó lenne egy gyerek, de ha nincs állandó párom, nincs állandó apa sem, és akkor már inkább maradok gyerek nélkül. Igen, hatalmas hazugság az, hogy csak azért nem akarok gyereket, mert nincs férjem. A valóság az, hogy élem az életem, mindenféle kötöttség nélkül, és az időm legnagyobb részét a saját karrierem előrevitelének szentelem. Úristen, ennyire önző volnék?

Debra nem tudta nem észrevenni társai arcán a megrökönyödést. Most, hogy visszaolvasta a saját gondolatait, ő maga is megdöbbsent egy kicsit, de egyúttal meg is nyugodott: sikerült őszintének maradnia. Tekintetét körülfuttatta a három férfin, és majdnem örömet érzett, amikor George Miller szemében őszinte elismerést látott felvillanni. Szólni azonban csak Sartain szólt, és ő is csak azért, hogy felidézze az utolsó kérdést.

- Elégedett-e ön az eddigi életével?

- Na, most erre mi volna a helyes válasz? Talán az, hogy igen, elégedett vagyok, csak azt hiányolom, hogy bármennyit is pecázok, még mindig nem fogtam ki az aranyhalat, amely teljesítené három kívánságomat? Pedig ugyanazzal az erővel akár ki is foghatnám, és ha három kívánság nem is volna elég, hiszen nő vagyok, azért határozottan javítana a statisztikán. Alapvetően nem kellene elégedetlennek lennem, hiszen még fiatal vagyok, egészséges vagyok, és viszonylag jól megélelem a jövedelmemből. Emellett azt csinálom, amit szeretek. Senki sem kényszerített erre a pályára. No és a pasik sem kerülnek el nagy ívben, hiszen nem vagyok egy rusnya boszorkány. Hmm. Az ember nem is képzelné, hogy mélyebben végiggondolva a dolgait, akár az is kiderülhet, hogy végsősoron boldog. Miért van akkor mégis valamiféle hiányérzetem?

Ezek után hosszú ideig nem szólalt meg senki. Sartain pontosan érzékelte, mire gondolhatnak most a társai, és hagyta, hogy a gondolataik szabadon folyjanak. Abban sem tévedett, hogy egy ilyen jellegű intim információt nem lehet egyik pillanatról a másikra megemésztetni. Még a legtapasztaltabb, legfelkészültebb tudósoknak sem. Felállt a helyéről, összeszedte a nyomtatott papírlapokat, és elzárta a széfbe, aminek a kódját egyedül ő ismerte. Aztán visszaült az asztalhoz, és kitörölte a gép memóriájából a Gillette fájlt. Közben arra gondolt, hogy ismerve a fiatal nő válaszait, ő maga is részesévé válik egy folyamatnak, aminek a végén az emberek gondolatai őszintén, letisztulva jutnak el hozzá. A kísérlet eddig sikeres volt, de még hátra volt az értékelés, amelyet egy másik szekciónak kellett elvégeznie. Olyan embereknek, akik nem biztos, hogy a külszínt tartják a legfontosabbnak.

- Nos - törte meg később a csendet - sejtem, hogy most millió kérdés kavarog önökben. Tessék, lehet kérdezni. Ha tudok, válaszolok.

Sem James Miller, sem Debra Gillette nem élt a kérdés jogával. Előbbi azért, mert ezt a bemutatót teljesen más szemmel nézte, mint a többiek, a nő pedig azért, mert a válaszai és a nyilvánosságra került gondolatai után úgy érezte, nincs sem oka, sem joga kérdezni. De George izgatottan feszengett a helyén.

- Khmm, izé... - kezdte kissé zavartan - nekem volna egy fontos kérdésem, ha megengedi, professzor úr.

- Tessék - bólintott Sartain.

- Az eddigiekből úgy értem, hogy ezt a szerkentyűt úgy kell majd alkalmaznunk, hogy a vizsgált alany ne érzékelhesse, minek vetjük alá. Ezzel viszont teljes mértékben ellentmond az elektródák használata. Nincs itt valamilyen ellentmondás?

- Vártam ezt a kérdést - felelte Sartain. - És nagyon is helyénvalónak tartom. Helyesen érzékeli, mi a célunk. Viszont volt egy apró műszaki probléma, amit a technikusainknak még nem sikerült kiküszöbölniük: a második generációs kódoló egység meghibásodott, és éppen ezért ezt a mai kísérletet a primitívebb prototípussal voltunk kénytelenek lefolytatni. De hetvenkét órán belül megkapjuk a kijavított új kódolót, és akkor valóban annak fog kinézni ez a gép, aminek mi akarjuk: egy ártalmatlan laptopnak, amely hangfelvételt is alkalmas. Mire valódi „bevetésre” kerül a sor, már minden eszköz rendben kell, hogy legyen.

Második rész

5. Élesben

November harmadik hetének első napja ugyanolyan szépnek és verőfényesnek ígérkezett, mint általában minden novemberi nap Floridában. Ezen a korai reggelen sem látszott egyetlen felhő-foszlány sem a mélykék égen, és az áttetsző, kristálytisztá levegő máris kellemesen langyos volt, szinte hívogató. Egy ilyen reggelen az emberek többsége, ha éppen nem volt sürgős munkája, a tengerparti strandok felé igyekezett, hogy még egyszer megmártózhasson az Atlanti Óceán még mindig meleg vizében, mintegy fittyet hányva a naptárnak, amely a 2004-es esztendő végének a közeledtét jelezte. Az északi féltekén ilyenkor már késő ősz van, sőt a magasabb szélességi körökön a tél is bekopogtat, de itt, Floridában, az időjárás mintha megrekedt volna a kései nyárnál.

A négy szakember ma is korán kezdte a napot, és a napkelte már a nappali asztala körül találta őket. Fejüket összedugva tanakodtak azon, hogy a rendelkezésükre álló több lehetőség közül kiválasszák azt az optimális helyet és közeget, ahol elkezdhetik a munkát. Sartain professzor egy listát adott mindhárom munkatársának, amelyben nevek és címek sorakoztak. Olyan családok nevei és címei, akiket ilyen vagy olyan oknál fogva alkalmasnak ítélt arra, hogy - természetesen a tudtukon kívül - alanyaivá váljanak ennek a furcsa kísérletnek. James Miller, George és Debra egy ideig némán tanulmányozták a listát, és mindhármunkban szinte ugyanakkor fogalmazódott meg ugyanaz a kérdés: vajon milyen kritériumok szerint válogatta össze Sartain a neveket? Ezek a listán szereplő családok többségükben az amerikai kontinensen éltek, az Egyesült Államokban és Kanadában, de akadt közöttük mexikói is. Viszont szerepeltek a listán európai családok is, és ezek között is kirívó volt egy magyar család neve. Ők voltak az egyedüliek, akik a volt keleti blokk területén éltek, és így természetes volt, hogy a három tudós, miután figyelmesen végigpásztázta a névsort, a vége felé ugyanannál a névnél torpant meg. Ez nem csupán az ABC-sorrend miatt volt így - a Szilágyi név miatt, amit egyikük sem tudott helyesen kiejteni - hiszen a listán még szerepeltek nevek.

- Vajon ugyanarra gondolunk-e mindnyájan? - kérdezte halkán James Miller, és Sartainre pillantott, aki kíváncsian nézett vissza rá és a két fiatal tudósra. - Szerintem nem véletlen, hogy maga pontosan ide „szúrta be” ezt a nevet. És lefogadom akármibe, hogy már készen is áll a terve, úgyhogy ez a névsor csak kamu, hogy ezzel a kissé vulgáris kifejezéssel éljek. Vagy tévedek?

- Maga, barátom, túl régóta ismer engem ahhoz, hogy tévedjen - felelte mosolyogva Sylvius Sartain. - Természetesen nem véletlen ez a magyar név, és az sem véletlen, hogy maguk hárman, ha jól érzékelem, ugyanott akadtak meg olvasás közben. Elmondom, mi volt a vezérelvem, amikor ezt a listát összeállítottam. A forrás lényegtelen, arra most nem térnék ki, hogy honnan szereztem be a neveket. Az viszont lényeges körülmény, hogy az itt szereplő összes család úgynevezett több generációs mikroközösség, ami azt jelenti, hogy legalább két korosztály él egy fedél alatt. Átlagemberek ezek, olyanok, akik kemény munkából élnek meg, és nem valamely hatalmas vagyon haszonélvezői. Ugyanakkor az anyagi és társadalmi helyzetük valahová a középosztályba sorolja be őket, vagyis sem szegények, sem dúsgazdagok. Pontosan az a keresztmetszet, amely minket a leginkább érdekel. Aránylag tanult emberek, akik mellett az élet nem halad el megállás nélkül, és akik odafigyelnek mindarra, ami a hazájukban és a nagyvilágban történik.

- Ez így érthető is volna - jegyezte meg George Miller - de nekem akkor is furcsa ez a magyar név. Valamint az is furcsa, hogy egyáltalán miért kell nekünk külföldiekre IS koncentrálnunk, amikor az amerikai társadalom annyira sokrétű. Itthon is találhatunk éppen elegendő alanyt.

- Ez is igaz - nézett a fiatalemberre Sartain. - Viszont az is igaz, hogy ha módszeresen akarjuk végezni a munkánkat, akkor a lehető legszélesebb skálán kell mozognunk. A mi társadalmunknak van egy alapvető hibája: az amerikai családok döntő többsége túlságosan ragaszkodik egy fix sémához, ami az életvitelét illeti.

- Akkor miért szerepelnek egyáltalán ezen a listán? - akadékoskodott az ifjabbik Miller. - Eleve úgy lehetett volna összeállítani a névsort, hogy csak külföldiek szerepeljenek benne. Vagy az nem lett volna megfelelően demokratikus?

- Maga, fiatal barátom, pontosan olyan, amilyen az apja volt jó néhány évvel ezelőtt, amikor megismertem - nevette el magát a professzor. - Addig nem tágít, amíg meg nem ismeri az összes érvet. Nos, itt egyáltalán nem holmi demokratikus mozgatórugóról van szó, hanem kizárólag statisztikáról. Hanem azt hiszem, fölöslegesen csigázom a kedélyüket. Bevallom, hogy valóban elsősorban erre a magyar családra gondoltam, amikor összeírtam a neveket. Minden egyéb indítékot félretéve, ők felelnek meg leginkább a mi kutatásunk követelményeinek. Három generáció él együtt: nagyszülők, szülők, gyermekek. Az apa, aki egyben a családfő is, egy cég vezérigazgatója, az anya ügyvéd. A nagyszülők már nyugdíjasok, de mindketten diplomás emberek, tanárok voltak régebben. A két gyermek is majdnem felnőtt korú, egyikük főiskolára, a másik egyetemre jár.

- Így érthető - jegyezte meg Debra Gillette, aki eddig hallgatagon figyelte a többiek beszélgetését. - Azt viszont még mindig nem látom át teljes mértékben, miért nem végezhetjük el ezt a kísérletet itthon. George-nak van valami igaza.

- Azért, ifjú hölgyem - fordult a nő felé Sartain - mert egyszerűen vannak dolgok, amikről jobb, ha az emberek nem tudnak. Amiről pedig nem tud az ember, attól nem fél. Maga is tudja, milyen gyorsan szokott elharapózni a szóbeszéd, arra pedig semmi szükségünk. Kinek kell olyasmi, hogy szélteben-hosszában kezdjenek tárgyalni a kormány által finanszírozott furcsa kísérletről? A vége egy hatalmas hírlapi kacska lenne, ami valahogyan így hangzana: „Bush és csapata agymosást végez az Egyesült Államokban élő kisebbségek tagjai között.” Hát ez úgy kell nekünk, mint egy púp a hátunkra. Akkor már jobb, ha külföldön szerezzük be a szükséges információt.

- Megadom magam - mondta George Miller. - Ezek valóban nyomós érvek. És mi, amerikaiak, valóban hajlamosak vagyunk arra, hogy a bolhából elefántot csináljunk. Bár azt hiszem, ez minden nemzetre egyformán vonatkozik.

- Persze - helyeselt Sartain. - Emberi gyarlóság ez, hiszen mindenkiben ott rejtőzik az a bizonyos kisördög, ami azt suttogja az ember fülébe: „Mondd ki, amit tudsz, és képeszd el vele a többieket, hadd lássák, milyen jól értesült vagy.” Egy kicsit mindenki exhibicionista, és szeret kérkedni azzal, amit tud.

Ezzel tényleg nem lehetett vitatkozni. A négy tudós egy ideig némán szötte a gondolatokat, azt várva, hogy valamelyik társa rukkoljon elő a következő kérdéssel. Mert a kérdések egész özöne lógott a levegőben négyük között. Ezek között is az első és legfontosabb az volt: ki utazzék át Európába, abba a kevésbé ismert országba?

- Gondolom, arra is kész terve van, Sartain professzor - törte meg a csendet a nő - hogy ki végezze a kísérletet a terepen.

- Eltalálta, Debra - bólintott a professzor. - Sejtésem szerint sem magának, sem az ifjabbik Millernek nem volna ellenére egy európai vakáció, még hozzá állami költségen. Kettőjükre gondoltam. Nos?

- Nekem sincs semmi kifogásom - nevetett George, és a szeme sarkából a fiatal nőt figyelte. - Benne vagyok. Tehát irány Magyarország, ez a furcsa nevű Szilágyi család. Vajon jól ejtem ki a nevet?

- Azt hiszem, jól - mondta Sartain - bár ennek nincs semmi gyakorlati jelentősége. Ha megérkeznek, igyekezzenek a család bizalmába férközni, összebarátkozni velük. Aztán, jó amerikai szokás szerint, hamar áttérhetnek arra, hogy a keresztnevükön szólítsák egymást. Meglátja, hamar fog menni.

- Mégis, mit mondjunk, miért éppen őket kerestük fel? - kérdezte Debra Gillette. - Mert valamilyen indokot kell találnunk. Nem minden nap érkezhetsz Magyarországra két amerikai, csak azért, hogy elbeszélgesse egy addig teljesen ismeretlen családdal. Erre van valamilyen terve, professzor?

- Magukra bízom, hogy improvizáljanak - válaszolta Sartain - de akár ötletet is adhatok. Itt van a számítógép, ebben a táskában. Nevezzük mostantól „új laptop”-nak. Az összegyűjtött információt küldjék el erre az email-címre. Nem kell attól tartaniuk, hogy bárki is avatatlanul elolvassa. A program automatikusan titkosítja a szöveget, és bármilyen külső szemlélő számára teljesen ártalmatlannak tűnhet. Olyannak, mintha két, egymástól távol élő ismerős közösen dolgozna valamilyen irodalmi művön. Ennél jobb álcázás nem is kell. Mi majd itt, Miller kollégával, feldolgozzuk a kapott anyagot, és átesszük olyan formátumba, amilyenben már használható lesz. A kódot senki más nem ismeri, csak én. A végső, elemzett verzió azután az NSA asztalára kerül. De most térjünk át a gyakorlati dolgokra. Azt tanácsolnám, hogy a mai napot szenteljék a készülék minél alaposabb megismerésének, hogy akadálymentesen tudják kezelni odaát. A laptop merevlemeze 500 GB-os, tehát akár két évi folyamatos beszéddel lehet megtölteni. Itt vannak a hitelkártyáik: korlátlan hitelkeretük van a CitiBanknál. Az útleveleik, gondolom, rendben vannak. A repülőjegyeket a reptéren kapják meg. Egyéb kérdés?

- Hmm, és mit csinálnak maguk ketten addig, amíg mi ezt a szerkentyűt bújjuk? - nevette el magát George Miller.

- Azt hiszem - kacsintott az idősebbik Millerre Sartain - meghívom kollégámat egy valódi villásreggelire, Palm Beachre. Nos, James? Mit szólna egy sült marhabordához, hagymakarikákkal? Tudok egy jó kiskocsmát West Palm Beachen, ahol páratlan steaket rendelhetünk, és utána hideg sörrel önthetjük nyakon.

- Nem hangzik rosszul - vigyorodott el Miller. - Pláne, ha maga fizeti. Utána pedig sétálhatnánk egyet a tengerparton, ha van hozzá kedve.

- Indulhatunk, a számlát állom - mondta Sartain tőle szokatlan vidámsággal. - Maguknak meg jó és eredményes munkát - pillantott a fiatalokra.

6. Frostproof - Budapest - Monor, Csévharaszti út

Hajnali négy óra körül az észak felé tartó floridai 27-es főút még teljesen üres, alig van rajta forgalom. Az út mentén hirdetések erdeje kínál mindenféle ismert márkanevet. A szokásos áruházi láncolatok, a Wal Mart, a Home Depot, a K Mart és a McDonalds mellett szerényebb boltok is sorakoztak itt, amelyek gombostűtől repülőgép-futóműig szinte mindent árultak.

A bérelt kocsí, amelyet George Miller vezetett, jó sebességgel falta a mérőföldeket a nyílt sztrádán, az orlandói repülőtér felé. Debra Gillette a jobb oldali ülésen nyújtózott el kényelmesen, és a *WDBO*⁸ hajnali hírműsorát hallgatva elgondolkodva az 580 kilohertzes középhullámon. Három héttel az elnökválasztás után már lecsitultak a felkorbácsolt kedélyek, és a hírek veleje ismét Rush Limbaugh⁹ és a CBS vezető riporterének a szócsatájáról szólt. A választásokon alulmaradt demokraták, ha nem is vonultak vissza teljesen, mindenesetre lecsendesedtek, és mintha mi sem történt volna, mintha George W. Bush nem hosszabbította volna meg további négy évvel Fehér Ház-beli tartózkodását, a közvéleményt irányító médiák máris a 2008-as elnökválasztási kampány esélyeit kezdték latolgatni. Az egykori First Lady, Hillary Rodham Clinton indulni kívánt a választáson, és a programját jóelőre a bevándorlás szabályozásának a témakörére építette, ami már most sok amerikainak felfordította a gyomrát. Ha van valami, amit Amerika nem akar látni, az a Clinton-házaspár a Pennsylvania Avenue 1600-ban. Hiszen a republikánusok már évtizedek óta igyekeznek megreformálni az Egyesült Államok bevándorlási törvényeit, és Hillary Clinton mostani programja éppen az ő vitorláikból fogta ki a szelet. Az is előre látható volt, hogy adott esetben az elnökjelölt nő csodafegyverként veti be Billt, a férjét, aki még mindig eléggé népszerű Amerikában.

Jó tempóban fordult a kocsí az I-4-es útra. A nap még nem kelt fel az óceán fölött, az égbolt éppen csak szürkült, és hűvös volt a hajnali levegő. Az út két oldalán mindenféle plakát és hirdetés harsogta, hogy ez már Disney-terület. Orlado felé közeledve egyre inkább érezhető volt a szórakoztató gigász, a Disneyland mindenre kiterjedő hatása. Mintha a világ egyébből sem állna, mint ember-nagyságú és annál nagyobb Mikiegeerekből és egyéb rajzfilm-figurákból.

George Miller rákanyarodott az orlandói repülőtér termináljai felé vezető bekötőútra. Ez a légikikötő aránylag új, nagyon korszerű, és az a fő jellemzője, hogy már az autóúton eldöntheti az utas, melyik terminálhoz, sőt melyik légitársaság kirendeltségéhez akar érkezni. A fiatalok jegye a Delta Airlines 202-es járatára szólt, amely reggel hat óra tíz perckor indul a New York-i JFK reptér felé. A fiatalember leparkolt a hosszú lejárátú parkolóban. Mindketten kiszálltak, kivették a kocsiból a csomagjaikat, amiket egy kézikocsira helyeztek, aztán George gondosan lezárta az autót, és zsebrevágta a kulcsot, aztán a kézikocsit maguk előtt tolva, elindultak a terminál bejárata felé.

Az orlandói nemzetközi repülőtéren, hatalmas méretei ellenére, minden villámgyorsan és gördülékenyen történik. Unatkozni sem lehet, hatalmas, átriumszerű belső udvarán pezseg az élet. Ide nyílnak a mindenféle szuvenírt és apróságokat árusító boltok és a repülőtér szállodájának az ablakai is. Mindenfelé virágok, élő pálmafák láthatók, és az emberek meg a hangszórók moraja fölött is felismerhető a mesterséges vízesés zuhogása.

---

⁸ Floridai rádióállomás

⁹ Ismert és meglehetősen ellentmondásos amerikai talkshow-házigazda és humorista

2001. szeptember tizenegyediké óta gyökeresen megváltozott az eljárás minden amerikai repülőtéren. A biztonság fő szemponttá vált az addigi gyorsasággal szemben, és a szigorú ellenőrzést mindenkire kiterjesztették. Nem volt, és nem is lehetett kivétel, senki sem vállalta annak a kockázatát, hogy a laza ellenőrzés miatt egy újabb terrorista merénylet váljék lehetségessé. Minden csomagot tüzetesen átvilágítottak, sőt, ha kellett, akár robbanóanyagok felismerésére idomított kutyaikkal is megszagoltattak, vagy kinyitattak. Miután Debra Gillette és George Miller feltették bőröndjeiket az átvilágító berendezés futószalagjára, az egyik biztonsági őr felszólította őket, hogy vegyék le a cipőjüket is. John Reid¹⁰ esete óta a lábbelikre is kiterjedt az ellenőrzés. A két fiatal tudós ott toporgott mezítláb a többiek között, és várta, hogy ennek az egésznek vége legyen egyszer.

- Unom már ezt a hajcihőt - mondta halkan Debra, és közelebb húzódott a fiatalemberhez. - Még akkor is unom, ha tudom, hogy szükséges.

- Nem vagy egyedül ezzel - nyugtatta meg George. - Engem inkább az bosszant, hogy ez az egész felhajtás annyira fölösleges, annyira nem hatékony.

- Ezt meg hogy érted? - csodálkozott rá a nő.

- Úgy, hogy ez, amit itt tapasztalsz, csak látszat. Önmagunk megnyugtatója. Ó, igen, a fegyvereket, a robbanóanyagokat kiszűrheti, de arra gondoltál-e már, hogy ha valaki például biológiai fegyvert akar felvinni egy gép fedélzetére, azt szinte lehetetlen megakadályozni?

- Hmm, igazad lehet... - mondta elgondolkodva Debra. - Azért félelmetes ez az egész, George. Annyira jelentéktelennek, annyira kiszolgáltatottnak érzem magam. Pedig hozzászoktam már ehhez, hiszen sokat utazom. De most, ahogyan elmondtad, rá kell jönnöm, hogy védtelenek vagyunk.

A férfi nem válaszolt, mert közben mindketten visszakapták a cipőjüket, és a jelen pillanatban azzal voltak elfoglalva. Amikor George felegyenesedett, egy biztonsági őrral találta szemben magát, aki felszólította, hogy a már megvizsgált és átvilágított laptopot nyissa ki, és hozza működésbe. A fiatalember a nőre pillantott, megvonta a vállát, és követte az őrt ahhoz a pulthoz, ahol a kézcsomagjaik voltak. Készségesen felnyitotta a számítógép fedelét, és bekapcsolta. Alighogy felfutott a program, és a monitoron megjelent a Windows logója, a biztonsági őr megköszönte, és hátat fordított.

George Miller higgadt ember volt, de ezt a hosszadalmas macerát már nagyon unta, és amikor végre ismét csatlakozott Debrához, morogva jegyezte meg, hogy reméli, a JFK-n nem kell újra végigszenvednie ezt a drólt.

- Ó, nem - nevette el magát a nő. - Egyszer átbogarásztak, még egyszer nem teszik. A New York-iak megbíznak az orlandóiakban.

- Pedig szerintem jobban tennék, ha nem bíznának meg senkiben.

- Na tessék, azt hittem, hogy elegend lett ebből!

- Elegem hát, de elvileg a másik gépre való felszállás előtt is be lehetne csempészni valamilyen tiltott és veszélyes dolgot, nem gondolod?

- Elvileg igen - felelte Debra - de a gyakorlatban már nem fogjuk látni a csomagjainkat. Gyerünk, már elhangzott az első felszólítás, be kell szállnunk a gépbe.

---

¹⁰ A hírhedté vált cipőrobbantó

Elindultak a kapu felé, ahol felmutatták a beszállókártyájukat, és beléptek a gép ajtaja felé vezető csuklós csőbe, amelyet Debra csak „porszívócsőnek” nevezett. Amint a repülőgéphez érkeztek, ott egy mosolygós és szolgálatkész stewardess fogadta őket, és udvariasan a helyükre kísérte. Debra és George tudták, hogy a repülőút New York-ig nem lesz hosszú, reggel kilenckor már a JFK-n fognak landolni, ahol csak annyi dolguk lesz, hogy a hatos termináltól a négyesig gyalogoljanak, ahonnan a MALÉV 91-es járata indul majd este fél tizenegykor. Kényelmesen elhelyezkedtek, Debra az ablak mellett, George pedig a folyosó melletti ülésen, és közben mindketten arra gondoltak, vajon mivel fogják agyonütni azt a tizenkét órát, ami a budapesti gép rajtjáig fog eltelni.

A John Fitzgerald Kennedyről elnevezett repülőtér tiszta örület. Itt, ellentétben az orlandói reptér kultúrált közegével, farkastörvények uralkodtak. Senki sem volt képes átlátni az eszeveszett forgatagot, és aki nem ismerte a repülőteret, az simán kifizethetett húsz dollárt egy néger taxisnak csak azért, hogy egy perc elteltével kiszálljon a kocsiból, holott ugyanazt az utat öt perc alatt is megtehetné volna, ha gyalog indul neki. A hatos és a négyes terminál közötti távolság alig több kétszáz méternél, de ha valaki olyan szerencsétlen, hogy nem ismeri ki magát JFK-n, az apelláta nélkül fizet.

Az árak asztronómiai magasságokat ostromolnak. Egy egyszerű szendvics nyolc dollárt kóstál, negyedórai internetezés pedig öt dollárjába kerül annak, aki kénytelen igénybe venni azt az egyik gép érkezése és a másik indulása közötti holt időben. Debra Gillette-nek és George Millernek szerencséje volt. Mindketten ismerték már a hatalmas légikikötő labirintusát, így gyalogosan - és ingyen - értek oda, ahová akartak, és arra sem volt szükségük, hogy az Internetre kapcsolódva, sürgős üzleti levelezést fogadjanak és küldjenek. Mindkettőjük egyetlen baja az éhség volt, de közös megegyezéssel úgy döntöttek, hogy inkább a csomagmegőrzőben hagyják a holmijukat, és ha már fizetni kell, inkább beutaznak a Nagy Almába¹¹, és ott töltik el a rájuk váró fél napot. Maga a metropolis nem annyira vonzotta egyiküket sem, de a hirtelen rájuk szakadt szabadidőt ott sokkal kellemesebben lehetett eltölteni, mint a repülőtér szédítő tumultusában.

Szinte észre sem vették, mikor esteledett be, és máris vissza kellett térniük a JFK-re, hogy ne késsék a tengerentúli járat indulását. Kissé törődötten az egész napi nyargalástól, fáradtan ültek fel a MALÉV gépére, és kisvártatva fel is szálltak. Most pedig itt ültek, egymás mellett, szótlanul gondolkodva, és közben azt figyelték, hogyan válik egyre világosabbá az égbolt, ahogyan a repülőgép kelet felé haladva, szembe úszik az új nappal. Már nappali világosság volt odakint, amikor a gép elérte az európai szárazföld határát, és bár ebből a magasságból nem sokat lehetett látni a ritkásan lebegő felhők között, mindketten megkönnyebbülten sóhajtottak fel. Érezhető volt, hogy az út nagy része már mögöttük maradt, és nemsokára leszállnak a magyar fővárosban. Alant utak és folyók, vasutak és települések váltakoztak az őszi mélyszántás után precíz puzzle-ként egymásba illeszkedő termőföldekkel, elszínesedett erdőkkel, havas hegycsúcsokkal. Aztán ez a látvány is eltűnt, és már csak a bolyhosfehér felhőket lehetett látni, amelyek eltakarták Dél-Németország, Ausztria és Nyugat-Magyarország egét. Minden emberi számítás szerint esőben kellett leszállniuk Ferihegyen.

És valóban így történt. A BOEING egyre lejjebb ereszkedett, bele a felhőkbe, majd keresztül tört azokon, és akkor megpillantották az eső áztatta Budapest látképét. Egyikük sem járt még soha a világnak ezen a részén, és mind Debra, mind George kissé furcsán érezte magát, ha arra

---

¹¹ Big Apple - New York beceneve

gondolt, hogy másfél évtizeddel korábban ez az ország még a hírhedt vasfüggöny mögött volt. A gép simán landolt a vizes betonon, végiggurult rajta, és egyre lassulva közelítette meg a repülőtéri terminál épületét, amelyen hatalmas kék betűk jelezték, hogy ez itt Ferihegy 2. Majd leállt a gép, az utasok fészkelődni kezdtek, az utaskísérők kinyitották az ajtót, és ők ketten kényelmesen kísérták egy ugyanolyan mozgó csövön keresztül, mint amilyenek közel kilenc órával korábban beszálltak a gépbe. Mentek az emberáradattal, egyenesen a zöld lámpával jelölt kapu felé, mert valóban nem volt semmi elvámolnivalójuk. Ellenőrizték az útleveleiket, ami szintén gyorsan zajlott le, hiszen az Egyesült Államokból érkezőknek nem volt szükségük vízumra ahhoz, hogy Magyarország területére lépjenek.

Miután megkapták a csomagjaikat, kiléptek a váróterembe, ahol érdeklődéssel olvasgatták a táblákat a nevekké, amelyek „keresték” az érkezők között a vendégeket, üzleti partnereket. Egy középkorú, jól öltözött férfi kezében ott virított a Miller felirat, és az illető igyekezett felismerni soha azelőtt nem látott vendégeit, még mielőtt azok észrevennék őt. Némán fogadott saját magával, hogy sikerül a beazonosítás, de mire végiggondolta volna ezt, Debra és George már ott is álltak vele szemben, és a kezüket nyújtották feléje.

- Hello, Dr. Miller vagyok, ez pedig a partnerem, Dr. Gillette - üdvözölte George a várakozót, és kellemesen meglepődött, amikor a férfi tökéletes angolsággal válaszolt.

- Rendkívül örvendek - mondta mosolyogva - az én nevem Peter Szilágyi, és nyugodtan szólítsanak csak Pete-nek.

- Igaza van, hagyjuk a formaságokat - nevetett a fiatalember. - Én George vagyok, a társam pedig Debra. - Ismét kezét ráztak.

Szilágyi egy pillantással felmérte, hogy vendégei rokonszenves emberek, és miután megbizonyosodott róla, hogy megvan minden csomagjuk, elindult a kijárat felé. Kisvártatva a parkolóban voltak, ahol egy vadonatúj Lexus SUV várta őket. Pete kocsija volt.

- Ez igen - mondta George elismerően, amire Pete szerény mosolya volt a válasz.

A férfi előzékenyen kinyitotta az ajtókat, és megvárta, amíg utasai beszállnak, majd elhelyezte a bőröndöket a csomagtartóban, és ő maga is beszállt. Gyakorlottan becsatolta a biztonsági övet, és begyújtotta a motort. Kikanyarodott a parkolóból, és miután kiért a műútra, a melléte ülő fiatalemberre pillantott.

- Jól utaztak? - kérdezte a jó házigazda udvariasságával.

- Igen, köszönjük - felelte George. - Igazán kellemes volt az út. Minden elismerésem a maguk légitársaságáé.

- Na igen - nevetett Pete - a rendszerváltás után kiszuperálták az összes szovjet gyártmányú utasszállító gépet, és korszerű, nyugati gépeket vásároltak. Lépést kell tartani a világgal.

- Úgy látom, sikerül is - szólalt meg a hátsó ülésről Debra Gillette. - Gratulálok a kocsijához, Pete. Ilyet még az Államokban is csak a módosabb emberek vezetnek.

Szilágyi a belső visszapillantóba nézett, és rámosolygott a fiatal nőre.

- Köszönöm, kisasszony. Telik rá - mondta szerényen. - Igaz, hogy ezért nagyon keményen meg kell dolgoznunk, nekem is, a feleségemnek is, de legalább van látszatja a munkánknak. Visszont nagyon sok embernek még egy ócska, kommunista éra-beli autóra is nehezen futja. Tudják, nagyon mélyek az ellentétek ebben az országban. A középosztály szinte teljesen eltűnt, van nagyon kevés nagyon gazdag ember, és nagyon sok nagyon szegény. Mi, a családom és én az előbbi kategóriába tartozunk, de ezt én sohasem úgy fogtam fel, mint valami

természetes, magától értetődő jelenséget, ami eleve kijár nekünk. Keményen és becsületesen megdolgozom azért, hogy a családomnak semmiben se kelljen hiányt szenvednie. - Rövid időre elhallgatott, amikor a Határ úti csomóponthoz érkezett. Nagy volt a forgalom, ügyelni kellett a minden irányból áramló járművekre, a közlekedési lámpákra, az esőtől síkos úttestre. Csak miután túljutottak a csomóponton, és már az Üllői úton haladtak, akkor szólalt meg ismét. - Tudják, a kocsi manapság már státusz-szimbólum. Meghatározza, hogy valaki melyik kaszthoz tartozik. Ugyanakkor viszont azon a kaszton belül vannak bizonyos elvárások, amiknek eleget kell tenni, máskülönben a többiek kigolyózzák az embert. Nagyon nehéz lépést tartani, de nem lehetetlen. Nekem jól menő saját cégem van, rengeteg külföldi kapcsolattal, és nem panaszkodhatom, mert mindig van munkám, és a beosztottjaimnak is tudok munkát, elfogadható fizetést adni. Még marad is a jövedelemből. A feleségem - majd megismerik - sikeres ügyvéd, és a saját praxisán kívül ellátja a cégem jogi képviselését is. A szüleim velünk élnek, ők már nyugdíjasok. És futja arra is, hogy taníttathassuk a gyerekeket. És maguk? Azon kívül, hogy pihenni akarnak, milyen céllal érkeztek hozzánk?

- Mi megpróbálunk egy szociológiai felmérést készíteni arról, hogyan tud együtt élni azonos időben és helyen három különböző generáció, és hogyan értik meg egymást - felelte a nő. - Érdekel minket, mekkora a különbség, vagy ahogyan szép nyelvünk mondja, a *generation gap*¹² a nemzedékek között. Valahogyan úgy lehetne jellemezni a kutatásunk témáját, hogy például a nagyszülők idejében még a szenes vasaló volt a divat, manapság pedig az unokák kezébe a *high tech*¹³ már nem csak magától vasaló szerkezetet ad, hanem lassan ott tartunk, hogy vasalni sem kell. Ez persze sarkított példa, de szerintem érzékelteti, hogy mi a kutatásunk tárgya. Érdekes lesz megfigyelni, hogy az utóbbi ötven év alatt, amikor a technika nem csak fejlődött, hanem szó szerint más dimenzióba helyezte a létet, tudott-e az emberi gondolkodás lépést tartani a műszaki fejlődéssel, vagy messze elmaradt attól.

- Érdekes téma - mosolygott Szilágyi. - Mint laikus, annyit tudnék erről mondani, hogy szerintem nem egészen tíz perc alatt ki fog derülni, hogy a szüleim és a gyermekeim nem is ugyanabban a világban élnek. Pedig egy fedél alatt lakunk mindnyájan.

- Hát igen, éppen valami ilyesmiről volna szó - bólintott George, és azon igyekezett, hogy témát váltson, mert a laptop nem volt üzemben. - Messze vagyunk még a céltól?

- Ó, nem - felelte Szilágyi. - Körülbelül tíz perc múlva hazaérkezünk.

Valóban, alig félórai utazás után megérkeztek egy olyan épület elé, amelytől Debrának és George-nak elállt a lélegzete. Amerikához szokott agyuk nehezen emésztette meg azt, hogy itt, a volt kommunista blokk egykori tagországában ilyen fényűző épületben élhet valaki. A ház emeletes-manzárdos volt, gyönyörűen rendezett udvar vette körül, amelyben voltak virágágyások és szépen nyírt tujabokrok, meg néhány fenyőfa. Az ízléses kovácsoltvas kapu távvezérlővel működött, és nesztelenül húzódott félre az érkező autó elől. A ház főbejárata olyan jellegű volt, mint a régi déli udvarházaké: a fehér kavicsal felszórt út egy tető alá kanyarodott, és Pete Szilágyi itt fékezett le.

- Nos, megérkeztünk - mondta a jó házigazda elégedettségével. - Isten hozta önöket a házukban. - Kiszállt, és előzékenyen kinyitotta Debra Gillette oldalán az ajtót, mialatt George Miller a csomagokat szedte elő. - Ez volna külső Monor, a Csévharaszi út. Régebben Hegyesi tanyák volt a neve. - Ismét a házigazda mozdulatával nyitotta ki a villa ajtaját, és félreállt,

---

¹² Korosztálybeli rés, űr, generációs különbség (angol)

¹³ Csúcstechnológia (angol)

hogy a két vendége beléphessen. A hallban egy negyven és ötven év közötti, még mindig szép és nagyon csinos nő jött eléjük. Szilágyi sietett bemutatni egymásnak a vendégeit és a feleségét.

- Kedvesem, ők a vendégeink Amerikából, Miss Debra Gillette és Mr. George Miller. Ő pedig a feleségem, Kati.

- Isten hozta magukat nálunk - mosolygott a nő, és tökéletes, bár kissé londonias akcentusú angolsággal üdvözölte a jövevényeket. - Megkínálhatom magukat valamivel? Egy kávé, esetleg egy forró tea? Jóleshet ebben a hidegben. Egyébként pedig szeretném, ha teljesen otthon éreznék magukat ebben a házban.

- Köszönjük a szíves fogadtatást - felelte Debra - de ha lehet, szeretnénk előbb átöltözni. Kissé hosszú ideje gyűrődünk ugyanebben a ruhában.

- Ó, természetesen - bólintott Kati - megmutatom a szobájukat. - És elindult a lépcsőn az emelet felé. A vendégek követték a háziasszonyt, de közben még alaposan megnézték maguknak a ház látható berendezését, és tetszéssel vegyes csodálkozással nyugtázták, hogy Szilágyiék valóban jómódúan élnek itt, ebben a faluban.

A szoba tágas és világos volt, a berendezése kényelmes. A hatalmas francia ágyon kívül minden megvolt benne, ami csak szükséges. A két vendég cinkosan mosolygott össze, hiszen a háziasszony szemmel láthatólag nem tudta, hogy ők ketten nem egy pár, és éppen ezért teljesen természetesnek tartotta, hogy együtt lakjanak, együtt aludjanak. George odalépett a nagy képernyős tévékészülékhez, és bekapcsolta. Rövid tallózás után megtalálta a CNN¹⁴-t és megállapodott rajta. Larry King¹⁵ ismert figurája és hangja teljesen amerikai hangulattal töltötte meg a szobát.

- Azt hiszem, ennél jobbal egy négycsillagos szálloda sem tudna szolgálni, nem gondolod? - mondta halkan a nő.

- Szó, ami szó, én is őszintén meglepődtem - bólintott rá George. - Minálunk valahogyan nem ez a kép alakult ki Közép-Európáról. Most már csak az a kérdés, mennyire általános ez az életforma. Én úgy gondolom, azért nem túl elterjedt. Feltételezem, hogy a magyarok többsége azért nem így él.

- Igaz lehet - felelte Debra. - Világjelenség, hogy a középosztály lassan felszámolódik, és csak nagyon gazdag és nagyon szegény emberek maradnak. Csak az okát nem egészen értem, de jelenleg nem is ez a mi feladatunk.

Közben átöltöztek, és George alig titkolt kíváncsisággal leste a szeme sarkából Debrát. Tényleg nagyon csinosnak és vonzónak találta, és ha arra gondolt, hogy most néhány napot - és természetesen néhány éjszakát is - ugyanabban a szobában fog eltölteni a nővel, kellemes izgalmat és bizsergést érzett. Ha nagyon őszinte akart lenni önmagához, akkor be kellett ismernie, hogy nem egészen így képzelte el a Debrához fűződő kapcsolatának a kialakulását, de voltaképpen nem talált okot panaszra.

Halk kopogás hallatszott. Kinyílt az ajtó, és Kati lépett be egy hatalmas tálcával, amelyen hideg sült, sok saláta és friss, illatos kenyér sorakozott ínycsiklandozóan.

---

¹⁴ Cable News Network, a világ egyik vezető információs televíziója

¹⁵ A CNN egyik vezető riportere és műsorgazdája, több mint négy évtizede foglalkozik televíziózással

- Feltételezem, hogy megéheztek útközben - tette le mosolyogva az asztalra a tálcát - ezért hoztam egy kis harapnivalót. Reggelihez túl késő van, ebédhez túl korán, és maguk ketten talán pihenni akarnak a hosszú repülés után. Fogyasszák egészséggel. És újra csak azt mondhatom: érezzék otthon magukat ebben a házban, mintha a családhoz tartoznának.

Amint újra magukra maradtak, a férfi odalépett a nőhöz, és gyengéden átkarolta. Debra halvány mosollyal adta át magát az ölelésnek. Szavak nélkül is megértette, mit akar mondani George, és lassan bólintott. Aztán, először, amióta ismerték egymást, megcsókolta a férfit. Hosszú pillanatokig úgy maradtak, összeforrvan, és közben mindketten ugyanarra gondoltak: talán egész életük folyama más mederbe kerül ettől a pillanattól fogva.

7. A vacsora

Kora délután volt, amikor felébredtek. Kint még mindig esett az eső, és már jócskán sötétedett az ég, de a szobában, hála a világos sárga függönynek, úgy tűnt, mintha sütne a nap. Még egy ideig mindketten úgy maradtak, lustán elnyúlva az ágyon, egymást átölelve, és szótlanul igyekeztek kitalálni a másik gondolatát. Debra időnként megremegett, és George pontosan érzékelte, hogy ez a finom borzongás a nő testében az elalvás előtti szeretkezés emlékének szól. Annyira természetesen jött a dolog, hogy egyikük sem tudott, de nem is akart ellenállni a hívásnak. Mindketten pontosan tudták, mit várhatnak a másiktól, mint ahogyan azzal is tisztában voltak, hogy ez a közeledés elkerülhetetlen, és akkor is megtörtént volna előbb vagy utóbb, ha nem utaznak együtt Magyarországra.

Nehezen szánták rá magukat arra, hogy felkeljenek az ágyból. A majdnem félnapos repülőút, az időeltolódás és a kimerültség még ott marasztotta őket egy ideig, és csendben figyelték, miként sötétedik teljesen be. Aztán Debra volt az, aki elsőként szánta rá magát, hogy otthagyja az ágynemű simogatását, és George csak nézte szótlanul, ahogy a nő, még mindig teljesen meztelenül, kimegy a szobából nyíló különbejáratú fürdőszobába. Elégedett volt magával, és nem csak azért, mert meg tudta szerezni Debrát. Érezte, hogy mostantól a munkájuk is könnyebben fog menni, hiszen az intim kapcsolat jó alapot teremthetett ehhez.

George Miller eddig nemigen gondolt tartós kapcsolatra egy nővel, pláne nem házasságra. De ahogy Debrára gondolt, érezte, valami megmozdul benne. Ezzel a nővel el tudta képzelni az életet. Nem volt ebben döntő szerepe a szexnek, még akkor sem, ha el kellett ismernie magában, hogy a nő kivételes szerető. Valamiféle nyugodtságot, otthonosságot érzett Debra közelében. Őt el tudta képzelni anyaként, háziasszonyként, és nem utolsó sorban sikeres tudósként. Debra esetében a dolgok összeegyeztethetők voltak, mert a nő természetében volt valami megmagyarázhatatlan alkalmazkodási képesség, amit nem lehetett nem felismerni.

Debra frissen, üdén tért vissza a szobába, egyetlen fürdőlepedőbe burkolózva. Vidáman kacintott a férfit.

- Látnod kell ezt a fürdőszobát, George. Egyszerűen elállt a lélegzetem tőle. Ezeknek a Szilágyiéknek tényleg mindenre telik. - Odalépett a férfihoz, és hagyta, hogy az lesimogassa róla a törülközőt, és lágyan megérintse a keblét. - Viszont úgy érzem, valahol van valamilyen mesterkélttség az életmódjukban. A megérzéseim nem szoktak megcsalni.

- Engem sem - hagyta rá George. - De ne szaladjunk túlságosan előre, Debra. Hagyjunk valami esélyt a tulajdonképpeni feladatunknak is. - Lágyan homlokra csókolt a nőt. - Megyek, és követem a példát. Egy kicsit fel kell élednem, mert most olyan vagyok, mint egy nyitva felejtett konzerv.

Mire végzett a borotválkozással és a zuhanyozással, Debra már felöltözött. Csinos, jó szabású sötétkék ruhát viselt, ami kiemelte az alakját. Hosszú haját könnyű kontyba kötötte, és egyetlen sor fehér gyöngyöt viselt a nyakában. A férfinak el kellett ismernie, hogy Debra valóban királynői jelenség, és előre beleborzongott a tudatba, hogy a következő éjszakát, éjszakákat is vele töltheti. Ő is hamar felöltözött, és magában megállapította, hogy Debrával együtt tényleg szép párost alkotnak.

- Ne felejtsd el a laptopot - figyelmeztette a nő, amikor már mindketten készen álltak arra, hogy lemenjenek a földszintre. - Szerintem fontos, hogy a házbéliek elejétől fogva hozzá szokjanak, hogy mi nem csak vendégek vagyunk, hanem kutatók is. Szeretném, ha teljesen

feloldódnának, és nem volnának lámpalázások azért, mert vacsora és beszélgetés közben egy szerkentyű működik, és felveszi minden szavukat.

- Igazad van, kedvesem - egyezett bele George. - Menjünk, ne várakoztassuk meg a háziakat.

Ízlésesen berendezett ebédlőben várta őket a Szilágyi család. A megterített asztal kerek volt, ezzel azt sugallva, hogy a körülötte ülők egyformán fontosak, és nincs közöttük senki, akit kiemelnének. Pete megvárta, amíg Debra és George helyet foglalnak, és csak utána szólalt meg.

- Essünk talán át a formaságokon. Hadd mutassam be a családom azon tagjait, akikkel eddig még nem találkozhattak: édesapám, John, édesanyám, Magda, a fiam, Dominik és a lányom, Réka. Ők pedig Miss Debra Gillette és Mr. George Miller az Egyesült Államokból, akik néhány napig a vendégeink lesznek, és egy szociológiai kutatást végeznek Magyarországon.

Udvarias fejbólintás volt a bemutatkozás mindenki részéről, és közben Debra Gillette alaposan megnézte magának a háziakat. Ugyanaz az érzése támadt most is, mint amiről korábban George-nak beszélt: a felszíni nyugalom és harmónia alatt valamiféle feszültséget vélt felfedezni. Ha az öregeket nézte, fáradtságot észlelt, ha pedig a két fiatalt, akkor egyfajta szakadékot. Már most kíváncsi volt rá, milyen reakcióik lesznek a beszélgetések során, és milyen gondolatokkal lepik majd meg őket.

- Igen - helyeselt George - a generációs ellentétekről igyekszünk a lehető legtöbb anyagot összegyűjteni. Ha megengedik, szeretnénk majd önökkel külön-külön is elbeszélgetni. Azt hiszem, az lesz a leghelyesebb, ha korcsoportokra osztva beszélgetünk. Ez a kis gép, amelyet itt látnak, rögzíteni fogja az önök hangját, és mi ketten később ezeknek a felvett beszélgetéseknek az alapján tudjuk folytatni a munkánkat.

- Ennek semmi akadálya - felelte Pete mosolyogva. - De talán lássunk is neki a vacsorának.

Nem sokat kellett kínálgatnia. Az asztal körül ülőknek szinte a nyála is elcsordult a sok finomság láttán, és mindenki derekasán nekilátott a falatozásnak. George-ot látszólag semmi más nem foglalkoztatta ebben a pillanatban, csak az evés, de Debra azért alaposan megnézte magának a Szilágyi család tagjait. A nagypapát, John-t, a maga furcsán angolos nevével, ami nem lehetett véletlen, a nagymamát, Magdát, aki szemmel láthatóan a család karmestere volt, a két gyermeket, Dominikot és Rékát, akik semmivel sem törődve, csak egymást cukkolva és nevetgélve ettek, és nem utolsó sorban a szülőket, akik valóban valahol középen helyezkedtek el a családban, nem csupán korban, hanem mentálisan is. A nő egyre kíváncsibb lett, de egyelőre nem akart kérdéseket feltenni, egyrészt, mert mindenki evett, másrészt mert hagyni akarta, hogy Szilágyiék teljesen feloldódjanak. Hiszen még alig ismerték a közük pottyant vendégeket, és Debra jól tudta, hogy ha most kérdezne, vagy meséltetné őket, a válaszok mesterkéltnek volnának.

Jól számított. Mire véget ért a lukulluszi vacsora, és a két háziasszony elkezdte leszedni az asztalt, a hangulat teljesen oldottá vált. Ő maga is felugrott, mintha mi sem volna természetesebb ennél, és a két idősebb nő minden tiltakozása ellenére, segített nekik kihordani a konyhába a vacsora maradványait. Szívesen tette, hiszen otthon többnyire egyedül volt, és hozzászólt ahhoz, hogy senki se ugráljon körülötte, lesve a kívánságait. Mire visszatértek az ebédlőbe, a gyerekek már eltűntek a saját szobáikba, és az ottmaradt férfiak között, főleg a desszertként felszolgált magyar vörösbor hatására, megindult a kötetlenebb beszélgetés.

Éppen az idősebbik Szilágyi vette át a szót, és a maga tökéletes, jellegzetesen amerikai akcentusával, ami már a bemutatkozásnál meglepte a vendégeket, mesélni kezdett. Debra alaposan megnézte magának az idős férfit, aki még most, a kora ellenére is jóképű volt, és érezhető volt rajta valami jól beidegződött, határozott, katonás fegyelem.

- Bizonyára elcsodálkoznak a beszédemen, és azon is, hogy angol keresztnévem van - kezdett bele halkan, mégis jól hallhatóan a mondókájába, és közben elgondolkodva dohányzott a borát kortyolgatva - de a feleségem szerint nincsenek véletlenek. És ami az én esetemet illeti, valóban nem véletlen az egész. Abban az évben lettem húsz éves, amikor a háború kitört. A magyar törvények értelmében hadköteles voltam ugyan, de egy furcsa csoda folytán mégsem hívtak be katonai szolgálatra. Lengyelország hamar elesett, utána megkezdődött a harc nyugaton is, majd a németek ismét kelet felé fordultak, és lerohanták az oroszokat. És én még mindig otthon voltam, munkába jártam, mint mindenki, és csak vártam, hogy egyszer megérkezzen a behívóm. Nem untatom magukat ezzel a régi történettel?

- Egyáltalán nem - sietett megnyugtatni George - érdekelnek a régi történetek, és biztos vagyok benne, hogy az öné kivételes.

- Hát, szó ami szó, nem mindennapi történet - mosolyodott el halványan John Szilágyi. - Ha nem velem esik meg, el sem hittem volna, ha valaki ilyet mesél nekem. 1942 tavaszán, amikor a 2. Magyar Hadsereg már rég a keleti fronton volt, egy hirdetés került a kezembe. A Wehrmacht önkénteseket toborzott. Főleg sofőrökre és motorszerelőkre volt szükségük, és én éppen az voltam. Mivel anyám révén, aki budakeszi születésű sváb volt, jól tudtam németül, nem volt gond megérdeklődni a részleteket és kitölteni a szükséges papírokat. Májusra készen is volt minden, és elutaztam Németországba, ahol egy Nürnberg melletti kiképzőtáborba kerültem. Maga a katonai kiképzés nem volt hosszú, mindössze három hét, utána viszont nyakig belemerültem, a társaimmal együtt, a német haditechnika titkaiba. Szerettem a szakmát, élvezettel tanultam meg mindent, amit csak meg lehetett tanulni. Főleg amiatt leltem kedvemet ebben, mert láttam, hogy magához a harchoz nem sok közöm lesz. Egy ideig még Németországban maradtam, közülünk nagyon kevesen kerültek ki az orosz frontra. Úgy nézett ki a dolog, hogy inkább a hátszág védelmében és ellátásában lesz szerepünk, és ez nagyon kedvemre való volt.

Ha volt is érdektelenség John Szilágyi meséjének a kezdetén, az mostanra teljesen elszállt. Debra is, George is szinte tátott szájjal figyelték az öregúr szavait, és minden egyes mondat után érezték, hogy a végkifejlet nem lesz mindennapi. Nem volt közönséges történet, amit az idős férfi elmesélt nekik.

- Addig volt nyugtunk - folytatta az idősebbik Szilágyi a mesét - amíg nyilvánvalóvá nem vált, hogy von Paulus hadserege kutyaszorítóba került Sztálingrádnál. Persze a sajtó semmit sem közölt ebből, Goebbels¹⁶ gépezete tökéletesen működött, de mi azért megtudtunk egyet-mást. Bevallom, kissé tartottam tőle, hogy keleten fognak bevetni, de Karácsonyra világos lett, hogy fölösleges volt tartanom ettől. A nyugati frontról dobták át keletre az egységeket, és azoknak a helyét kellett elfoglalni. Franciaországba kerültem az ezredemmel, Nantes mellé. Esküszöm, mintha vakációra küldtek volna minket. Élveztük, hogy itt enyhe a tél, nem kell fagyoskodni, élveztük azt is, hogy a franciák nem éppen ellenségesen viszonyultak hozzánk, mintha nem is lett volna háború. Nagyokat ettünk-ittunk, udvarolgattunk a francia lányoknak, még kirándulásokra is jutott időnk. A parancsnokom, von Hallenberg ezredes művelt, szelíd ember volt. Mivel a sofőrök közül majdnem a legtapasztaltabb voltam, gyakran vezettem az ő kocsiját.

---

¹⁶ Joseph Goebbels volt a náci propagandaminiszter

Többször is elvittem Párizsba, ahol egyetlen alkalmat sem mulasztott el, hogy meséljen a francia főváros nevezetességeiről. Úgy éreztem magam, mint egy diák, akinek a tanára magyaráz. A háború számomra szinte nem is létezett, csak akkor éreztem, hogy nincs béke, ha a szövetséges légierők repültek át fölöttünk. Így telt el másfél év. Egyre otthonosabban mozogtam Franciaországban, hamar megtanultam a nyelvet is, és azon törtem a fejem, hogy a háború után jó volna ott megtelepedni. Aztán elérkezett 1944 tavasza, amikor azt hallottam, hogy a németek megszállták Magyarországot. Volt egy gondolatom, hogy kérvényezem az áthelyezésemet, de nem lett belőle semmi. Utólag, amikor megtudtam, hogy mik történtek idehaza, még örültem is, hogy maradtam. De a látszatnyugalom is kezdett megbomlani, tudnivaló volt, hogy a szövetségesek hamarosan megnyitják a második frontot. A kérdés csak a hol és a mikor volt. A francia ellenállás feléledt, a német hadvezetés pedig elkezdte az Atlanti Fal megerősítését. Az ezredünket áthelyezték Normandiába, Caen városába. Most már naphosszat nem volt nyugtunk, rengeteg építőanyagot, hadianyagot szállítottunk a tengerparti erődítésekhez. Éreztük, hogy hamarosan mi is belekerülünk abba a húsdarálóba, amiben a többiek voltak, és csak abban tudtunk reménykedni, hogy Canaris tengernagy¹⁷ és csapata nem téved, és Calais-nál történik meg az egyre nyilvánvalóbb partraszállás. Annyira beleposhadtunk a „nyugalmas háborúba”, hogy minden mást akartunk, csak harcolni nem. Nekem személy szerint még fegyverem sem volt.

Az idős férfi itt hosszabb szünetet tartott. Senki sem törte meg a csendet, pedig a háziak valószínűleg számtalanszor hallhatták már ezt a történetet. Debra Gillette megfigyelte, hogy a nagymama, Magda milyen szeretettel néz a férjére, és érzékelte, hogy tulajdonképpen az öregasszony a család összetartója. Pete Szilágyi újra megtöltötte a borospoharakat, de senki sem nyúlt értük, csak John ivott egy hosszú kortyot, aztán folytatta az elbeszélését.

- Engem pont úgy meglepett a normandiai partraszállás, mint mindenki mást. Egyik pillanatról a másikra belekerültünk a legkegyetlenebb harcba, amit csak ember el tud képzelni. Angol vadászgépek, amerikai bombázók kezdtek darálni minket, a szövetséges haditengerészet messzehordó ágyúinak a lövedékei még negyven kilométerre a parttól sem hagytak minket nyugton. És hol volt az a negyven kilométer? Sehol, mert többnyire a fronton voltunk, vagy közvetlenül mögöttes. Alaposan benne voltunk a szarban. Mellettem úgy hulltak a bajtársaim, mint őszele a legyek. Von Hallenberg ezredes is elesett. Június tizenegyedikén éppen egy hadianyaggal megrakott teherautóval igyekeztem a tönkrebombázott utakon a front felé, amikor egy vadászraj csapott le ránk. Nem volt semmi más fedezékem, csak a lőszerrel megrakott Opel Blitz. Aláfeküdtem, és a háború kezdete óta először féltem a haláltól. Tudtam, hogy ha akár egyetlen gépfegyvergolyó is eltalálja a teherkocsit, nekem végem. Láttam, amint a konvoj többi kocsija tüzet fog, és felrobban. Hangosan sírtam, és imádkoztam, hogy ha már meg kell halnom, hamar történjen minden. Nem akartam szenvedni. Aztán elvesztettem az eszméletemet, és amikor ismét magamhoz tértem, egy koszos, csupa korom amerikai katonával néztem farkasszemet, aki a géppisztolyát rám szegezve felszólított, hogy adjam meg magam. Kábán másztam ki a csodával határos módon épen maradt Opel alól, és attól a pillanattól kezdve hadifogoly voltam. Megmenekültem.

Ismét csend következett. John újabb cigarettát vett elő, és rágyújtott. Szürke szemeit körülhordozta a többiekén, de az arcán látszott, hogy csak félig van itt, az ebédlőben. A felidézett emlékei visszaröpítették hatvan évnyi távolságba, és bár fegyelmezte magát, az ökle összeszorulásán pontosan le lehetett mérni, hogy újra átéli azokat a napokat, amikről mesélt.

---

¹⁷ A német hírszerzés, az Abwehr vezetője

- Ismét szerencsém volt. A katona, aki foglyul ejtett, egy kíséző ezred katonája volt. Szinte fel sem ocsúdtam, és már egy sebtében berendezett fogolytáborban voltam, a majdnem teljesen rommá lőtt Ste.-Mère-Église¹⁸ mellett. Jól bántak velünk, semmi panaszra nem lehetett okunk. De... Idegenekkel voltam körülvéve. Később megtudtam, hogy az egész ezredemből én egyedül maradtam életben. Mindenki elpusztult. Ha félttem is, az most már másfajta félelem volt. Most már attól rettegettem - és a szó legszorosabb értelmében rettegettem - hogy esetleg egy német ellentámadás végez velem. Akkor volt a fejetlenség mindkét oldalon, hogy bármi megtörténhetett.

Kortyolt a vörösborból, és elnyomta a csikket. A hallgatósága pisszenés nélkül várta, hogy folytassa.

- Aztán lassan kelet felé távolodott a front, és nyugodtabbak lettünk. Mármint mi, foglyok. De az őrzőink is. Az alakulat parancsnoka egy Jackson nevű ezredes volt. Egy alkalommal a sofőrje, egy alabamai néger fiú, valami disznóságot követett el, ami miatt letartóztatta a katonai rendőrség. Úgy lesítették, mint annak a rendje, és Jackson ott maradt sofőr nélkül. Nem osztottak be mellé másikat. Egy reggel felsorakoztatott bennünket, foglyokat, és megkérdezte, ki tud angolul. Páran kiléptünk. Minket aztán arról faggatott, ki tud közlünk autót vezetni, és persze ki ért egy kicsit a szereléshez is. Hárman voltunk, akik előbbre léptünk. Ma sem tudom, miért választott éppen engem. Mindenesetre, hadifogoly létemre, másnaptól amerikai egyenruhában az ő sofőrje voltam. Ha belegondolok, végződhetett volna ennél sokkal rosszabbul is a dolog. Jacksonnal végigjártam a háború utolsó hónapjait. Át Franciaországon, be Németországba. Köln mellett ért minket a német kapituláció. Vége lett a háborúnak, én pedig abban reménykedtem, hogy ilyen előzmények után - hiszen egy amerikai tiszt sofőrje voltam - hamar hazaengednek. Nem így történt. Visszakerültem Franciaországba, onnan Angliába. Negyvenhat őszén átszállítottak az Egyesült Államokba. Floridában kötöttem ki, Fort Lauderdale-ben. Egészen negyvenkilenc tavaszáig ott voltam, akkor szabadultam. Négy évvel a második világháború vége után ott álltam szabadon Amerikában, azzal az ajánlattal, hogy letelepedhetem, ha akarok. Akartam, annál is inkább, mert közben megtudtam, hogy itthon a kommunisták kerültek hatalomra, és semmi kedvem nem volt cseberből vederbe kerülni. Hamar kaptam munkát, aránylag jól éltem. Ezerkilencszázötvenben megkaptam az amerikai állampolgárságot, és úgy tűnt, ezzel megalapoztam a jövőmet. Ha most megkérdezik, miért vagyok mégis itt, nem tudok felelni. Ötvenháromban, amikor Sztálin meghalt, azt hittem, most már jobb lesz itthon. Összepakoltam azt a keveset, amit gyűjtöttem, és áthajóztam Európába. Végigutaztam az öreg kontinenst, láttam, hogyan épül minden újjá a háború után, és olyan honvágy kapott el, mint még soha azelőtt. Ausztriában vártam egy ideig, amíg tisztázódnak az ügyeim, aztán hazajöttem. Megismertem a feleségem... Összeházasodtunk, aztán engem elvitt az Ávó, mint gyanús elemet. Ötvenhat végén szabadultam. A fiam akkor már elmúlt két éves. És most itt vagyok.

Elhallgatott. Szórakozottan játszadozott egy ideig a majdnem üres cigarettás dobozzal, kiürítette a poharát, aztán a fia felé nyújtotta.

- Még egy ujjnyit tölts, fiam. Ennyi elég is lesz mára. - A vendégekre pillantott. - Remélem, nem untatta magukat egy vénember fecsegése olyan dolgokról, amik egy másik világban történtek.

---

¹⁸ Normandiai kisváros

- Szó sincs róla - mondta George. - Nagyon érdekes volt ez a történet. Köszönöm, hogy elmondta. Úgy érzem, ezzel közelebb kerültünk egymáshoz.
- Így igaz - helyeselt Debra is. - Hanem, ha nem haragszanak meg, most már lepihennénk.
- Tessék csak - válaszolta mosolyogva Magda asszony. - Örülünk, hogy ilyen kedves vendégeink vannak. Jó éjszakát.

8. Az egész értelme

Lassan hajnalodott, az égbolt megint teljesen eltűnt a nehéz felhőzet mögött, és nyirkos, nyúlós hideg vacogtatta meg az ember fogát, ha vette a fáradságot, hogy kipillantson az ablakon. George már felkelt, kiment a fürdőszobába, hogy könnyítsen magán, aztán megborotválkozott, de egyszerre úgy érezte, semmi értelme ebben a korai órában felkelnie, és inkább visszabújt a meleg paplan alá, Debra mellé. A nő még szendergett, nem is vett tudomást az ő mocorgásáról, csak nagyot sóhajtott, és közelebb húzódott a férfihoz.

George Miller belemosolygott a hajnali szürkületbe. Bármerről nézte is az elmúlt huszonnégy óra eseményeit, elégedettnak érezhette magát. Egyrészt a háziak minden kétséget kizáróan befogadták őket, és készek voltak arra, hogy együttműködjenek kettőjükkel, hiszen John Szilágyi elbeszélése is ezt bizonyította. Másrészt viszont boldog volt, hogy ez a csinos, fiatal nő, Debra Gillette az övé lett. Régóta vágyott rá, de ezt a vágyat mindig elfojtotta magában. George nem tartozott a skalp-vadász férfiak táborába, noha voltak nőügyei. A szebbik nem általában kedvelte, de Debrával szemben néha úgy érezte, nem elegendő a személyes varázsa. Ez a lány sokkal többet kívánt egy intim kapcsolattól, és sokkal többet is érdemelt. Az a tény, hogy voltaképpen a nő volt a kezdeményező, aki belátta, hogy a háziak jóvoltából közel kerülhetnek egymáshoz, azt bizonyította, hogy ő sem volt közömbös. Az együtt eltöltött éjszaka olyasmivel tette őket gazdagabbá, amire George úgy érezte, nagyon kell vigyáznia. Elvégre elért abba a korba, amikor a kalandok kezdik elveszteni a jelentőségüket, és ideje egy tartós, hosszú kapcsolatra berendezkedni.

Az ifjabbik Miller úgy érezte, ezzel a nővel le tudná élni élete hátralévő részét. Azt még nem tudta, hogyan reagálna Debra egy házassági ajánlatra, de sejtette, hogy nem utasítaná vissza, ha eléje állna ezzel. Még emlékezett arra a kísérletre, amikor a nő gondolatait elemezték ki, és érzékelte, hogy a nő nem csak jó feleség, hanem jó anya is lenne anélkül, hogy ez a két dolog negatívan befolyásolná a karrierjét, a munkáját. Ritka az ilyen egybeesés, ezt George pontosan tudta. Oldalt pillantott, és kedvtelve nézte a még mindig szunyókáló Debra arcát.

A nő, mintha megérezte volna a férfi tekintetét, lassan kinyitotta a szemét.

- Jó reggelt - mondta halk, kissé rekedtes hangon, és elmosolyodott. - Jól aludtál?

- Azt hiszem, igen - felelte szintén mosolyogva George, és gyengéden megsimogatta a nő arcát. - Bár, őszintén szólva, alvás helyett inkább valami mással kellett volna foglalkoznunk, nem gondolod?

- Meglehet - nevette el magát a nő. - Viszont te meg azt felejtetted el, hogy nem szerelmeskedni jöttünk Magyarországra, hanem dolgozni. Ami az éjjel lejátszódott köztünk, az csak ráadás. Bevallom, kellemes ráadás, és örülök neki. Azt hiszem - fogta halkabbra a hangját - azt hiszem, beléd szerettem. És azt is hiszem, hogy el tudnék tölteni veled nem csak egy-két lopott éjszakát, hanem hosszú éveket. Nem, ne mondj semmit - tette a mutatóujját a férfi szájára, amikor látta, hogy az közbe akar szólni - ne rontsuk el ezt a mostani varázst. Hagyjuk, hogy a dolgok maguktól alakuljanak velünk, jó? Ne menjünk elébük, de ne is meneküljünk előlük. Legyünk spontánok.

- Igazad van, Debra - bólintott George. - Hanem, ha ennyire a szíveden viseled a teendőinket, akkor ideje volna, hogy felkelj. Én már megtisztálgodtam, a fürdőszoba a tied.

Kíváncsi, és egyben elégedett tekintettel követte a nő alakját, amint az minden szemérmeskedés nélkül felkelt az ágyból, és teljesen meztelenül ment ki a szobából nyíló fürdőbe. Kedvére való volt a látvány, és elégedetten sóhajtott fel. Debra helyesen mondta: ez csak ráadás, amit el kell fogadni. Ő is felkelt, gyorsan magára kapta az alsóneműjét és egy sportmelegítőt, aztán bekapcsolta a televíziót, és a CNN hajnali adását nézte. Közben Debra neszezését hallgatta.

A nő frissen, szépen került elő a fürdőszobából. Még mindig nem volt rajta semmi, kivéve egy hatalmas frottír fürdőlepedőt, amit maga köré csavart, és hanyagul megkötött a melle fölött. Bőréen vízcseppek csillogtak, és George-ban, amint ránézett, ismét bizseregni kezdett a vágy. De most gátat szabott az ösztöneinek, és hagyta, hogy a lány felöltözzön. Némán felnevetett magában, amikor látta, hogy Debra egy ugyanolyan NIKE márkájú melegítőbe bújik, mint amilyet ő viselt, csak a színe volt más: a lányé élénk piros volt, az övé meg sötétkék.

Debra az ablakhoz lépett, és kinézett az egyre világosabb novemberi reggelbe.

- Hát ez nem Florida - kuncogta el magát - inkább hasonlít Nebraskára. Nézd ezt a ködöt.

- Remélem, a napunk ennél pozitívabb lesz - felelte George, és könnyedén megcsókolta Debrát. - Példának okáért farkaséhes vagyok, mindent odaadnék egy bőséges reggeliért. Te nem így vagy vele?

- Így valahogy - nevette el magát a nő. - Mehetünk? Bár meglehet, hogy azt a reggelit magunknak kell összeütnünk. Ki tudja, ébren vannak-e már a háziak. Zavarni meg nem nagyon szeretném őket. A laptop rendben van?

- Teljesen rendben - bólintott a férfi - az akkumulátora feltöltve. Akár nyolc órányi folyamatos anyagot is képes felvenni. Gyerünk.

Pontosan nyolc órát jelzett a halkán szóló rádióban az öt sípszó, amikor leértek az ebédlőbe. Magda asszonnyal és Johnnal találták magukat szemben, akik kedvesen üdvözölték a vendégeket.

- Jó reggelt, készen is van a reggeli - invitálta mosolyogva az asztalhoz a két fiatal az idős asszony. - Úgy egyék, hogy a tükörtojást a férjem sütötte maguknak. Ez az ő specialitása minálunk. Jó étvágyat.

A tojásból, pirítósból, vékonyra szeletelt gépsonkából és forró kávéból álló reggeli ízletes volt, és hamar fogyott. Csendben ettek, csak a rádió reggeli hírmagazinja hallatszott halkán a háttérben, amit persze sem Debra, sem George nem értettek meg. Közben a férfi hátranyúlt, és bekapcsolta a kisasztalon elhelyezett laptopot. Az étkezés végéhez közeledve, szeretne volna, ha a gép minden egyes hangot rögzít, ami az ebédlőben elhangzik. Megnyomta a mintavevőt, amely azonnal közömbösítette Debra és az ő hangját, és kizárólag az idős házaspár beszédére koncentrált.

- Milyen a nyugdíjas élet, John? - kérdezte Debra, hogy keretet adjon a beszélgetésnek.

- Azt hiszem, pontosan olyan, mint bárhol másutt a világon - felelte az öregúr. - Az az igazság, hogy ha a fiamék nem gondoskodnának rólunk, mi is az utca túloldalán élnénk - mutatott találomra abba az irányba, és a két fiatal visszaemlékezett arra, hogy ideérkezésükkor mekkora különbséget láttak az utca két oldala között. Emitt gazdag, szép házak sorakoztak, amott szerény hajlékok, ahol szegényebb emberek laktak. Mintha nem is ugyanabban a faluban lettek volna. - Hiába dolgoztuk végig becsülettel az egész életünket, mire idejutottunk, a nyugdíjak olyan keveset értek, hogy külső támasz nélkül csak arra lennének elegendőek, hogy éhen ne haljunk. A fiamék becsületére legyen mondva, soha nem tették szóvá ezt. Pedig

ismerek olyan családokat is, ahol a fiatalabb korosztály bizony alig, vagy egyáltalán nem törődik az öregekkel, sőt inkább valami öregotthonba dugja őket, hogy megszabaduljon a tehertől. Tudom, Amerikában is nagyon rossz a szociális háló, de ott legalább tucatjával léteznek olyan parkok, ahol szinte nullával egyenlők a kiadások, mert nincs sem túl meleg, sem túl hideg, és megéri az embernek évente kétszer megtenni azt a párezer kilométert az optimális életért. Itt viszont ez nem létezik. Így rá vagyunk szorulva a gyerekeink jóindulatára. Igen, elismerem, hogy mi a szerencsések közé tartozunk, de álmatlan éjszakáimon gyakran elgondolkodom azon, mi történne, ha a fiamék valami miatt nem tudnának, vagy nem akarnának segíteni rajtunk. Tudja, Miss Gillette, nagyon lehangoló érzés, hogy a gyermekeink jóakarától függünk.

John Szilágyi szavai nagyon ismerősen csengtek a két kutató számára.

- Itt és így viszont megvan mindenük - szólt közbe George, hogy ébren tartsa a beszélgetést.

- Hmm, mindenünk... - ingatta a fejét az idős férfi. - Anyagi szempontból valóban nem szenvedünk hiányt semmiben. Viszont semmink sincs, amit szabadságnak lehetne nevezni. Ismét csak azt kell mondanom, hogy a gyermekeink hozzájárulása nélkül képtelenek volnánk megélni, holott abból kellene élnünk, és nem is rosszul, amit az elmúlt negyven-ötven évben dolgoztunk. Vagyis annak a gyümölcséből. Ez volna a normális állapot. Így viszont? Olyanok vagyunk, mint a megtűrt koldusok, és ezen az sem változtat semmit, hogy a gyermekeink soha nem tették szóvá, mennyit költenek ránk. Akár így nézem, akár másképpen, nem nyugodt a lelkem.

Debra észrevette, hogy Magda asszony megmozdul ültében, mintha szólni akarna, ezért a következő kérdésével az öregasszonyhoz fordult.

- Ön, mint nő, anya és nagymama, hogyan látja mindezt?

- Én szerencsés természet vagyok - mosolyodott el Magda - mert képes vagyok mindent úgy elfogadni, ahogyan van. Ugyanakkor viszont én sem tudom nem észrevenni, mennyire függünk a fiam és a menyem jóindulatától, ahogyan azt a férjem is megjegyezte. Akár tetszik ez a helyzet, akár nem, de van egy olyan előérzetem, hogy ők, ha elérik a mi korunkat, sokkal inkább fognak függeni az ő gyermekeiktől. Mert bennünket ma is nehezen tart el a nemzet, vagy inkább az állam, de mi lesz akkor, ha az átlagéletkor további tizenöt-húsz évvel kitolódik? Vajon akkor mit fognak csinálni az unokáink és azoknak a gyermekei? Mert akárhogy is tekintem a dolgot, mi vagyunk az utolsó hagyományos generáció. És csak a Jóisten a megmondhatója, mit hoz magával a következő három-négy évtized. Mi még valamilyen értékrend szerint építettük fel az életünket, és ha hibáztunk is, következetesek maradtunk. Végigkínlódtunk negyven év szocializmust, és sikerült megmaradnunk becsületes embereknek, még akkor is, ha manapság kigúnyolnak minket ezért. Nem a mindenkori állam-apparátushoz voltunk lojálisak, hanem a magyar nemzethez. Ahogyan azt már évezredek óta teszi az emberiség, igyekeztünk a legjobb tudásunk szerint alakítani a saját életünket és a gyermekeinkét. Azt is bátran ki merem jelenteni, hogy bár szeretem az unokáimat, ők mintha nem is ebben a világban élnének.

- Azt akarja mondani, Magda, hogy az önök családjában is létezik a generációs ellentét? - kérdezte érdeklődve a nő, akinek nem került el a figyelmét ez az őszinte, sokatmondó mondat.

- Igen, pontosan azt - bólintott az asszony. - És azt hiszem, ezzel nem vagyunk egyedül. Az unokáim a maguk nemében klassz kis emberkék, de amennyire észreveszem, semmilyen kitűzött életcéljuk nincs. Akár azt is mondhatnám, hogy EGYÁLTALÁN nincs életcéljuk. Igen, egzisztálnak, végzik a maguk dolgát, tanulnak, de az ő szemükben már nem látható az a

tűz, ami ránk volt jellemző. Megváltoztak az életkörülmények, és ezzel párhuzamosan az értékrend is megváltozott. Ma már minden eldobható bővli, a kirakatok roskadásig tele vannak mindennel, amit csak az ember el tud képzelni, ugyanakkor viszont cinikusan vigyorognak ránk a címkék a maguk asztronómiai áraival. Talán tényleg igaz, hogy a kevesebb több lenne, és az is igaz, hogy az emberek közötti kapcsolatok végképpen a materializmusra épülnek, amelynek egyetlen célja van: a mindenáron való túlélés. Nem szívesen beszélek erről, és különösképpen maguknak, akik nem a mi korosztályunkhoz tartoznak. Mert éppen elégszer hallom: „Az akkor volt, most más a világ, és tessék lépni”. Azon töprengek sokszor: biztos, hogy nem volt jó az az időszak, amikor a technikai fejlődés nem volt ennyire gyors? Lehet, hogy rossz helyen és rossz időpontban teszem fel a kérdést, de próbálom megtalálni az értelmet mindenben, mert látom, hogy a két unokám mennyire a computer világában él, és hogy ez az egyébként elmés és hasznos szerkezet mennyire antiszociálissá teszi őket. Bár meglehet, hogy sarkítva látom a dolgokat, és az ő viselkedésük elszigetelt, különleges eset. Kommunikálnak, az igaz. De hogyan? Manapság már nem kell két hetet várni egy levélváltásra Ausztráliával, hanem most gépelik be a computerbe a szöveget, most nyomják meg azt a gombot, és a másik fél most olvassa azt Sydneyben. Úgy is fogalmazhatnék, hogy a világ INSTANT lett, és ez nem csak a kávéra érvényes, vagy a levesporra, hanem mindenre. Az emberi kapcsolatokra is. Már a fiamék beszédében is felfedezem a „gép-beszédet”. Az unokáimnak pedig sokszor le kell fordítaniuk a saját szavaikat, mert olyan kifejezéseket használnak a mindennapi beszédjükben, amit mi, öregek képtelenek vagyunk megérteni. És még ez sem volna nagy baj, hiszen a magyar nyelv, mint egyébként minden más nyelv a világon, fejlődik, megújul, azonban van valami, amitől egyszerűen félek. Ez pedig az, hogy valósággal idegennek érzem néha a saját véreimet. Ne kérdezzék, miért, mert nem tudnék pontosan rámutatni, miért érzem ezt, de így van. Sajnos.

- Magda, azt hiszem, én értem, miről beszél - szólt közbe Debra. - De valahol valami nekem mégsem egészen világos. Önök ketten itt élnek ebben a még amerikai normák szerint is csodálatos otthonban. A férjével szeretik egymást, leéltek együtt egy egész életet, jóban-rosszban. Miért van akkor mégis ez a negatív hozzáállás? Ne értsen félre, kérem, nem akarok a titkaik között vájkálni, csak szeretném megérteni, miért van ez a pontosan érzékelhető félelem a jövőtől.

- Talán attól - felelte tűnődve az öregasszony - hogy az ember fél a kiszolgáltatottságtól, mert az ellenkezik a természetével. Talán attól is, hogy más lett az élet, más lett az embereket egymáshoz fűző kapcsolatrendszer. Más lett a jó és a rossz fogalma. Az egyetlen dolog, amire határozottan rá lehet mutatni, az a létbiztonság hiánya. Túl sok az ember, és ennek értelmében nincs szinte semmi értékük. Nem egyszer támad olyan érzésem, hogy bár a fiamék gondoskodnak rólunk, abban nem a szeretet a domináns, hanem az, hogy így tudják megnyugtatni a lelkiismeretüket. A fiam nagyon gazdag, mondhatnám annyira, hogy a pénz nem számít. Ennek a kis palotának a helyén alig tíz évvel ezelőtt még egy tanya állt, ahol idős emberek éltek együtt a többi korosztállyal, ahogyan most mi is. Aztán jött a bulldózer, és egy szempillantás alatt eltakarította Szabóék tanyáját gémeskutastól, akácfástól. Azelőtt itt homoki szőlő termett, tyúkok kapirgáltak, disznók rőfögtek, az istállóban tehén kérődzött. Az itt élők a saját borukat itták, és kerékpáron jártak be a tanyaközpontba, vagy ki a földekre. Közben azonban eltelt másfél évtized, és minden megfordult. Itt van ez a szó szerint pazar ház, akkora, mint három normális családi ház. De ha kilépek az ajtón, akkor csak a szép kovácsoltvas kerítést látom, vagy a majdhogynem manikűrözött pázsitot. Semmi életet. Talán bennünk is meghalt már valami... - Magda elhallgatott, és látható volt rajta, hogy nem tudja eldönteni, folytassa-e.

- Talán megpróbálnám én összefoglalni - szólt közbe George Miller, aki eddig figyelmesen hallgatott. - Tehát önök szerint az idő és a technika hirtelen az ember elé vágott, és mentálisan képtelenek vagyunk követni a gyors fejlődést?

- Valahogy így van, Dr. Miller - szólalt meg John. - Talán annyit tennék hozzá a feleségem szavaihoz, hogy gazdagok és szegények mindig is voltak, és valószínű, hogy mindig is lesznek. Nem ebben áll a probléma veleje, hanem abban, hogy manapság gazdag és szegény egyformán boldogtalan. A gazdag emberek milliókat, sőt milliárdokat harácsolnak össze, és Ferrari Testarossán járnak le a tengerparti nyaralóikhoz. Valósággal a törvény felett állnak, mert maga a vagyonuk mérete elriasztja az igazságszolgáltatást a sok szimatolástól, és szó szerint megvásárolhatják a legjobb ügyvédek. A világ alapjaiban korrupt lett, és ma már az a nevetséges, az elítélendő, aki becsületes tudott maradni. Az erkölcs olyan mértékben vesztette el a jelentőségét, hogy az emberek ma már a bankrablóknak szurkolnak, és azt sem tartják bűnnek, ha valaki, aki közel áll a tűzhöz, lenyúl párszáz milliót vagy pár milliárdot. Lelki szemeim előtt néha megjelenik egy szinte már apokaliptikus kép: azok az emberek, akik már elérték a megfelelő mentális stádiumba, önként hajtják igába a fejüket, kialakul egy újfajta rabszolgaság, és a rosszat, a gonoszt fogadják el, mint alapértéket. - Az idős férfi mély lélegzetet vett, és elhallgatott.

Sokáig nem hangzott el egyetlen szó sem John utolsó mondata után. Mind a négyen elgondolkodtak az elhangzottakon, és a csendben szinte hallhatóakká váltak a gondolatok, pedig arra, hogy valóban hallhatóak és értékelhetők legyenek, még várni kellett.

- Nagyon köszönjük az érdekes beszélgetést - állt fel Debra, és kedvesen mosolyogva búcsúzott el az idős házaspártól. - Nagyon hasznos volt számunkra, amit elmondtak.

- Szívesen tettük - mosolygott vissza Magda asszony. - Bárcsak lenne is valamilyen haszna mindennek. Várjuk magukat ebédre, el ne felejtsek.

- Hát lehet ezt elfelejteni? - nevette el magát George Miller. - Olyan ízorgiában volt eddig is részünk, amilyenel még életünkben nem találkoztunk. Nem hiába dicséri mindenki a magyar konyhát.

A két fiatal tudós felment a szobájába, ahol a férfi azonnal ellenőrizte, minden rendben van-e a laptopon. Aztán rácsatlakoztatta a gépet a hálózatra, és mivel a házban ADSL-rendszerű Internet-elérhetőség volt, azonnal tudott csatlakozni a világhálóra is. Miller pillanatok alatt kapcsolatot teremtett a gép és a szigorúan titkos cím között. Az alig pár percesre zsugorított MP3-as audió fájlt gyorsan feltöltötte, aztán megnyomta a SEND gombot, és az első információcsomag már úton is volt a rendeltetési helyére.

9. Frostproof, Florida

Sylvius Sartain és James Miller igazán kellemesen töltötték az idejüket. Napközben hosszú sétákat tettek a Frostproof környéki tavak körül, esténként pedig eljártak vacsorázni a klubjukba. Általában véve igyekeztek kitölteni azt az időt, ami a várakozással telt el, és néha beszélgetésekbe merültek egy-egy téma kapcsán. Többnyire azonban maga a feladat volt a téma, és gyakran taglalták, találgatták, vajon milyen eredményt fognak elérni a fiatalok abban a távoli, Közép-Európai országban. Sartain kissé szkeptikus volt, és ez a szkepticizmus nem annak szólt, hogy nem bízott volna a két fiatal tudós rátermettségében. Inkább abban kételkedett, hogy helyesen választotta-e meg az alanyokat. James Miller azonban nem csinált ebből problémát, és nyugtatgatta társát, hogy végeredményben minden a legnagyobb rendben lesz.

- Látja, Miller, ebben különbözünk mi ketten - jegyezte meg Sartain. - Én a nap huszonnégy órájában csak erre gondolok, maga viszont képes arra, hogy nagyvonalúan kezelje a problémát.

- Az volna a baj, ha képtelen volnék ezt tenni - felelte Miller. - Barátom, a kocka már rég el lett vetve. Akár pozitív, akár negatív, akár semleges eredménnyel járunk, azon innen és most már semennyit sem tudunk változtatni. Ami pedig a fiamat és Miss Gillette-et illeti, szerintem eléggé rátermettek, hogy megoldják a megoldandókat. Akkor meg minek izgulni? Várjuk ki szépen az első üzenetet, dolgozzuk fel, és utána is ráérünk aggódni, vagy pedig ellenkezőleg, örvendezni.

Ez az érvelés hatott. Sartain belátta, hogy higgadtabb kollégájának igaza van, és visszaemlékezett arra a régi esetre, amikor pont fordítva történt. Rá kellett ébrednie, hogy Miller ennyit fejlődött a Generation 2000 óta, ő maga viszont ugyanennyit öregedett és vesztett a rugalmasságából. Akarva, vagy akaratlanul, de ráhangolódott társa ritmusára, és észre kellett vennie, mennyivel könnyebben telik az idő, ha nem izgul fölöslegesen.

Reggel hét óra volt, és Sartain a gépe előtt ülve, a New York Times online kiadását böngészte, amikor az ismert harangjáték kijelezte, hogy küldemény érkezett a postafiókjába. Azonnal kikapcsolta a böngészőt, és megnyitotta az érkezett levelet. A küldemény igazolni látszott eddigi várakozását: megérkezett az első anyag Magyarországról. A mailhez csatolt fájl tartalmazta azt az információ-csomagot, amelyet jelenlegi, MP3-as alakjában bárki nyugodtan megnézhetett volna, a monitoron megjelenő ákombákomokon kívül nem sokat láthatott volna a tartalmából.

Azonnal hívta Millert, aki ebben a pillanatban a villa teraszán élvezte a reggeli napsütést, és míg kollégája érkezését várta, átfuttatta az anyagot a dekódoló programon, hogy olvashatóvá tegye. Amint végzett a dekódolással, első dolga volt két példányban elmenteni az anyagot. Az egyik példány rajta maradt a gép merevlemezén, a másikat azonban egy cserélhető lemezre írta át, amit gondosan elhelyezett a széfjében, és mire Miller megérkezett, már ismét ott ült a gép előtt.

- Nos, most majd meglátjuk, mire számíthatunk - mondta a belépő professzornak. - Jöjjön, üljön ide mellém.

Egy-egy csésze frissen főtt kávé mellett kezdték olvasni a két magyar nyugdíjas gondolatait. Az első oldali bekezdés fölött ez a felirat állt: John Szilágyi gondolatai.

- **E**z a reggel is jól indul... Minek ez a hatalmas felhajtás? Hogy lehet valamit úgy felmérni, hogy szubjektív véleményekből állítanak össze egy következtetést? Talán ha hagynának szabadon beszélni, lenne valami értelme az egésznek. Vagy ha, neadjisten, hallanák a gondolatainkat. (John Szilágyi nem is sejthette, hogy ebben a pillanatban pontosan ez történik.) Mi a probléma? Mert ez olyan dolog, hogy egy semmitmondó kézlegyintéssel el lehet intézni, vagy pedig ellenkezőleg, két napig szünet nélkül lehet beszélni csak a lényegről. Kérdés, vajon mennyi idejük van erre a jeniknek?

Mert, drága amerikai barátaim, én tudom, nagyon jól tudom, mi az ábra. Az ábra az, hogy becsületesen ledolgoztunk egy életet, fizettük a nyugdíjalapot, és ez az egész most arra sem elég, hogy szolidabb körülmények között élhessünk. Magdával jól éltünk, és bár sohasem voltunk halálosan szerelmesek egymásba, mégis felneveltük a fiút, és elindítottuk az életbe. Kölcsönösen sakkban tartottuk egymást. Ő nem tette szóvá a beteges játékszenvedélyemet, és én is hallgattam arról, amit tudtam róla: hogy rendszeresen, kis adagokban mérgezte meg az életében előttem lévő fiút. Annyira jól csinálta, hogy amikor meghalt a szerencsétlen, a halotti bizonyítványba természetes halál került, mint ok. Bevallom, évekig rettegtem, hogy Magda velem is ugyanezt fogja csinálni, de végül is szerencsém volt. Most meg már túl öregek vagyunk mindketten ahhoz, hogy ilyesmi akár csak megforduljon a fejében.

Hogy mi a probléma az országgal és a világgal? Nagyon egyszerű. Minden a feje tetejére állt. Az országunk többé nem magyar. Kínai üzletek ontják ránk az értéktelen szart, arabok készítenek a szendvicseinket, a cigányok, ujjnyi vastag láncokkal a nyakukban, 600-as Mercedeseken furikáznak, miközben a magyar nő egy poros bútorgyárban minimálbérért robotol, akár júliusi forróság van, akár januári fagy, és összevissza műszakokban, az erejét meghaladóan teljesít, hogy el tudja tartani a családját, az esetleg éppen munkanélküli férjét, a gyerekeit. És mindeközben meg kell maradnia nőnek is, mert ha férjurnak éppen egy dugásra szottyán kedve, nem utasíthatja vissza, mert férjurn esetleg be is szívott, és úgy elveri, mint a két-fenekű dobot, vagy otthagyja, és egy másik nőt dug meg helyette. A gyerekek meg nem értik meg, hogy nincs miből márkás cuccokat vegyen nekik, csak követelőznek, nyújtják a kezüket.

Hogy van-e generációs szakadék? Naná, hogy van! Miféle marha kérdés ez is? Van, de még mekkora! És nem a zene miatt, amit hallgatnak, sem amiatt, hogy drótot húznak az orrukba, és karikát a nyelvükbe, vagy a Jóisten tudja, még hova! Hanem amiatt, amit és ahogyan gondolnak rólunk. Mert mit mondjak el a jeniknek? Azt-e, hogy a mai fiatalok, az apjukhoz fordulva, bejelentik, hogy „tudd ám, hol a helyed, és hogyan beszélsz velem, mert én leszek az egyik gondozód abban a szociális otthonban, amit én magam jelölök majd ki neked!” Vics? Nem, nem az. Csak én egyedül hány ilyen esetről tudok. És, őszintén szólva, ha ez így megy tovább, a fiataloknak nem is lesz más megoldásuk, mert kizárt dolog, hogy a mai bérekből el tudják tartani önmagukat is, az esetleg alapított családot is, meg az öregeket is, akik ottmaradnak a nyakukon. Talán embertelen, amit hirdetnek, és ma még csak extrém körülmények között beszélnek róla, de akár tetszik, akár nem, a kezükben vagyunk. Minket vádolnak azért, hogy negyven évig kommunizmus volt ebben az országban, minket vádolnak azért is, mert 1956 úgy végződött, ahogy végződött. A fiatalok döntő többségének nincs semmilyen perspektívája, és enélkül lehetetlen, hogy a mások fennmaradására gondoljanak. Jöhet a Tajgetosz. Szinte hallom is, amint azt mondják: „Na de kérem, vannak törvények, satöbbi...” Na ja, törvények azok aztán vannak. Arra is van törvény, hogy ne mázolja tele a falakat graffitikkal, és arra is, hogy ne törjenek-zúzzanak. Na és? Arra is van törvény, hogy a kábítószer illegális, és hogy piásan ne üljenek a volán mögé. De mondják meg nekem, a jóistenit, hány fiatal mond le a törvények miatt bármiről is? Hatalmas szarban van a világ, és még hatalmasabb szar az,

amit magyarázatul kapunk. A népnek kenyér és cirkusz kell, de lassacskán nincs már kenyér sem, és a cirkusz is pont olyan mesterkélt, mint az életünk, vagy amit annak csúfolnak. A fiatalok a száguldást keresik mindenben, és ennek vetnek alá minden mást. Tudat alatt élnek, és ez meg is nyilvánul minden cselekedetükben. A kirakatok olyasmivel vannak tele, ami minden fiatalnak az álma, de sajnos a kilencven százalékuknak álom is marad egy életre. Mondjam azt a jeniknek, hogy a saját sírásóinkat neveljük? Mert szó szerint így van. Tényleg jöhet a Tajgetosz.

Itt abbamaradt a szöveg, John Szilágyi gondolatait felváltották a felesége, Magda gondolatai.

- Na szép. Itt van ez a két fiatal amerikai, és abban reménykednek, hogy mi tudunk valamilyen megoldást. De ha teszem azt tudnánk is, ki a fene kíváncsi a mi megoldásainkra? Azt hiszem, nagy társadalmi gondok lehetnek Amerikában is, mert az amerikaiakra nem jellemző, hogy bármin is lelkizzenek. Lehet, hogy rájöttek, már nincs sok idő hátra? Lehet, hogy tudják, milyen hatalmas változásokon megy keresztül az ember, csak az okot, a magyarázatot nem tudják? De ha így is van, miért pont itt, Magyarországon keresik?

Vajon azt tudják-e, hogy az unokáink, Dominik és Réka is már mutációk, és nem olyan emberek, amilyenek mondjuk száz évvel ezelőtt születtek? Az amerikaiaknak tudniuk kell, hogy a mostani gyerekek az első olyan generáció az emberiség történetében, amely nem természetes, hanem mesterséges. És nem is kell ehhez ez a mostanában divatos szó, a klónozás. Olyan emberek születnek a mai világba, akiknek a természet törvényei szerint nem is volna szabad megszületniük. Azt vajon tudják-e amerikai barátaink, hogy ezek a mai fiatalok az olyan faszául legyengített gének eredményei, ahol már nem számított, hogy az anya meddő, és az apa spermiumszáma minimális, tehát nemzésre alkalmatlan? Vajon törődik-e egyáltalán valaki ezen a világon azzal, hogy az emberi szervezetre ható eszméletlen vegyi hatások, amelyek „gyógyszer” alakjában kerülnek belénk, már rég nem hasznosak, hanem, ha lassan is, de pusztítóak? Nem vagyok egyáltalán szakember ezen a téren, de hülye sem vagyok, ezért akár írásba merném adni, hogy nem generációs problémák vannak a fiatalok és miköztünk, hanem fizikai különbségek.

Johnnal jól éltünk. Az átlagosnál is jobban. Igazán nem mondhatom, hogy megörültem a szerelemtől, és a játékszenvedélye néha már elviselhetetlen volt. De ellensúlyozta azzal, hogy jó férj, és hagyott is élnem. Szegény nem is sejti, hogy Péter nem az ő fia. Nem. A fiú annak az egyetlen éjszakának a gyümölcse, amit akkor, abban a balatoni üdülőben azzal a mosolygós, csapodár csibésszel töltöttem, akinek már a nevére sem emlékszem. Szerencsém volt ebben, mert Péter rám hasonlít, így John sohasem gyanakodhatott arra, hogy megcsaltam. Jó férj volt, igen, egy életen keresztül. És kiváló apa. Az én életem pedig egy üres, semmire sem jó rémálom, néhány kellemesebb pillanattal oldva, elviselhetőbbé téve. Most pedig eljött az az idő, amikor itt ülünk tétlenül, ebben a szép nagy házban, és megvan mindenünk. Legalábbis azt hisszük, hogy mindenünk megvan, közben viszont teljes mértékben ki vagyunk szolgáltatva. Azt hiszem, a mi időnk lejárt, és akár akarjuk, akár nem, át kell adnunk a helyünket a fiataloknak, mert különben erőszakkal fogják elvenni tőlünk.

Itt véget ért az anyag. Sylvius Sertain és James Miller még hosszú ideig ott maradtak a monitor előtt, és mélyen gondolkoztak az olvasottakon. Aztán Miller törte meg a csendet.

- Hát, barátom... Azt hiszem, maga sem tudta, micsoda darázsfészekbe nyúl.

- Nem tudtam, de sejtettem - felelte Miller. - Jobban mondva, azt tudtam, hogy ez darázs-fészek, csak azt nem tudtam, mit talállok benne. És ez még csak a kezdet, egyetlen korosztály gondolatai. Hadd ne részletezzem, hiszen maga is ugyanazt olvasta végig. Gondolkozzon el rajta, ahogyan én magam is teszem, és az eddig ismertek alapján próbálja meg kitotózni, miket fogunk még itt olvasni. Mert nekem van egy sejtésem.

- És mit súg magának a sejtése, kedves kollégám? - kérdezett rá Miller.

- Ezt talán borítékolhatnám, mint a sakkozók a függőjátszma következő lépését. Addig úgy sincs értelme, amíg legalább még egy generációt nem ismerünk meg. Ahogy a maga fiát és ezt a Miss Gillette-et nézem, nem sokat kell várakoznunk rá. Igazán célratörően és módszeresen dolgoznak.

- Hát jó - hagyta rá Sartainre Miller. - Nem faggatom. Végző soron igaza van, nem érdemes találgatni, mert akár huszonnégy óra múlva a kezünkben lehet a következő adat. Hanem én, a magam részéről, már el is kezdtem magamban megfogalmazni a zárójelentést. Tudom, hogy ez a maga területe, nem is akarom beleártani magam. Csak megvan az elképzelésem arról, hogy mit fognak olvasni a maga felettesei. Jöjjön, menjünk úszni egyet.

Harmadik rész

10. A szülők

Az ízletes és jellegzetesen magyaros ebéd alaposan megviselte mindkettőjük emésztőrendszerét. Sem Debra, sem George nem voltak hozzászokva a nehéz ételekhez, ami nem is csoda, hiszen odahaza, az Egyesült Államokban többnyire a sebtében elkészített „műanyag-ételeket” ették, ha a munkájuk közben időt tudtak szakítani rá. Itt, Magyarországon viszont még az életnek is más ritmusa volt, és a két fiatal egyszerűen hagyta, hogy ez a ritmus eluralkodjon rajta. Jóllakottan, kissé mackósan mozogva támolyogtak vissza a szobájukba, hogy egy rövidet sziesztázzanak, mielőtt a megbeszélt időpontban újra találkoztak volna a háziakkal.

- Egyszerűen kipukkadok - nyögte Debra, amint a szobába értek, és hanyatt vetette magát az ágyon. - Esküszöm, ha két hétig itt kellene maradnom, akkorára híznék, mint egy ház. A légítársaság pedig csak a súlytöbblet kifizetése után volna hajlandó hazaszállítani engem.

- Engem is - nevette el magát George, és a nő mellé heveredett. - Tudod, azért van valami rendkívül vonzó ebben az európai életben. Pillanatokig azt érzem, szívesen cserélnék Szilágyiékkel. Nem sietnek, legalábbis a mi fogalmaink szerint nem. Bár azt nem tudhatom, hogy amikor éppen nincs vendégük, milyen életritmus szerint élnek. Lehet, hogy ők is pont ugyanúgy hajszolják magukat, mint mi, és ugyanúgy vágynak egy kis semmittevére.

- Meglehet - simított végig a férfi arcán Debra. - Azt mindenesetre meg kell adni, értenek a vendéglátáshoz. Keveset tudtam eddig a magyarokról, de amennyire a rövid idő alatt megismerhettem őket, valóban olyanok, mint a hírük: vidámak, vendégszeretőek.

Alig félórai pihenő után ismét készen álltak a munkára. George még egyszer leellenőrizte a laptopot, aztán egymást kézenfogva ballagtak le a könyvtárszobába. A megbeszélés szerint itt kellett találkozniuk Kátival és Pete-tel, hogy nyugodt körülmények között eltársaloghassanak velük is.

A háziak még nem voltak sehol, és Debra arra használta fel a várakozás idejét, hogy körülnézzon egy kicsit. Tetszett neki a mennyezetig érő polcok sokszínűsége, a rengeteg kötet, amelyek között szép számmal akadtak angol nyelvű könyvek is. A hely szemmel láthatólag mindkét szülőt szolgált, hiszen akadtak itt műszaki kiadványok is, és jogi munkák is. Amin viszont a nő elcsodálkozott, az néhány szépirodalmi mű volt, amelyek szintén angol nyelvű kiadóktól kerültek ide, és a nő nehezen tudta elhinni, hogy a középkorú házaspárnak egyáltalán akadhat szabadideje arra, hogy elmélyülhessen az irodalomban. A nyugalom, a lassúbb életvitel látszata nem tévesztette meg.

Éppen visszatett egy kötetet a polcra, amikor nyílt az ajtó, és belépett a házaspár. Mosolyogva üdvözölték egymást, és kényelmesen elhelyezkedtek az alacsony asztal körül álló fotelekben. A háziasszony elégedett arccal vette tudomásul, hogy vendégei szemmel láthatólag jól érzik magukat itt.

- Remélem, ízlett az ebéd - mondta Kati. - Tudom, hogy ilyen ételekhez ritkán jutnak.

- Való igaz - felelte Debra. - Kissé szokatlan az egész, de nagyon jó. Mindenesetre, egyedülálló élmény itt lenni, maguknál.

- Örülök, hogy jól érzik magukat - kapcsolódott bele a beszélgetésbe Pete is. - Mit szólnának egy italhoz?

- Én a legszívesebben narancslét innék - mondta Debra. - Ilyen ebéd után az alkohol elálmosítana. Mi pedig szeretnénk feltenni önöknek néhány kérdést, és örömmel vennénk a válaszaikat.

Egy pillanatra megdöccent a társalgás. A háziak is, a vendégek is észrevették, hogy a helyzet könnyen kényessé válhat, ami nagy mértékben ronthatna volna a további csevegést, pedig a két fiatal kutató éppen ezt nem akarta. Inkább hallgattak egy sort, és megvárták, amíg a házigazda megtölti a poharakat, és csak azután vették ismét fel a beszélgetés elejtett fonalát.

- Elmondanák nekünk - szólalt meg George - hogy bár szemmel láthatólag önök semmiben sem szenvednek hiányt, látnak-e mégis olyasvalamit, amit a kormányuknak ajánlatos volna fontolóra vennie? - Szándékosan vágott a téma kellős közepébe, és amint elhangzott a kérdése, megnyomta a laptopon a felvétel gombját.

- Mi tagadás, alaposan feladta a leckét, barátom - nevette el magát Pete. - Nehezen tudnám megmondani, hol kezdődne a lista, de az biztos, hogy nagyon hosszú lenne. Nem árulok el vele titkot, de az a véleményem, hogy egy olyan délibábot építünk, amelynek a mozaikdarabjai rendkívül modernnek és esztétikusak, de távolról sem képesek már teljes képet alkotni. Én magam ugyan a hadiiparban dolgozom, és ezen a területen kötöm az üzleteimet is, de nem vagyok sem vak, sem érzéketlen a környezetemre, és látom, hogy az ország eljutott oda, ahol teljes ellenőrzés nélkül egy káoszt építünk. Nekem anyagilag jól megy, de a gyermekeimre szinte semmi sem fog maradni. Hogy az unokáimra pedig végképp semmit sem tudok majd hagyni, az csak az előtt nem világos, aki a homokba dugja a fejét, és nem lát, nem hall, nem vesz tudomást a tényekről. Egyszer hallottam egy koncepciót a Föld lakóinak a munkaellátására. Természetesen amerikai ötlet volt, és akkor működött is. Az amerikaiak mindent harminc évre építettek, aztán jött a bulldózer, és kezdték előlről az egészet. Ez remek koncepció volt mindaddig, amíg úgy a nyersanyagoknak, mint a munkaerőnek elérhető volt az ára. Manapság viszont ez már egyáltalán nem működik, mert ma egy híd felújítása többbe kerül, mint a valamikori építési ár. Ennek megfelelően világszerte csak halogatják a felújításokat, és lényegtelen, hogy a példa kedvéért említett hídról, vagy valami egészen másról van-e szó. Az emberek nem ügyelnek ezekre a jelekre, mert nem is képesek felfogni, hogy egy harminc emeletes épületben kicserélni a közműveket bonyolultabb, mint lebontani az épületet, és másikat emelni a helyébe. Az utóbbi megoldás viszont szintén lehetetlen, mert nincs hozzá megfelelő anyagi háttér. A huszonkettes csapdája tehát már előttünk is valóság. Rohamléptekkel futunk ki az időből, és sajnos nincs visszaút. A fővárosunk, Budapest a maga nemében egyedülálló fekvésű, gyönyörű város. Mégis a csőd fenyegeti, mert az örökös toldozgatás-foldozgatás annyi pénzt emészt fel amennyit a nemzetgazdaság már nem bír el. Nincsenek megfelelő utak, nincs elég parkolóhely. Gépkocsit annyit lehet vásárolni, amennyit még a fejlett nyugati államok is nehezen engedhetnek meg maguknak, viszont kevés az infrastruktúra. Felülnézetben Budapest képe egy háborús támadás utáni káoszra hasonlíthat, ahol autó autó hátán próbál parkolni. A tömegközlekedés megoldatlan és drága, a magánközlekedéshez nincsenek meg az alapfeltételek. Mára Budapest az összefirkált falak, a kutyahúgytól bűzlő utcák és a kutyaszarban taposó emberek világvárosa lett, és ha nem is említik nyíltan, de haldoklik. És a vidék helyzete sem jobb. A magyar „Európa éléskamrájából” mára csak az üresen kongó spájz maradt. Az EU-csatlakozás teljesen tönkretette a kommunizmus évei után lassan talpra álló magyar mezőgazdaságot. A világhírű magyar paprikába mérgezett brazil paprikát kevernek, a szintén világhírű magyar akácmézbe olcsó, de annál silányabb kínai mézet. És még sorolhatnám. Ami eddig a „kismagyar” értéke volt, az lassan mind elúszik. Joggal kérdezhetnék, hol függ mindez össze a generációs ellentéttel? Pedig nagyon is összefügg. Higgyék el, teljesen őszintén beszélek, mert a mellédumálásnak abszolút semmi értelme nincs. Anyagilag összeszedtem annyit, hogy akár hetedízíglén is gondoskodhatnék az

utódaimról, de ugyanakkor ezzel emberek százait, talán ezreit szorítottam ki abból is, hogy „csak” normálisan megéljenek. És most joggal kérdezhetik, hogy bár felismertem ezt a tényt, miért tettem meg mégis? Nos, azért, mert először is ez nem bűn, másodszor pedig ha én nem teszem meg, jön valaki más a helyembe, és ennél sokkal kegyetlenebbül rabol. A szó leg-szorosabb értelmében. A magyar gazdaság - és sajnos ez már világtendencia - nem egészséges kapitalizmust épít, hanem egy megnevezhetetlen valamit, amit talán úgy lehetne a leghelyesebben jellemezni, hogy „eszi a kígyó a saját farkát”. És itt szól közbe a generációs probléma, mert a mai fiatalok ezt a tendenciát látják, semmi mást. Az „aki kapja, marja”-tendenciát.

Pete hangja berekedt az eddigi folyamatos beszédétől. A férfi felállt, és töltött magának egy újabb pohár italt.

- Megkínálhatok valakit? - kérdezte, és a többiekre nézett. A tagadó fejrázás láttán, poharával együtt visszaült előbbi helyére. - Akkor talán folytassuk. Mindaz, amit eddig elmondtam önöknek, annyira sablonos, hogy a példában megtalálható a válasz is minden kérdésre.

- Vagyis azt akarja ezzel mondani - szólalt meg George - hogy az ön által felvetett gazdasági problémák kihatással vannak a generációs együttélésre, és arra is, hogy a jelenlegi fiatal korosztály pusztító és önpusztító viselkedést mutat?

- Pontosan azt - felelte Pete, és a hangja érezhetően idegesebben csengett, mint a beszélgetés legelején. - Nagyon egyszerű megvonni a párhuzamot. És ehhez vegyünk példának két nagy amerikai céget, mondjuk az AT&T-t és a UPS-t. Régóta ismert tény, hogy a termelékenységet csak egy bizonyos fokig lehet javítani. Viszont mindkét cég a részvényeseket szolgálja. Addig nem is volt nagy baj, amíg csak az úgynevezett „nagyfiúk” játszottak a tőzsdén. De aztán jött egy olyan tendencia, hogy az alkalmazott is legyen részvényes, és építse be a kis vagyontkáját a kölcsönös vagyonalapba. Ez pizokul jól hangzott, hiszen az AT&T alkalmazottai UPS-részvényeket vásároltak, és megfordítva. Tették mindezt abban a reményben, hogy az évek során összegyűlő pénz majd segít nekik a nyugdíjuk kiegészítésében. És mindez gyönyörűen működött is - papíron. De mi történt a gyakorlatban? Az AT&T-nél dolgozók profitnövekedést vártak csakúgy, mint a UPS alkalmazottai. De hogyan lehetett ezt elérni? Hiszen sem a kapacitást, sem pedig a szolgáltatási árakat nem lehetett emelni. Az egyetlen mód az volt, hogy a cégek vezetői, azért, hogy kielégíthessék a tőzsdét - értsd: a másik cégek dolgozóit - elkezdtek lefaragni a saját alkalmazottaik szociális juttatásait. Így elvették tőlük a társadalmi biztosítást, ami egy családfő esetében komoly problémát okoz, nem fizettek év végi jutalékot, ami gyakran kéthavi jövedelemnek felel meg, és nem maradt alap a nyugdíjba vonulók végkielégítésére sem. Például egy, az AT Cross tollgyárból nyugdíjba menő alkalmazott, harminc évi munka után, kapott egy aranyórát és kétszázötvenezer dollár végkielégítést, ami a lehető legjobbkor jött idős korára. Ez a juttatás egyszerűen elveszett, és még sorolhatnám. Mert az alkalmazottak nem kaptak számottevő fizetésemelést sem, és az évi szabadságot is megvonták tőlük. Vagyis, amennyit nyertek azon, hogy részvényesekké váltak, azt, sőt többet is, elvesztették ugyanezen ok miatt. Soha a modern kor történetében nem volt még egy ilyen szemfényvesztő akció, hacsak a hitelkártya bevezetését nem említem. Röviden és velősen: mindenki rosszul járt. Az amerikai családok többsége teljesen el van adósodva, amit úgy is tekinthetünk, hogy egyfajta modern rabszolgaság alakult ki. Megközelítőleg negyvenöt százalékuknak nincs semmiféle társadalmi biztosítása, ami azt jelenti, hogy egy egyszerű vakbélgyulladás a szó szoros értelmében kivégezheti anyagilag az említett családot. A reáljövedelmek oly mértékben csökkentek, hogy a híres amerikai tolerancia is kérdéses ma már. Vagyis mára a BIZONYTALANSÁG lett az úr minden téren. Márpedig bizonytalanságban csak bizonytalanul lehet gyermeket nevelni is. Azok a szülők, akik képtelenek egy biztos lét-minimumot kiépíteni a gyermekeik számára, automatikusan elvesztik a gyermekek tiszteletét,

megbecsülését is. Az pedig tudott dolog, hogy a gyerekek szívesen próbálkoznak, és akár a legvégső határt is hajlandók kockára tenni. Mert ilyen a természetük. Azonban a baj sosem jár egyedül. A túlzott liberalizmus olyan eszközöket adott a gyermekek kezébe, amelyenkről a mi szüleink, nagyszüleink a legrosszabb lázámaikban sem álmodhattak. A szülők kezében jóformán semmilyen nevelési eszköz nem maradt. Vegyünk talán egy példát az állatvilágból. Köztudott, hogy a nőtényoroszlán még az élete kockáztatásával is szembeszáll a hímmel, ha a kölyke védelméről van szó. Ugyanez az anyaoroszlán viszont nem habozik olyan pofont adni rakoncátlankodó kölykének, hogy az bukfaceezve repül arrébb, és szédelegve áll ismét talpra. De legalább megtanulta, meddig mehet el büntetlenül. Ha azonban egy anya a boltban ráver a gyermeke seggére, mert a gyerek, csak úgy, viccből, lerántotta a paradicsomleves üvegekkel teli polcot, akkor jön a szociális munkás, és elveszi az anyától a gyermeket, szülői hatalommal való visszaélés és rossz bánásmód címén. A gyerek sem tanulja meg, mit szabad, és mit nem, és a szülőt is megbélyegzik. Ráadásul a gyereknek tetszik, hogy a szüleit mások tartják kordában. Hallottam egy esetről, ami önöknél történt, az Egyesült Államokban. Egy tizenhárom éves kislány hivatalosan, bírósági végzéssel, formálisan „elvált” a szüleitől, mert azok a szokottnál kissé szigorúbban akarták nevelni. Itthon talán kicsit más a helyzet. De kérdelem én, mennyivel lehet másabb, ha a szülők döntő többsége képtelen megfelelő anyagi körülményeket teremteni a gyermekének? A tévé, a videójátékok, a számítógép, az utca neveli a gyerekeket, mert a nagy pénzhajzában a szülőknek erre nem marad ideje. Sőt rosszabb esetben a gyerekek egymást „nevelik”. Minden elképzelhető rosszra. És a rosszul értelmezett liberalizmus nem enged. Fenyegetnek bennünket, hogy a gyermekek hiányos nevelésével a demokrácia kerül veszélybe, és fennlen hirdetik, hogy „senki más nem fontos, CSAK TE”. A gyerekek pedig sóvárogva állnak a szuperül kivilágított kirakatok előtt, nézik a rengeteg, számukra elérhetetlen árut, látják a megtört, tehetetlen szülőket, és valamibe törvényszerűen belemenekülnek. Legyen az szipózás, vagy kemény heroin, alkohol, vagy prostitúció, lopás, rablás, vagy egyszerűen antiszociális viselkedés. Többé nem lehet találni egy alapsoportot, amelyikre nyugodtan rá lehetne építeni a jövőt. Itt tartunk ma, és valahol talán én is ezért „harácsolok”, ezért nem elég az elég, mert példák milliói bizonyítják, hogy manapság már nem számíthatunk a gyermekeinkre - ugyan mivel is érdemeltük volna ki? - hanem közel van az a kor, amikor választaniuk kell, hogy vagy ők, és a jövő, vagy mi, és a múlt. És ahogy elnézem az egyértelmű jeleket, számomra egy pillanatig sem kétséges, melyiket fogják választani.

Pete kimerülten hallgatott el, és szavai nyomán súlyos csend nehezedett a szobára. Közben odakint teljesen besötétedett. Ők négyen észre sem vették, mennyire elszállt az idő, és közben este lett. Csak ültek szótlanul a félhomályos könyvtárban, és az elhangzottakon gondolkodtak.

- Azt hiszem - törte meg a csendet Debra Gillette - ma már nem marad időnk a további beszélgetésre. Kár pedig, mert Pete nagyon okos dolgokat mondott, és kíváncsi volnék Kati véleményére is.

- Akkor folytassuk holnap reggel, ha úgy gondolják - felelte mosolyogva a háziasszony. - Én ráérek, kötetlen a munkaidőm. Most pedig várjuk magukat vacsorára.

Reggel kivételesen verőfényes napsütésre ébredtek. Az elmúlt nap borult, nyomott időjárása nyomtalanul eltűnt, és az élénk fény kellemesen sugárzott be az ablakon. Debra és George még egy kis ideig ágyban maradtak, és élvezték az ős szokatlan játékát, miközben a mai nap feladatain gondolkodtak.

- Mi a véleményed erről az egészeiről? - kérdezte a férfi, és magához vonta a nőt.

- Azt hiszem, még mindig korai véleményt alkotni - felelte Debra - és nem is a mi feladatunk ez. De amit eddig hallottunk, úgy az öregektől, mint Pete-től, az sokkal inkább univerzális baj, mint jellegzetesen magyar gond. Bevallom, nem számítottam pontosan erre, de valahol már az elején éreztem, hogy miket fogunk hallani. És ez még csak a felszín, George. A dolgok valódi értelmét csak apád és Sartain tudják. Aprópó - emelkedett a könyökére a nő - az este nem küldted el az anyagot. Nem lesz ebből baj?

- Ugyan milyen baj lenne? - csodálkozott George. - Nem vagyok kisdiák, és nem fogják hátrakötni a sarkam emiatt. Szándékosan nem küldtem el semmit tegnap, mert úgy gondoltam, egyedül Pete szavai nem sokat érnek. Ma Katival fogunk elbeszélgetni, és az ő szavaival együtt már egészen más lesz az anyag. Azt hiszem, ideje lesz felkelni.

Kiment a fürdőszobába, és gyorsan megborotválkozott. Mire visszatért, Debra már megigazította az ágyat, és most a nyitott ablaknál élvezte a novemberi napsütést és a beáradó friss levegőt.

- Helycsere! - nevetett a férfira, és futó csókot lehelt az arcára, majd ő is eltűnt a fürdőben.

George a laptoppal kezdett foglalkozni. Tulajdonképpen fölösleges volt ez az ellenőrzés, hiszen a gép adattárolója majdnem üres volt még. Az eddig felvett beszélgetések csak kis töredékét foglalták el a merevlemeznek, bőven maradt hely a hátralévő három beszélgetés rögzítésére. Játszott a gondolattal, hogy most küldje el az előző este anyagát, de aztán letett erről, mert úgy ítélte meg, hogy Pete szavai és gondolatai csak a felesége szavaival és gondolataival együtt értékesek. Hiszen korosztályonként beszélgettek a háziakkal. Kikapcsolta és becsukta a laptopot, aztán az ablakhoz lépett, és tűnődve bámult ki a kertre, a kerítésen túl húzódó utcára és az utca túloldalán sorakozó sokkal szerényebb épületekre. A látványt nem tudta mihez hasonlítani, hiszen odahaza, az Egyesült Államokban sohasem látott ekkora ellentétet ilyen szűk helyen. Ott egy egész városnegyed bolt gazdag és luxusos, vagy szegény és leromlott. De hát Amerika az Amerika, a nagy arányok hazája. Itt viszont sűrítve láthatta és érzékelhette az ellentéteket, és ez a tény megfogta a képzeletét.

Mire pár perccel később Debra visszatért, felöltözött és csatlakozott hozzá, a férfi már rég nem az iménti látvánnyal foglalkozott. Elméje az előttük álló nap esélyeit latolgatta, közben pedig nem tudott nem odafigyelni a gyomrában egyre követelőzőbben jelentkező éhségre. Hirtelen elnevette magát.

- Mi van? - kérdezte mosolyogva a nő.

- Semmi különös, csak eszembe jutott, hogy éhes vagyok, és ma nem is kocogtunk. Mire befejezzük az itteni munkát, és visszatérünk az Államokba, tényleg elhízunk.

Az ebédlőben csak Kati és Magda vártak rájuk. Sem a férfiak, sem a gyerekek nem voltak láthatók sehol.

- Jó reggelt - köszöntötte őket a háziasszony. - Jól pihentek?

- Azt hiszem, a kelleténél is jobban - felelte vidáman Debra. - Meg is látszik a lustaságunkon. De nem látom sem Pete-et, sem John-t, sem a gyerekeket.

- Ők már árkon-bokron túl vannak - szólalt meg Magda. - A fiam munkába ment, a férjemnek valami dolga akadt Pesten, a gyerekek pedig iskolába mentek. Csak én és a menyem vagyunk itthon. Tessék, lássanak hozzá a reggelihez. Jó étvágyat.

Az étkezés ugyanolyan bőséges és laktató volt, mint eddig minden étkezés ebben a házban. Némán és majdnem mohón ettek, pedig amikor asztalhoz ültek, Debra is, George is úgy érezték, egy kávé mellett nem sokat fognak lenyelni. Azonban a magyaros ízek és a friss levegő megtették a hatásukat.

Reggeli végeztével Magda elkezdte leszedni az asztalt, Kati pedig ismét a könyvtárszobába invitálta a vendégeket, hogy nyugodt körülmények között beszélgethessenek. Ismét körülülték az alacsony asztalt, kényelmesen elhelyezkedve a fotelokban, és néhány percig semmiségekről beszélgettek. Végül a háziasszony volt az, aki figyelmeztette őket a munkájukra.

- Szinte nem is tudom, hol kezdjem - mondta elgondolkodva. - A férjem majdnem mindent elmondott tegnap este, és én csak helyeselhetem a szavait. Igyekszem anyósom szemével látni a dolgokat. A bajok gyökerét én abban látom, hogy nem tudunk normálisan kommunikálni a gyermekeinkkel. Dominik is, Réka is a - mondjuk így - mérsékeltebb fiatalok közé tartoznak. Ezt én sikerként könyvelem el, mert sikerült úgy felnevelnünk őket, hogy ha nem is tökéletesek, de elfogadhatóak, legalábbis a korosztályuk más tagjaival összehasonlítva. Valahogy úgy fejezhetem ki ezt, hogy elviselhetők vagyunk egymás számára. Legalábbis a felszínen. Léteznek a mi családjunkban amolyan íratlan családi törvények, amelyeknek az értelmében mindenki betesz valamit a közösbe, a saját lehetőségei szerint. Az öregek a házra ügyelnek, mi a férjemmel dolgozunk, a gyerekek tanulnak. Mindenki végzi a saját feladatát. Így aztán majdnem egyenlően meríthet mindenki a nagy üstből, aminek családi költségvetés a neve. Majdhogynem ideálisnak nevezhetném magunkat, de nem teszem, mert tudom, hogy távol állunk ettől, és ideális család csak papíron létezik. Meg a statisztikákban. Mi azonban nem statisztikai adatok vagyunk, hanem élő emberek, tele hibákkal és gyengeségekkel. A nyugalom, amiben élünk, csak látszatnyugalom, és a férjemnek köszönhető, hogy megvan hozzá az anyagi háttér. Mégis érezhető egyfajta elszakadás. Úgy a nagyszülők és köztünk, mint köztünk és a gyerekek között. És ez a szakadás egyre szélesebb, egyre távolabb sodor minket egymástól. Pontosan nem tudok rámutatni, miben is áll ez a szakadás, csak annyit tudok, hogy érzelmi szinten jelentkezik. Mert ismerjük és elfogadjuk egymást olyannak, amilyenek vagyunk, sőt segítünk is egymásnak, ha szükséges, de az egészről hiányzik a SZÍV. Nem vagyok ezen a téren szakember, tehát csak az érzéseimre hagyatkozhatom, de valahol azt érzem, hogy a számítógép elterjedése és térhódítása óta a feje tetejére állt a világ. Mert mi annak idején a saját szüleinktől tanultunk meg mindent, ami az élethez abszolút szükséges, viszont ma már a gyermekeink oktatnak minket a számítástechnika alapjaira legalábbis. Ismétlem, nem vagyok szakember, de szerintem nem egészséges dolog, ha a gyermekünk azt mondhatja: „Jaj, de butus vagy, Apu (vagy Anyu), ha még azt sem tudod, hogy a RAM az virtuális memóriát jelent!” Ez csak egy kiragadott - és talán erőltetett - példa, de szemléltetheti, mennyire fonák a helyzet, és azt is, hogy a szülők értetlensége egy bizonyos téren mennyire aláássa a gyerekek tiszteletét irántuk. Ez pedig, nagy általánosságban, mára odáig vezetett, hogy a legtöbb esetben a gyerekek mondják meg a felnőtteknek, mi a helyes, és mi nem, és mi a szülők kötelessége a fiatalabb generációval szemben. Ebben van valami fantasztikum. Ez a viselkedési forma szinte teljesen észrevétlenül csusszant be az életünkbe, és ma már majdnem természetesnek is vesszük.

Kati kis szünetet tartott a beszédben. Látszott az arcán, mennyire megtévesztőnek érzi, hogy ilyesmiről kell beszélnie vadidegenek előtt, akiket néhány nappal ezelőttig nem is ismert, sőt azt sem tudta, hogy egyáltalán a világon vannak. Debra jó érzéssel fogta fel az asszony dilemmáját, és segíteni akart neki.

- Tehát ön, kedves Kati, úgy érzi, nem helyes, ha a gyermekei többet tudnak, mint ön?

- Hogy helyes-e, vagy sem, azt nem az én feladatom eldönteni - válaszolta a háziasszony. - Hiszen ha arra gondolok, hogy a mi generációnk szinte kivétel nélkül azt akarja, hogy a gyermekek tovább tanuljanak, és többet érjenek el az életben, mint amennyit nekünk sikerült elérnünk, akkor természetesnek kellene tekintenem ezt a tendenciát. A tudás kumulatív. Viszont az már egyáltalán nem természetes, hogy míg mi csak bátortalanul próbálgattuk a szárnyainkat, és teljesen ártatlan szerelmes leveleket küldtünk-kaptunk annak idején, addig a mai gyerekek komoly és szakszerű szexuális felvilágosítást tudnának adni - ÉPPEN NEKÜNK. Őnekik már majdnem természetes, hogy az AIDS árnyékában élnek, hogy a herpeszről többet tudnak, mint a hetvenéves nagymama, hogy ismerik a hepatitisz tüneteit, és még ezt a WORT nevű, nemrég felfedezett nemi betegséget is. Úgy is mondhatnám, hogy már most teljesen készen állnak az életre. Akár büszke is lehetnék erre, de nem vagyok, mert ez az egész egy olyan mesterségesen felgyorsított folyamat eredménye, mint ahogyan melegházban termelnek zöldségeket és gyümölcsöket, amelyek tetszetősek és szépek ugyan, de műanyagízűek. Valahol elveszett, hiányzik a korreláció a burkolat és a tartalom között. Mert nem tudok elszakadni attól a visszatérő gondolattól, hogy ha Dominik és Réka már mindent, vagy majdnem mindent kipróbáltak húszéves korukra, ugyan mit jelenthet majd számukra az elkövetkező hatvan év? Mit, és főleg MENNYIT fognak kapni az előttük álló évtizedektől? Egyáltalán fognak-e kapni valamit is? Hogy egy talán erőltetett hasonlattal éljek: a bab, a paradicsom szépen növekszik és fejlődik egy bizonyos magasságig. De utána karó kell mellé, ami támogatja. Ez a helyzet a mostani fiatal generációval is, csakhogy a mi korosztályunk már képtelen eljátszani a karó szerepét mellettük. Mi már nem tudjuk támogatni, óvni a gyermekeinket, mert túlnőttek rajtunk. Ez pedig, legalábbis szerintem, előbb vagy utóbb szellemi-társadalmi elkorcsosuláshoz fog vezetni, és ennek az első jeleit máris érzékelhetjük.

Ismét csend következett. Katinak szemmel láthatólag nem volt több mondanivalója. Egy ideig még ott ült, a két tudóssal szemben, és a gondolataiba mélyedt. Sem Debra, sem George nem akarták megzavarni a háziasszonyt ebben. Aztán, mintegy összegzésül az eddig elhangzottaknak, ismét az asszony szólalt meg.

- Nem tudom, hogy az önök munkája pontosan miben áll, és azt sem tudhatom, milyen befolyással lesz a jövőre nézve. Még azt sem nagyon sejtem, miket fognak mondani a gyermekeim, ha majd önökkel beszélgetnek. Csak remélhetem, hogy amit most önök csinálnak, meg fogja fékezni, le fogja lassítani ezt a mérhetetlen eltávolodást a különböző korosztályok között. Mert ellenkező esetben pontosan az az apokaliptikus kép fog megvalósulni, amit a futurista filmek sugallnak: az emberi társadalom atomjaira fog széthullani, meg fog szűnni a család, a közösség, az állam. És akkor jaj a Homo Sapiens-nek. - Még egy pillanatra elhallgatott, aztán felállt, és kezét nyújtott a két tudósnak. - Most pedig, ha megbocsátanak, nekem is a dolgaim után kell néznem. Kora délutánra érek haza, addig is érezzék teljesen otthon magukat. A viszontlátásra.

11. Otthon

A floridai Frostproofban Sylvius Sartain nem tudta mire vélni azt a tényt, hogy a várt időpontban elmaradt a küldemény. Tulajdonképpen nem okozott neki gondot a késés, hiszen az idő nem szorította annyira, mégis csalódást érzett, és ezt az érzését megosztotta kollégájával is.

- Szerintem nem kell rémeket látnia - nyugtatta meg James Miller. - Amennyire a fiamat ismerem, pedáns és pontos mindenben. Az is lehetséges, hogy ott, Magyarországon, az Internet nem áll a helyzet magaslatán, és emiatt nem tudta elküldeni nekünk az újabb anyagot, nem gondolja?

- Nemigen tudom, mit gondoljak - felelte tűnődve Sartain. - Abban igaza van, hogy a késés oka lehet műszaki jellegű is. Elvégre Közép-Európa nem Amerika. Nekem mégis furdalja az oldalamat, vajon mi lesz a következő anyag. - Egykedvűen kapcsolta ki a számítógépet, és felállt. - Jöjjön, Miller, járjunk egyet, mert elgémberedtek a csontjaim. Hiába, már nem vagyunk fiatalok.

- Jáрни? - csodálkozott rá Miller. - Akkor inkább menjünk úszni egyet, az sokkal egészségesebb. És meghívom egy koktéllra is, vagy ebédre, ha akarja.

A country club hemzsegett sok embertől, de a két tudósnek most kimondottan jólesett a mozgalmasság. Boldogan vetették magukat a vízbe, és miután leúsztak néhány medencehosszt, kifeküdtek a napra. Egy pincér két Bloody Mary-t hozott, amit Sartain és Miller lassú élvezettel szopogatott el. Aztán elmentek az öltözőbe, és szűk tíz perc múlva már az étteremben ültek. Ebéd közben közömbös dolgokról beszélgettek csupán, mert Sartain még véletlenül sem akarta, hogy illetéktelen fülek meghallhassák, min dolgoznak. Csak amikor már végeztek az étkezéssel, és hazafelé tartottak Miller kocsiján, akkor hozta szóba ismét az elkésett e-mailt.

- Várjon már türelemmel, barátom - nyugtatta meg a társát James Miller. - Az is lehet, hogy mire visszaérünk, már ott lesz az anyag. Fogad velem?

- Elvből nem szoktam fogadni - nevetett Sartain. - Még akkor sem, ha biztos vagyok az eredményben. De igaza lehet.

Nem is okozott neki meglepetést, amikor bekapcsolta a gépét, és megjelent a figyelmeztetés, hogy elektronikus postája érkezett. Letöltötte az anyagot, átfuttatta a dekódolón, és kisvártatva megjelent a monitoron a Magyarországról érkezett küldemény. Sartain két példányban kinyomtatta, majd mindketten kényelmesen hátradőlt, és elkezdtek olvasni Pete gondolatait.

Na szép - szólt a szöveg - itt ülök, és nekem kell elmagyaráznom ennek a két amerikainak, hogy mi is a probléma. Nem kevés ironia van azért ebben. A bajok kezdete az, hogy akár a végtelenségig lehet beszélni róluk, de megoldás nincs rájuk. Nyilvánvaló, hogy a generációs ellentétek sok tényezőből tevődnek össze, csak éppen nincs rájuk silver bullet¹⁹, így csak vagdalkozni lehet, és olyan igazságokat elmondani, amelyek esetleg csak nekem igazságok, ők ketten pedig azt sem tudják, miről karattyolok itt. Ahogy én látom, a műszaki fejlődés nem hogy megoldotta volna a problémákat, hanem egyre élesebben rajzolja ki azokat. Alapvetően arról szól a nóta, hogy a világ pénze, gazdagsága, természeti erőforrásai néhány ezer kézben

---

¹⁹ Ezüstgolyó

összpontosulnak, míg a fennmaradó több, mint hatmilliárd embert nyugodtan nevezhetjük önkéntes rabszolgának. Lényegében a nagy vagyonnal rendelkezőknek nem is volna szükségük ennyi emberre a Földön, de szükséges rosszként megtúrrik őket, mert valakinek - vagy valakiknek - termelékenyen dolgozni is kell azért, hogy a valaha élt leggazdagabb uralkodókat is megszegyenítő vagyonokkal rendelkező ma élő gazdagok tovább tudják növelni a kincstárjuk tartalmát. Röhögöm kell, ha arra gondolok, mit tanultunk annak idején politikai gazdaságtanból. A feudális világrendben elnyomásnak számított, hogy be kellett szolgáltatni a tizedet. Vagyis a megtermelt javak tíz százalékát. Hát nem röhejes azt az időt „elnyomásnak” nevezni, ha manapság csak az ÁFA huszonöt százalék? Hogy az egyéb adókról ne is beszéljünk. Jövedelmi adó, a már adózott dolgok újraadóztatása, mint például az autópályamatrix, és még sorolhatnám. Ez mind együttesen teljesen törvénytelen rablás a magáncégek és a kormány részéről. Hiszen ha a mienk a föld, a mienk az útépítéshez szükséges alapanyag, és a benzinadótól a gépkocsi regisztrációjáig, a forgalmi adótól a parkolási díjig mindent mi fizetünk, akkor miért kell még útdát is fizetnünk? Kész harácsolás ez. A kormány pedig magamagának legalizálja a bűnelkövetést, egy közterület-felügyelő és egy közönséges útonálló között csak annyi a különbség, hogy az előbbi legálisan üzeni nekünk: „fel a kezekkel, és ide a pénzt”, míg az utóbbi illegálisan cselekszi ugyanezt. Ha egyáltalán van valamilyen tanulsága a negyven évig tartó gulyás-kommunizmusnak, az az, hogy a magyarral mindent meg lehet csinálni. Vajon megmondjam-e ezeknek, hogy a generációs probléma ott kezdődik, hogy a gyermekeinknek nem tudunk semmiféle alternatívát kínálni, és mire fiatalokká sarjadnak, ezt ők is érzik? Már gyermekkorukban mindent elvettünk tőlük. Nincs már homokozó, mert ki meri nyugodt lélekkel odaengedni a gyereket, ahol más a kutyáját kakáltatja? Hol lehet például egyérintőzni, lábteniszezni? Hol van Budapesten egyetlen nyilvános hely, ahol a gyerekek nyugodtan játszhatnak? Talán 1980-ig volt még egészséges küzdelem, mert a tapasztalat volt a tanár, de ma? Azok a szülők, akik anyagilag megengedhetik maguknak, mindent készen megvesznek a csemetéiknek, és az sem érdekli őket, hogy ezzel saját maguk bénítják meg a gyerekeket, mert azok, kikerülve a szülői házból hamar ráeszmélnek, hogy MINDENNEK - és mindenkinek - ára van, a kérdés csupán annyi, hány nullát írunk a szám után. A fiúkra mindenhol meztelen szőkeségek kacsintanak vissza, ami olyan olcsóvá degradálja a nőket, hogy a fiúk már nem érzik érdemesnek, hogy törjék magukat értük. A férfi-nő viszony ezáltal strici-kurva viszonyra alacsonyul. És valahol ez a természetes, mert a nőket a saját emancipációjuk és feminista eszméik tették azzá, amiké váltak. A fiataloknak meg marad a depresszió, a reménytelen egzisztencia-keresés és a valamibe való menekülés. Bármilyen legyen is az a „valami”. Azok a lányok, akiknek jó a testük és szép a pofigájuk, „eladhatók”, és bizony a rég bevált cserekereskedelem útján váltják anyagi dolgokra azt, amivel a természet megajándékozta őket. Bár senki sem beszél róla nyíltan, de már rég beindult az „erősebb marad fenn” játék. Akik pedig nem voltak olyan szerencsések, hogy szexbombának szülessenek, akarva-akaratlanul az élet nehezebbik oldalán maradnak. Hiábavaló minden törvény, esélyegyenlőségről szóló blabla, antidiszkrimináció és más efféle marhaságok. A nyers valóság ugyanaz, mint kétezer évvel ezelőtt: a gyengék, a betegek, a fogyatékosok, az esztétikailag hibás emberek az élet periferiáján maradnak. Olyan ez, mint profi kosarazóként bejutni az NBA-be. Csak minden százezredik gyereknek nyílik esélye erre. És még az sem biztos, hogy a letehetségesebbek jutnak el oda. A gyerekek és a fiatalok nagyszerű kritikai érzéssel és helyzetfelméréssel vannak megáldva. A háború után nem volt valami rózsás a helyzet, de ha a mai emocionális standardok prizmáján keresztül nézzük, mégis az volt, mert akkor a semmiből kellett valamit felépíteni. Ma ott tartunk, hogy bizony eléggé magasról kell indulnunk, és egyáltalán nem biztos, hogy még csak meg is tudjuk közelíteni a technikát, vagy az orvostudományt. A jövő tényleg a szakbarbároké lesz, mert nehéz elképzelni olyan embert, aki minden területen otthonosan mozog, még akár ugyanazon tudományágon belül is. Manap-

ság már nem léteznek polihisztorok. Van azonban valami, amit majd csak Dominik fog megfogalmazni, és ez nem más, mint a realitás rólunk, a VOLT generációról. Ma még hiszünk abban, hogy a dolgok megoldhatók, hiszünk benne, hogy jön Ázsia a maga ipari-gazdasági csodájával, de közben elfelejtjük, hogy a Föld egyre kisebb és sérülékenyebb. A mai fiatalok agyában majd csak az fogja meghúzni a trigger, ha a pusztta továbbélésért fognak küzdeni. És ebben a harcban végképp nem lesz sem idejük, sem energiájuk, de még kedvük sem velünk foglalkozni...

- Hmm - jegyezte meg James Miller - ez sem semmi. Szerintem ez a Pete Szilágyi egészen jól látja a dolgokat.

- Hát valóban nem sokat lehet vitatkozni sem a kimondott, sem pedig a tudata alatt kialakult gondolataival - felelte helyeslően Sartain. - Megfigyelte, milyen kevésbé különböznek Pete kimondott szavai a gondolataitól?

- Igen - bólintott Miller - és meg is lepott a dolog. Ez jelentené azt, hogy a mai középkorúak a kiegyensúlyozott korosztály? Valami azt súgja nekem, hogy ez csak a kezdet. A nagyszülők és a szülők helyesen látnak bizonyos problémákat a múlttal kapcsolatban, de az az érzésem, hogy a gyerekek esetében meg fogunk lepődni. Egy elmélet szerint minden generáció hétszer rosszabb a közvetlen elődénél. Ez persze nem azt jelenti, hogy kivétel nélkül mindenből bűnöző lesz, de a jó, mint fogalom, egyre hátrább szorul. Sokkal egyszerűbb rossznak lenni, és azt szabványosként elfogadni, mint önerőből erkölcsösnek, etikusnak lenni.

- Lehet valami abban, amit mond - ingatta a fejét Sartain - de azt javaslom, még ne vonjunk le semmiféle elhamarkodott következtetést az eddig ismert adatok alapján. Ne felejtse el, hogy jelenleg csak az anyag felét ismerjük. Hagyjuk szóhoz jutni az anyát is, és várjuk meg, mit fognak mondani és gondolni a gyerekek. Lássuk csak.

A kinyomtatott szöveg Kati gondolataival folytatódott. Az asszony gondolatai rövidnek és velősnek tűntek.

Hmm, beszélnem kellene... Mivel lehetne elkezdni? Mit mondhatnék, ami hiteles volna? Ami aránylag őszintének tűnhetne? Hogy szeretem a gyermekeimet? Nagyon szeretem őket, de ez a szeretet már más. Műszeretet, műanyag, olyan, mint egy szerződésben rögzített kötelesség. Amiben van szülői kötelesség, és a gyerekek „beletörődése”, hogy velünk kell élniük. Holott azt hiszem, sokkal jobban éreznék magukat, ha önállóan élnének, lehetőleg a kortársaikkal együtt. Valahogyan úgy, ahogyan a hatvanas években éltek a hippik, közösségekben. Vagy nem is tudom, hogyan. Hiszen amint elvégezték a nyolcadik osztályt, máris önálló emberek lettek. Bár hazajártak, itthon ettek és aludtak, de igazából azóta sem voltak teljesen „itthon”. Mindent megadtunk nekik. De vajon TÉNYLEG mindent megadtunk? Vagy pedig szó szerint megvásároltuk a figyelmüket és a segítségüket? Felnagyítva, olyan az egész, mint a cirkuszi állatok idomítása. Ha jól viselkedtek, akkor kaptak érte cserébe ezt-azt, mint amikor a ló kockacukrot kap egy jól végzett mutatványért. Viszont ez később annyira tudatosult - vagy talán nem is ez a helyes kifejezés - hogy végül teljesen gépiessé, szívtelessé vált. Ők természetesnek vették, hogy nekik mindenük megvan, amit szemük-szájuk kíván, és nem tudom, ez mennyiben befolyásolta a kapcsolatukat az osztálytársaikkal, a kis barátaikkal, azokkal a gyerekekkel, akik nem voltak ennyire szerencsések, mert az ő szüleik csak egy kis hányadát tudták megengedni maguknak.

Soha nem beszéltünk erről, de úgy érzem, mindnyájan tudjuk a valóságot. Ez az egész olyan, mintha valaki a családban súlyos, gyógyíthatatlan betegségben szenvedne, de úgy tennénk, mintha nem vennénk tudomásul ezt a tényt. Struccpolitika ez, a homokba dugjuk a fejünket, és nem törődünk vele, mi történik a környezetünkben, pedig a lelkünk legmélyén határozottan tudjuk, hogy helytelen.

Én nem vagyok tudós. Ügyvéd vagyok. De azt érzem, hogy hatalmas veszély fenyeget minket. Minket, mint családot, minket, mint a magyar nemzetet, minket, az EMBERISÉGET. Ezt akár borítékolhatom is. És a bajok itthon kezdődnek, a családon belül...

Sartain egyszerre fejezte be az olvasást Millerrel, és most szótlanul néztek egymásra. Mindkét tudóson látszott, mennyire megrendíti őket az asszony gondolatsora.

- Maga szerint mi volt ez? - kérdezte rövid idő után Miller.

- Idézek a nőtől, barátom. „Borítékolom”, ha akarja, hogy ez a gondolatsor nem volt más, mint anyai intuíció. Ha nem tévedek, a nő érez valamit. És mi ezt még nem értjük. - Felállt az asztal mellől, és elrakta az iratait. Kikapcsolta a computert is, aztán a társára pillantott. - Jöjjön, Miller, húzzunk el pecázni egyet. Ebben a pillanatban gondolni sem akarok tovább a munkánkra. Legalábbis addig nem, amíg a maga fia és Miss Gillette el nem küldik nekünk a következő anyagot. Itt van pár mérföldnyire az Okeechobee tó. Azt mondják, tele van hallal. Persze, a horgászati díj a magáé.

- Oké, barátom, vállalom - nevetett James Miller. - De csak akkor, ha viszont a sört maga hozza.

12. A gyerekek

*Minden ember annyit enged meg magának,
amennyit megengednek neki. (C. K. Roy)*

Ez a reggel ismét egy olyan szép, verőfényes novemberi reggel volt, amilyen csak Európában létezik, és ott is ritka. Előző éjszaka esett egy kis ideig az eső, de mire elérkezett a napkelte órája, már elvonultak a felhők, és az égbolt olyan mélykék színben pompázott, amilyennek csak ritkán látható. A hűvös levegőt szinte harapni lehetett. Enyhe szél fúj, és az irányja is folyton változott, mintha képtelen lett volna eldönteni, honnan hozzon friss utánpótlást.

Debra és George hajnalban ébredtek, és mintha elszégyellték volna magukat az elmúlt napok tunyaságáért, még reggeli előtt futni mentek. Most kényelmesen kocogva tértek vissza Szilágyiék háza felé, annál is inkább, mert a férfi minduntalan megállt lihegni.

- Elszoktam ettől - mondta szaggatottan, amint megállt a kapu előtt, és kétrét görnyedve igyekezett megszabadulni a légzés okozta fájdalomtól a mellkasában. - Túlságosan ellustultam az utóbbi időben. Te még bírod?

- Akár Szegedig leszaladnék most, és vissza - felelte vidáman a nő, és levezetésképpen könnyedén ugrált. - Úgy látszik, jobb kondiban vagyok, mint te. Na gyere, mert ha itt rostokolunk a kapunál, attól még nem jutunk előre.

A gyors zuhany után mindketten felfrissülve mentek le az ebédlőbe, ahol Magda asszony már kész reggelivel várta őket.

- Jöjjenek és egyenek - invitálta a két vendéget mosolyogva - ne éhezzenek, mint otthon.

- Ajjaj, éhezés? - nevetett Debra. - Ismerik egyáltalán errefelé ezt a kifejezést?

- Nem is gondolná, mennyien - mondta elkomolyodva az idős asszony. - De azt hiszem, most nem ez érdekli magukat. Meg aztán nekünk nincs is okunk panaszra, hiszen anyagilag jól élünk. De higgyék el, nagyon sokan vannak olyanok, akik bizony alaposan megfontolják, miből mennyit vásároljanak, főleg a hónap vége felé, amikor már fogyóban van a kosztpénz. A magunkfajta öregek pedig gyakran olyan választás elé állnak kénytelen-kelletlen, hogy élelmiszert vegyenek-e, vagy gyógyszer. Egyik nélkül sem lehet meglenni.

George kissé türelmetlenül nézett Magda asszonyra, mert a laptop nem volt a keze ügyében, és nem akarta, hogy ez a beszélgetés túlságosan mély vizekre sodródjon. Meggondolása szerint minden, ami a házban elhangzott, érdekes lehetett a kutatás szempontjából, és a lehetőségek határain belül igyekezett semmit sem elveszteni azokból. Szerencsére az öregasszony fel-eszmélt, hogy dolga van még a konyhában, és magukra hagyta őket.

A reggeli végeztével ismét felmentek a szobájukba, és pár percre leültek a még mindig bevetetlen ágy szélére. A nyitott ablakon keresztül jótékonyan áradt befelé a friss levegő, és egy pillanatig mindketten erős vágyat éreztek arra, hogy visszafeküdjenek. George gyengéden átkarolta Debra vállát, és magához vonta.

- Tudod - mondta halkan - nagyon örülök ennek az ajándékba kapott időnek, meg annak is, hogy együtt lehetünk. Nem így terveztük, de így kerekedett ki, és azt hiszem, mindkettőnknek jó ez így. Nem gondolod?

- De igen - simult hozzá hálásan a nő. - Csak attól félek, hogy ha visszarepülünk az Államokba, véget fog érni ez. Nem vagyok romantikus természet, de azt hiszem, elértem azt a kort, amikor már komolyan kell gondolnom a jövőmre, és arra, hogy akarok-e családot, vagy sem. Különbösen félő, hogy kifutok az időből. - Zavartan nézett a férfira. - Ez, amit most mondtam, téged semmire sem kötelez. Szeretném, ha tisztában volnál velem. Én nem férjet fogni jöttem veled Magyarországra. Csak kimondtam a gondolataimat.

- Nem értettelek félre - nyugtatta meg George. - De ha... Ha úgy adódik, azt hiszem, nem volna kifogásod ellenem, mint állandó partner ellen. Vagy tévedek?

- Nem, George, nem tévedsz - felelte még halkabban a nő. - De most gyere, mert egyéb dolgunk is van. Erről pedig majd még beszélgethetünk odahaza.

Mialatt a férfi leellenőrizte a gépet, Debra egy jegyzetömböt és egy kihegyezett ceruzát vett magához, bár egyáltalán nem volt biztos benne, hogy szüksége lesz rá. Eddig sosem jegyzetelt, és most sem tudta volna megmondani, mi késztette erre. Talán amíg az alany beszél, felír egy-két gondolatot, de ha valaki faggatni kezdte volna, mit is, nem tudott volna pontos választ adni egyetlen kérdésre sem. Inkább az imént George-dzal folytatott párbeszéd továbbgyűrűzése volt az ok.

A nappaliban kellemesen langyos volt a levegő, a fűtés alapjáraton működött, és a behúzott sárga függöny aranyos fénybe burkolta az ízléses bútort. Amikor a két kutató belépett, Dominik már ott volt, és az alacsony asztal sarkán kuporogva ringatózott a fülhallgatójából áradó zenére. Háttal volt nekik, nem vette észre a belépőket. Csak akkor eszmélt fel, amikor George letette az asztalra a laptopot.

- Elnézést - kapta ki a füléből a hallgatókat, és egy gyors mozdulattal kikapcsolta a CD-lejátszót. - Nem figyeltem fel rá, hogy itt vannak. - Felállt, és leült az asztal túloldalán álló fotelbe, szemben a két tudóssal.

- Nem tesz semmit, Dominik - válaszolta a nő. - Nos, ha készen van, akár el is kezdhethük.

A fiatalember nem kezdett azonnal beszélni. Egy ideig némán figyelte a két vendéget, és azok is ugyanúgy, kutató szemmel nézték őt. Természetesen tudták, ki a fiú, és mivel foglalkozik. Dominik húszéves volt, és az ELTE szociológia szakára járt. Nyugodt, bizonyos értelemben régimódi, udvarias fiatalembernek látszott, de Debrát nem vezette félre a látszat. A fiú érdeklődéssel figyelte a férfit, amint a laptopot foglalatostkodik, és csak miután George is kényelmesen hátradőlt a pamlagon, akkor szólalt meg.

- Nos, mire kíváncsiak? - A hangja kellemesen mély zengésű volt. - Szeretném, ha tudnák, hogy önök kérdeznek, és én mindenre válaszolok, ha tudok. Ha viszont nem tetszik a válaszom, nyugodtan szakítsanak félbe.

- Erre nem lesz szükség - mondta a nő. - Viszont én is szeretnék elmondani magának valamit. Mi nem ellenségek vagyunk, hanem szakemberek. Ha kérdezzük is, az nem vájkálás akar lenni a maga magánszférájában, hanem tisztán tudományos érdeklődés. És arra válaszol, amit jónak lát. A felelet nem kényszer.

- Rendben van - egyezett bele a fiatalember. - Akkor kérdezzenek.

- Először is azt szeretném tudni - mondta Debra - hogy maga szerint, Dominik, létezik-e olyan, hogy generációs ellentét?

- Igen, létezik - felelte tömören a fiú.

- Nahát, ezt nevezem lakonikus és gyors megállapításnak - nevette el magát George. - De mi arra is kíváncsiak lennénk, hogy mi váltja ki, és miben nyilvánul meg?

- Szerintem - enyhült meg Dominik hangja, és egy apró mosolyt is engedélyezett magának - ez a dolog nem olyan egyszerű, hogy beskatulyázhassuk egy fogalomba, mint generációs probléma. Sokkal inkább mondhatnám, hogy az egész emberiség problémája. Megpróbálom levezetni önöknek, ahogyan én látom. Először röviden: minden jel arra mutat, hogy az ember elkezdett Istent játszani, és Isten most kezd visszajátszani nekünk. Bővebben pedig úgy mondhatnám, hogy mennél jobban hirdetik a demokráciát, az egyéni és társadalmi szabadságot, annál nagyobb az ellentmondás, mert az emberiség talán még sohasem élt ekkora elnyomásban, megfosztva minden szabadságjogától. Azt hiszem, nem kell pont önöknek magyaráznom, hogyan is néz ki ez a valóságban, hiszen éppen az Egyesült Államok erre a legekleatásabb példa. Az amerikai életforma három alapra épült fel: Istenre, az önkontrollra és a szabad gazdálkodásra. De nézzük szép sorjában, hogyan is fest ez a gyakorlatban. Mára az Egyesült Államokban odáig fajultak a dolgok, hogy az emberiség legősibb törvényeit, a Tízparancsolatot úgy tekintik, mint valami átkot, ami nem Istentől, hanem magától az ördögtől származik. Sem az iskolákban, sem a bíróságokon, sem más közintézményekben nem lehet nyíltan kitéve a Tízparancsolat, mert a „zsidó-keresztény” hit sértené a muzulmánokat, a buddhistákat, az ateistákat. Annyira körül van lihegve a dolog, hogy még az amerikai Legfelsőbb Bíróság sem mer hozzányúlni, még hatméteres farúddal sem. Akaratlanul is felmerül a kérdés: ha a Tízparancsolat tiltott dolog lett, ha megtiltjuk az embereknek, hogy olyasmit olvassanak: ne ölj, ne lopj, ezzel milyen üzenetet közvetítünk a bíróságok felé? Egyáltalán az egész igazságszolgáltatás felé? Ha egy arab nő amerikai jogosítványt akar, de nem óhajtja levenni az arcát fedő fátylat, akkor ugyanezen az alapon az FBI által körözött tíz legveszélyesebb bűnöző is megengedheti magának, hogy eltakarja az arcát, mondjuk az útleveleképen. Mit is szeretnék ezzel elmondani? Csupán azt, hogy a demokrácia és a liberalizmus átalakult egy amolyan „attól függ”-politikává. Az Egyesült Államok jelenleg olyan „demokráciában” forgolódik (soha nem volt demokrácia, hanem köztársaság), amelynek lassan semmi köze nincs semmiféle izmushoz. A demokraták liberális szárnya túltesz a Goebbel-s-i propagandán is, és olyan mértékben elfajult, hogy a vezetők arcátlanul és pirulás nélkül hazudnak milliók előtt. Ezzel nem csak a maguk malmára hajtják a vizet, hanem a lehető legrosszabb üzenetet továbbítják a jövő nemzedéknek: azt, hogy a jó és a rossz szerepe felcserélődött. Ma már a rossz a jó, és a jó a rossz. Soha az emberiség eddigi történetében nem volt rá példa, hogy tömegeket így lehessen manipulálni fizikai erőszak alkalmazása nélkül. Lefordítanám, mit jelent az én szótáramban a nyugati demokrácia. „Ha azt mondd, ismételed, teszed, amit mi hirdetünk, akkor mi békén hagyunk téged, sőt a hibáidért, a bűneidért sem kell felelned, vagy ha igen, akkor is ott állunk mögötted, mint Johnny Cochran O. J. Simpson mögött, hogy bebizonyítsuk: igaz, hogy gyilkoltál, következésképpen bűnös vagy, mint bármelyik másik gyilkos, de ez lényegtelen, mert egy detektív levette a kesztyűjét a helyszínen, hogy rágyújtson. Nem baj, ha a DNS-ed rajta van mindenben, nem baj, ha másnak nem volt semmilyen motivációja elkövetni azt a gyilkosságot, te mégis a mi kutyánk kölyke vagy, és mi majd elmagyarázzuk mindenkinek, hogy te egy ártatlan kis liberális milliomos vagy, aki igaz, hogy gyilkolt, de minek kell minden bolhából elefántot csinálni?” - Mire idáig ért a beszédben, a fiú annyira belemelegedett, olyan hévvel bizonygatta az igazát, hogy most kénytelen volt szünetet tartani, hogy kissé összeszedje magát. Bocsánatkérően nézett a két tudósra, akik lélegzétvisszafojtva és majdnem szájtátva hallgatták. - Elnézést kérek, nagyon belemelegedtem, és talán olyasmibe ártottam magam, ami nem az én dologom. De önök kérdeztek, én pedig végre kiadtam magamból, ami már régóta piszkál.

- Nincs miért elnézést kérnie, Dominik - nyugtatta meg a nő. - Nagyon érdekes, amit mond. Olyan érdekes, hogy bennünk, akik pedig amerikaiak vagyunk, meg sem fordultak ilyen gondolatok. Talán igaz, hogy a szomszéd pázsitja mindig zöldebb?

- Nem, nem erről van szó - rázta meg a fejét a fiú. - Inkább arról, hogy egy kívülálló mindig elfogulatlan, és olyasmit is észrevesz, ami másnak nem szúr szemet. Én szociológusnak készülök, bár néha az az érzésem, hogy teljesen fölöslegesen, mert mire eljutok oda, hogy befejezzem az egyetemet, már nem lesz szükség rám.

- Gondolja? - vetette közbe George. - Szerintem pedig egyre nagyobb szükség lesz szociológusokra. Az egész emberiség fejlődési iránya erre vall.

- Lehet - legyintett Dominik. - Bárcsak így volna. De hadd folytatom, ha már belekezdtem. Amit az önök társadalmáról mondtam, az csak egy kiragadott példa. A lényeg az, hogy semmilyen erkölcsi vagy észérvekkel nem lehet küzdeni ellene. Oly mértékben ki van találva, mint itt nálunk, Magyarországon a finom átmenet a régi MSZMP és a mai MSZP között. Mert mi is történt voltaképpen? A volt kommunisták kényelmesen összelopták a maguk vagyontkáját a nép zsírján, és bár most ugyanahhoz a néphez mérten hihetetlen gazdagságban élnek, senkinek még csak eszébe sem jut megpiszkálni őket, mert úgymond a népért harcolnak. Azonban rájöttek, hogy már nem lehet tartani a rendszerüket, mert nem megy egyszerre segíteni is a népnek, meg lopni is tőle, és nagyon kilógott a lóláb, hogy míg azok, akik közel ülnek a tűzhöz, a Rózsadombon élnek luxusvillákban, mialatt az éppen általuk „megmentett” munkásosztály pincelakásokban nyomorog. Ekkor változtattak az elvtársak, ezzel a jelszóval: „Elvtársak, eddig is gazdagok voltunk, de a nép előtt nem tudtuk ezt kihasználni. Hagyjuk a fenébe Lenint meg azt a marha tömeggyilkos Sztálint, és csendesen ismerjük el, hogy tévedtünk, megtartva így a vagyonunkat, amit a mostani szabadrablásos kapitalizmusban akár hónapok alatt milliárdokkal növelhetünk. Elvtársak, csak a titulusunkat veszítjük el, és urak lehetünk. Jó balhé volt a negyven év szocializmus, de csak szánalmas aprópénz ahhoz képest, amit az elvtársról úrra cserélt nevünkől profitálhatunk.”

Debra Gillette egyre fokozódó érdeklődéssel figyelte a jóképű fiút. Tudott az európai és külön a magyar politikai életről annyit, hogy megértse, Dominik alaposan meggondolta minden szavát, noha teljesen esetlegesnek tűni a meséje. A nő nem bírta magába fojtani a feltörni kíváncsozó kérdést, amely már percek óta piszkálta.

- Mondja, Dominik, nem gondolt még arra, hogy később politikai pályára lépjen? Úgy látom, minden adottsága megvan ehhez.

- Eszem ágában sincs - felelte azonnal a fiú. - Szociológus akarok lenni, nem politikus. Ahhoz nem elég vastag a bőröm. Higgysse el, a választott hivatásomhoz is elengedhetetlen, hogy értsem, mi folyik a politikai színpadon, de egyetlen porcikám se kíván részt venni ebben a komédiában. És tudja, miért?

A nő kérdően vonta fel a szemöldökét.

- Azért nem - folytatta Dominik - mert ez a komédia nagyon hamar és nagyon könnyen tragédiába torkollhat. Az a véleményem, hogy a műfajokat jobb nem összekeverni. Megmaradok a sorompónak emezen az oldalán, de azért nyitva tartom a szemem, és nem tévesztem el azt, amit észre kell venni. Csak abban nem vagyok biztos - bizonytalanodott el kissé a hangja - hogy a megfelelő pillanatban létezik-e majd segítség.

- Mire céloz? - kérdezett rá George Miller.

- Arra, amit manapság még van egyeseknek képük egészségügynek nevezni ebben az országban. Ha nem volna ennyire szomorú ez a jelenség, elröhögném magam. Paradox, de így van: mialatt egyre fejlettebb a technika, az orvostudomány, és mialatt egyre erősebb gyógyszerek állnak rendelkezésre, maga az ember egyre betegebb. Teljesen logikus, miért van ez így. Az orvos feladata a gyógyítás lenne, hiszen ez a hivatása, és ebből él. És ezzel ki is mondtam a kulcsszót: EBBŐL ÉL. Nem is rosszul. Ha pedig ez így van, akkor itt ismét közbeszól a humán tényező és a harácsolás. Ahhoz, hogy az orvos jobban keressen, jobban el kell lennie foglalva. Vagyis akkor jár jól, ha *nem annyira gyógyít*. Ismét az önök hazáját, az Egyesült Államokat hoznám fel példaként, de beszélhetnék akár Svájcra, akár Sierra Leonéről is, a lényeg ugyanaz. A mentők bevisznek valakit a kórházba. Az első felületes diagnózis: *respiratory failure*²⁰. Ehhez nem kell nagy tudomány, elég egy tükröt tartani a szerencsétlen szája elé, hogy lássuk: az üvegfelület nem párasodik be, tehát a beteg nem lélegzik. Intubálják, gépre teszik, ami helyettesíti a tüdőt, és ezzel megmentik az életét. Közben a kezelőorvos felír egy egész sor vizsgálatot, látszólag azért, hogy kiderítse, mi okozta a betegnél a krízist. És innen a dolog megy szépen magától, beindul az ügyes kis *pénzcsináló* gépezet. Az orvos ezentúl alig látja a páciens, esetleg csak akkor, amikor néhány nap múlva elbocsátja a kórházból, és ad neki néhány „jótanácsot”, hogy ne dohányozzon annyit (vagy egyáltalán), hogy sportoljon többet, folytasson egészségesebb életmódot. De még ez előtt az orvos megkapja a labortól a kiírt háromszázhatvan felesleges vizsgálatból legalább háromszázhusz leleteit. Pontos diagnózist azonban még most sem tud felállítani, de miután a beteg időközben jobban lett, nyugodt lélekkel hazaküldi. És ezzel meg is feledkezik az esetről, mert addigra tíz másik beteg várakozik rá. Otthon pedig maga a páciens, teljesen autodidakta módon, szinte száz százalékosan feltérképezi, hogy a baját minden bizonnyal ózon-allergia okozta, mégpedig a saját medencéje víztisztításához használt ózongenerátorból származó ózonra allergiás. Tehát az „egészségesebb életmód”, értsük ez alatt az úszást, voltaképpen végzetes is lehet számára. De megismétlem: mindezt a beteg SAJÁT MAGA fedezi fel, százezer dolláros kórházi kezelés és pontos diagnózis nélkül. Vagyis az orvos, mint láncszem, feleslegessé vált. De ugyanez az orvos közben abból a tíz másik betegből él, akik az ózon-allergiás páciens után érkeztek a kórházba. Tehát mi a következtetés? Az, hogy mielőtt orvoshoz fordulunk, ajánlatos előbb megvizsgálni az alternatívákat. Már akinek van erre lehetősége. Ismét egy paradox: lehet, hogy a nagymama főzte csirkehúsleves hosszú távon százszor hatékonyabb a szervezetre, mint az antibiotikum. És miért? Mert a modern gyógyszerészet által előállított antibiotikumok, noha gyors eredményeket produkálnak, voltaképpen legyengítik a szervezetet, pontosabban „ellustítják” az immunrendszert. Így a beteg szemszögéből nézve semmi pozitív nem történik, de az biztos, hogy a nagy gyógyszergyártó cégek vezérigazgatói és tulajdonosai valahol a Karib-tenger partján nyaralnak, isszák a vitamindús narancslevet, és közben jót mulatnak a kémiai függőségre ítélt milliárdok, az emberek fölött. Akik nem mások, mint az ő profitjuk áldozatai. És itt van a másik kulcsszó: a PROFIT. Az egész emberi társadalom végletesen és végzetesen profit-orientált. Ha van pénzed, vagy valaki, ha nincs pénzed, akkor még „papíron sem létezel”. A gyors meggazdagodás a lényeg, olyan nagy mértékben, hogy az emberek észre sem veszik: szaporodó vagyonukkal fordított arányban, egyre kevesebbet érnek, mint emberek. Mert tökémindegy, hogy valakinek tíz milliárdja van, vagy száz milliárdja. Hiszen ha ő, a milliárdos, nem tudja majd megvenni a kenyeret - mert nincs, aki előállítsa - akkor fölösleges minden aggodalma. Egyedül nem élhet a Földön.

- Ez egyre érdekesebb - mondta álmélkodva Debra. - Mondja, Dominik, nem gondolt még arra, hogy mindezt leírja egy tudományos értekezésben?

---

²⁰ Légzési elégtelenség, fulladás (angol)

- De igen - felelte a fiatalember. - Még eléggé messze vagyok ettől, de a terveim szerint ez lesz a doktori disszertációm témája. Ugyanis szerintem a pénz halmozásának két alapvetően romboló hatása van: az egyik az, hogy a sok pénz viszonylag kevés kézben koncentrálódik, és ennek a levét hosszú távon mindenki megissza, még az említett milliárdos is, a másik pedig az, hogy oly nagy mértékben EGYÉNI lesz a gazdaság, hogy végül maguk az államok sem tudnak majd létezni, mert anyagilag nem engedhetik meg maguknak. És akkor mi történik? Összeomlik a jelenlegi formájában ismert emberi társadalom, megszűnnek az államok, és ennek bizony nem szabadság lesz az eredménye, hanem totális anarchia. Akkor azonban már késő lesz elvenni az egyénektől a gazdaságot, és elosztani, mert a folyamat visszafordíthatatlan lesz. Amit most, tudatosan vagy sem, elhanyagolnak, az már nem lesz kijavítható. Vagyis MINDANNYIAN áldozataivá válunk néhány ember csillagászati gazdaságának.

- Elképesztő, mennyire igaza van - mondta halkan Debra.

- Az - hagyta rá Dominik. - Csak azt nem akarom és nem tudom megérteni, hogy ezt miért egy magyar diáknak kell észrevennie. Kötve hiszem, hogy senki másnak nem jutott még eszébe mindez, pedig a jelek határozottan erre mutatnak. Itt van például a politika. Ez a mocskos posvány, amittől irtózom. Választásokat írnak ki. A nép elmegy szavazni, és olyan emberekre teszi le a voksát, akik már huszonnégy óra elteltével szégyentelenül elkezdik szívni a vérért. Olyan manapság az egész politika, mint egy szadista játék. Az arab országok számunkra érthetetlen, kegyetlen politikája voltaképpen semmivel sem kegyetlenebb, mint az európai vagy amerikai, úgynevezett „szabadság-politika”. Mindkettő csak üres szavakból, meg nem valósított ígéretekkel áll. És ezzel el is jutottunk az önök kérdéséhez: létezik-e generációs ellentét? Azoknak a fényében, amiket eddig elmondtam, világos, hogy létezik, de ez nem arra vezethető vissza, hogy példának okáért utálok a nagyapámat, vagy csak azért ellenkezem anyámmal, mert ő az anyám. Újabb példa: én meghallgatom azt a zenét is, amit a szüleim hallgatnak. Brahms, Mendelssohn, Bartók Béla. Ők viszont hallani sem akarnak a Metallicáról, a U2-ról. Szerintük ez nem is zene, csak tömény zaj, ami árt az idegeknek. Azt viszont elfelejtik, hogy annak idején, amikor ők fiatalok voltak, az akkori idősebb korosztály mennyire megszólta mondjuk a Beatles-t, amit ők szerettek, amin ők nőttek fel. Itt nem az ellenkezésről van szó, hanem arról, hogy belekényszerülünk egy ellentétbe: vagy ők, vagy mi. És ez a folyamat nem most kezdődött, hanem talán már a mi nagyszüleink idejében, amikor a keringőt felváltotta a charleston, hogy a zene példájánál maradjak. Csakhogy akkor még lassú volt a folyamat, mára viszont pontosan ugyanúgy felgyorsult, mint minden más a világon, teszem azt a technikai fejlődés. És megfékezhetetlen, megállíthatatlan, de ami a legrosszabb, VISSZAFORDÍTHATATLAN, mint egy nukleáris láncreakció. Az ember elkezdett harcolni, verekedni a jövőjéért, a fennmaradásáért. Az állatvilágban ez természetes, de az emberi társadalomban távolról sem. Addig, ameddig az ember érzi, hogy lesz elegendő élelme, és télen nem kell megfagynia, még érvényesek az erkölcsi előírások. A konvenciók. A látszatok, főképpen az önzetlenség látszatának a fenntartása. De amint elkezdenek befutni a riasztó, figyelmeztető jelek, mindez összeomlik. Az emberiség most ért el ahhoz a fejlődési küszöb-höz, ahol megszólal benne a tudatalatti állat, és ösztönösen helyezkedni kezd abban a rang-sorban, amely meghatározza, ki lesz életrevaló, és ki nem. Biztosan önök is látták a Discovery csatornán, hogy a gyönyörű sasmadárnak két fiókája lett. Az egyik kicsit erősebb, fejlettebb volt, mint a másik, és addig csipkedte a csőrével a testvérét, amíg az belepusztult. Nem tudatosan cselekedte ezt, hanem az évmilliók során beleidegződött genetikai program hatására, amely kiadta az utasítást: ÖLJ! Vajon nem hasonlít ez arra, amikor a tízéves testvér kidobta az ablakon a hároméves hűgát? Vagy amikor tízenéves gyerekek bedobják a társukat a jégtől zajló folyóba a hídról? Soroljam tovább a jeleket? Mind, egytől egyig, ugyanarra az állati ösztönre vall, amit mi, emberek, valamilyen félreértelmezett büszkeségből megtagadunk.

Elhitették velünk azt, hogy mi, emberek, más kritériumok és szabványok szerint vagyunk élőlények, mint a többi, amely a Földön létezik. Nem akarok nagy szavakat használni, de az ember minden állati „kegyetlenséget” meg fog szégyeníteni akkor, ha az agyában kódolt program meg fogja húzni a triggeret, amely majd beindítja a fizikai fennmaradáshoz szükséges szelekciót, vagy nevezzük akárhogyan a gyilkosságok sorozatát. Japánban évente harmincezer követnek el öngyilkosságot. Ez is egyfajta gyilkosság, de mi nem annak fogjuk fel. A Délkelet-Ázsiát sújtó tsunami csak egy intő jel volt, csacska figyelmeztetés a természet részéről, hogy mi várhat mondjuk New Yorkra hasonló esetben. Vagy Floridára, amelynek a legmagasabb pontja egy szeméthegey teteje. A jelek sűrűsödnek, mi pedig még mindig nem figyelünk oda. Mi történik, ha egy „elhanyagolt” orosz tudós „csak úgy” szabadjára enged valami olyan biológiai fegyvert, ami ellen nincs ellenszérum? Mi van akkor, ha a SARS visszatér? Mi lesz, ha a madárinfluenza „csak úgy” rátelepszik Európára? Ezek persze csak elméletek, de meddig? Szerintem amit önök generációs ellentétnek neveznek, nem egyéb, mint a fennmaradásra való felkészülés. Nem tudom, mennyire sikerült világosan fogalmaznom, de a helyzet világviszonylatban is ugyanaz, mint az izraeli-arab ellentétben: vagy ők, vagy mi. Középút nincs. Ennyire pofonegyszerű a dolog. Lehet, hogy önök most azt hiszik, túlnagyítom a veszélyt, pedig nem így van. Itt a példa: a huszadik században élt két vezér, akik megmutatták, milyen aljasságokra képes az ember. Hitlernek és Sztálinnak összesen nyolcvankétf millió ember esett áldozatul. Ha nem a harctéren, akkor a szibériai mezőkön. Ha nem Auschwitzban, akkor a Gulágokon. Ez a két gazember látszólag egymás ellen harcolt, pedig ha alaposabban megnézzük, akkor mindketten a FENNMARADÁSÉRT gyilkoltattak. Nem lesz túl népszerű a gondolat, amit most megosztok önökkel, de a helyzet az, hogy a fiatal korosztály agyában már megindult az a folyamat, amely, ha tudat alatt is, de ki fogja robbantani a generációk nyílt háborúját. Kezdetben ez tabu lesz, amiről nem illik és nem is ajánlatos nyíltan beszélni, de... Ugye, száz évvel ezelőtt az újságok lapjain meztelen nők képével sem lehetett találkozni. Most meg tele van velük minden. Annyira, hogy már fel sem izgat a látványuk. - A fiú itt elhallgatott, és hosszú másodperceken keresztül csak a tekintetét ugráltatta egyik tudósról a másikra és vissza. - Körülbelül ennyit akartam és tudtam elmondani - szólalt meg később nagyon halkán.

- Megdöböntő - szólalt meg George Miller. - És amilyen megdöböntő, olyan logikus is. Köztudott dolgokat helyezett új megvilágításba. Éppen ezért a meglepetés erejével hat, és nem csupán azért, mert ahogy mondta, mindez egy magyar diák fejében fogalmazódott meg. Maga szerint létezik valamilyen ésszerű megoldás?

- Nem sok lehetőségünk van - felelte Dominik. - Ugyanis az ember nem akarattal válik majd azzá, aki lesz belőle. Egy kicsit olyan ez, mint az akaratgyengeség, amikor este azzal megyünk lefeküdni, hogy másnapról ezt vagy azt nem tesszük többé, reggel pedig ott folytatunk mindent, ahol előző nap abbahagytuk. Ha az a kérdés, hogy a zavaros helyzet végén, amikor majd ismét kitisztul minden, lesz-e emberi túlélő, vagy sem, akkor szerintem a válasz: igen, lesz, de még csak nem is sejthető előre, kik és hol fogják túlélni ezt a háborút. A logikus az volna, hogy a túlélők azok lesznek, akik ma fejletlen, primitív civilizációkban élnek. De ez csak akkor érvényes, ha politikai vagy egészségügyi szempontból vizsgáljuk a helyzetet. Semmi más nem kell, csak egy levegőben terjedő vírus, vagy egy mutáció, mint amilyen ma a HIV-vírus, amely egyelőre csak fizikai kontaktus útján képes fertőzni. Ebben az esetben pedig nincs olyan, hogy ez vagy az a kultúra fennmarad, a másik elpusztul. A természet úgy alkotta meg az emberiséget, hogy tíz százaléka, bármi történik is, túlélhet bármilyen természeti vagy biológiai katasztrófát. Ez akár igaz is lehetne, de mi történik akkor, ha a fennmaradó tíz százaléknak a genetikai háttere annyira legyengült, hogy ők a SEMMITŐL pusztulnak ki? Az ember körülbelül kétszáz éve dolgozik azon, hogy megmentse a gyenge betegeket, közben

pedig egészséges fiait küldi gyilkos háborúba. Ha figyelembe vesszük, hogy a világon semmi sem történik ok nélkül, és el fog jönni a következmények ideje, akkor sajnos azt kell mondanom, hogy itt az idő. Önök nem találják nevetségesnek, hogy mi itt generációs ellentétekről beszélgetünk, holott ennél sokkal súlyosabb problémák előtt állunk? - A fiú elhallgatott, éreztetve Debrával és George-dzsál, hogy részéről befejezettnek tekinti a beszélgetést.

- Köszönjük ezt a számunkra is nagyon tanulságos beszélgetést - mondta Debra Gillette, de a hangjában nem sok meggyőződés csengett. - Csak annyit tehetnék hozzá, hogy a magam részéről remélem, a maga logikus következtetései sohasem teljesülnek be. - Abbahagyta, mert maga is érezte, mennyire gyenge a szalmaszál, amibe kapaszkodik.

Dominik ismét szótlanul bámulta néhány pillanatig a két tudóst, aztán felállt, intett a fejével, mintegy búcsúképpen, és kiment a szobából. Debra kérdően tekintett George-ra.

- Szerinted most mihez kezdjünk ezzel az anyaggal? Azonnal elküldjük? Valóságos földrengést fog okozni odaát.

- Elküldeni elküldjük, de nem azonnal - felelte a férfi. - Először a lánnyal szeretnék beszélni. Ma délután. - Megvakarta a fejét. - Mindentől függetlenül, földrengés igenis lesz belőle. Azt hiszem, apám és Sartain álmukban sem gondoltak ilyen súlyos dolgokra, mint amilyeneket ettől a fiútól hallottunk. És vedd hozzá, hogy a gondolatait nem is ismerjük. - Ő is felállt, kikapcsolta a laptopot, és a kezét nyújtva felsegítette Debrát a fotelból. - Gyere, ebéd előtt menjünk csavarogni egyet. Ki akarom szellőztetni a fejem.

Ha többezer éves bevált emberi szokásokat, mint amilyen például a házasság, megpróbálunk behelyettesíteni valamilyen alternatív életstílussal, annak a következményei nem tapasztalhatók azonnal, de jobb lett volna elkerülni őket. (C. K. Roy)

Ebéd után Debra és George pihentek egy keveset. Kint fényesen sütött a nap, mintha nem abban a morózus novemberi esőben érkeztek volna Magyarországra, ami az első napon fogadta őket. Kellemesen langyos volt a levegő, ami a nyitott ablakon a szobába áradt, és meg-meglebbentette a félig behúzott függöny szárnyait. A nő kényelmesen a férfi karjába fészkelte magát, és egy ideig csak a szél játékát hallgatták mintegy félálomban.

- Mire gondolsz? - törte meg a csendet Debra, és megsimogatta George arcát. - Elárulod nekem is?

- Sokmindenre - felelte a férfi, és könnyű csókot lehelt a nő hajára. - Egyrészt arra, hogy már csak egy alanyunk maradt hátra, Réka. És mindannak a fényében, amit a család többi tagjától hallottunk, nem nehéz elképzelni, mit fog majd mondani a lány. Másrészt az jut eszembe, hogy apám és Sartain messze többet tudnak máris, mint mi magunk, hiszen ők a gondolatokat is látják, olvassák. Harmadrészt pedig arra - tette hozzá kuncogva - hogy azt szeretném, ha megígérnél nekem valamit.

- És mi legyen az? - nevette el magát Debra.

- Semmi más, csak az, hogy ha ezzel végzünk, akkor egy kerek hetet rám szánsz az életedből. Érted? Csak rám. Kettesben elutazhatnánk valahová, és nem gondolnánk másra, csak egymásra. Mi a véleményed?

A nő nem felelt azonnal. Felkönyökölt az ágyon, mélyen a férfi szemébe nézett, és komoly arccal, komoly hangon válaszolt.

- Elvileg benne vagyok. Gyakorlatilag pedig majd meglátjuk, mi lesz a teendők, ha hazatérünk innen.

- Állj - szakította félbe George. - Én arra gondoltam, hogy itt, Európában mennénk el valahová, nem otthon, az Államokban. Mondjuk Párizsba. Vagy Rómába. Vagy Athénbe. Nos?

- Nem tudom - bizonytalankodott a nő. - Azt hiszem, Sartain és az apád arra várnak, hogy a dolgunk végeztével azonnal repülőgépre ülünk, és hazamenjünk innen. Valahogyan nekem is ez tűnik logikusnak. Maradjunk annyiban, hogy otthon majd megbeszéljük, jó?

Most George nem válaszolt. Egy ideig mereven bámulta a plafont, a rajta játszadozó fényeket és árnyakat, aztán mélyet lélegzett, és felült.

- Maradjunk ebben - adta meg magát, és a gép után nyúlt. - Most pedig menjünk, és nézzük meg, itthon van-e a lány. Ebben a pillanatban úgy érzem, rohadtul szeretnék már túl lenni ezen az egész projekten. Gyere.

A hallban találkoztak össze Rékával, aki a könyvtár felé sietett. Első pillantásra rokonszenvesnek látszott. Csinos, szép arcú fiatal nő volt, két évvel kisebb a bátyjánál, és a szülőktől tudták, hogy idén érettségizett, most pedig, ugyanúgy, mint Dominik, az Eötvös Loránd Tudományegyetemre jár, ahol bölcsészetet hallgat. Mosolyogva köszöntötték egymást, aztán a könyvtár ajtajában egy kis zavar keletkezett, mert Réka, házigazdához illően, előre akarta engedni a két vendéget, viszont George megmakacsolta magát, és ragaszkodott hozzá, hogy a két nő lépjen be előtte a helyiségbe. Ezen nevettek egy keveset, aztán helyet foglaltak az alacsony asztal két oldalán álló fotelekben, és a lány várakozón nézte őket.

- Anyáméktól tudom - szólalt meg anélkül, hogy megvárta volna, amíg kérdezik - hogy a generációs ellentétéről fogunk beszélgetni. - Tökéletes angolt beszélt, lágy akcentussal, ahogyan csak Johnt hallották beszélni, majdnem anyanyelvi szinten. - Így én abban a szerencsés helyzetben vagyok, hogy egy kicsit felkészülhettem a kérdéseikre.

- Valóban erről szeretnék kérdezni - mosolygott rá Debra, mialatt George a lappal bíbelődött. - De előtte hadd gratuláljak magának. Nagyon szépen beszél angolul.

A lány zavartan mosolygott vissza a vele szemben ülő nőre.

- Többek között ezt tanulom - mondta szerényen. - Ezen kívül nagyapámmal, amikor csak lehet, angolul beszélek. És az egyik kedvenc időtöltésem a televízió. Általában a TCM-et nézem. Két okból is: egyrészt mert gyakorolni akarom az angolt, másrészt, mert a Turner Classic Movies által jobban megértem, milyen közegben éltek negyven-ötven évvel ezelőtt a nagyszüleim. Sokszor felmerül bennem a kérdés, miért éreznek minket a bátyámmal annyira különösnek a nagyszüleink. Természetesen én magam is érzékelem, hogy mások vagyunk, mint ők voltak ebben a korban, hiszen a világ előre halad, nem topog egyhelyben. Úgy is mondhatnám, hogy kell is a változás, és jó is, de az őseink véleménye és a miénk között valahol félúton van az igazság elrejtve. A nagyszülőknek abban van igaza, hogy nem kellene erőszakkal és tudatosan pusztítani mindent, ami régi, a szüleimnek pedig abban, hogy helyet és teret kell biztosítani az újnak is. De én magam is kiakadok, amikor azt tapasztalom, hogy a mai fiatalok, AZ ÉN KOROSZTÁLYOM, mennyire felületesek, és mennyire irtóznak mindentől, ami régi. Lassan eljutunk oda, hogy senki sem fog emlékezni Shakespeare-re, vagy Johann Sebastian Bach D-moll Toccata és fugájára. A rombolás kezdete már apáméknál megmutatkozott, amikor ebbe az új házba költöztünk, mert semmit sem toleráltak, ami nem volt vadonatúj és szuper-modern. Akkor fedeztem fel a nagyszüleimen az elidegenedés és a szomorúság első jeleit. Apámnak van egy elve: mindennek, ami nem 2000 után készült, még a kinézete is dohos. Mondjuk, az ő szemszögéből ez helyes is, hiszen a szakmájába vág. De

elgondolkodtam ezen a jelenségen, és bár nem tudtam eldönteni, helyes-e, vagy helytelen, arra azért rájöttem, hogy mi a lényege: az, amit önök Amerikában úgy neveznek, hogy *go with the flow*²¹. Semmi más nem érdekel senkit, csak a pénz, mint a túlélés egyetlen kézzelfogható eszköze. Közben pedig a napnál is világosabb, hogy a mi családunk, és még párezer család teljes anyagi biztonságban van ugyan, de mindenki képtelen megérteni, hogy egymás nélkül nem sokra megyünk majd, akár a legközelebbi jövőben is. Mert hiába lesz milliárdos az egyik ember, és szegény a másik, mindketten ugyanazt a levegőt lélegzik be, ugyanazt a vizet isszák. Senki sem zárhatja ki a környezetét az életéből, egymásra vagyunk utalva. Igen, azt elismerem, hogy akinek sok pénze lesz, az sokmindent túl is fog élni, de mihez kezd valaki három milliárd forinttal, ha tíz tojás négymilliárdba fog kerülni? Olyan nagy lehetetlenség ez? A nagyszüleim éppen eleget meséltek a háború utáni időszakról, a hatalmas inflációról. A millpengős korszakról, amikor egymillióért reggel még három tojást lehetett kapni, de délben ugyanannyiért csak egy doboz gyufát. Amikor a pénz annyit sem ért, mint a papír, amelyre nyomtatták. Higgyék el nekem, nem pusztán őszintének akarok látszani és hangzani, hanem *tényleg* őszinte vagyok. Én személy szerint sokmindent megengedhetek magamnak, mert megvan hozzá az erkölcsi és anyagi hátterem, de mit szóljanak azok, akiknek valóban semmijük sincs? Komolyan mondom, nem látom az alagút végén a fényt. Vagy ha látom, akkor dudál.

Réka egy pillanatra elhallgatott. Debra érezte rajta, hogy küszködik, vajon folytassa-e, vagy sem. Segíteni szeretett volna neki, de tudta, ha most akár egyetlen egy szót is szól, a lány elveszti a fonalat, és begubózik. Hagyta hát, hogy a maga erejéből találja meg ismét a helyes gondolatot. Közben jelentőségteljes pillantást váltott George-dzsal.

- Annyiféle dolgon vitatkoznak teljesen fölöslegesen - folytatta a lány. - Olyan dolgokon, amelyek nem osztanak és nem szoroznak, ha a szegénységhez mérjük őket. Legyen-e, vagy ne legyen abortusz? Morális-e megszakítani a terhességet? Egyáltalán morális-e a családtervezés? Holott nem ez a legalapvetőbb gond, hanem az, hogy még a leggazdagabb, legfejlettebb állam sem engedheti meg magának, hogy a hajléktalanokat eltartsa. Az önök hazája, Amerika igazán fejlett ország. Miért él mégis benne nyolcmillió hajléktalan? Erre ki adja meg a választ? Vagy ki felel arra a kérdésre, hogy ugyanott, az Egyesült Államokban tizenkétfélmillió gyerek miért fekszik le esténként éhesen? Ugyanakkor pedig akárki a kezébe veheti a törvényt, és egyszerűen lelövi az abortuszt végző orvost, még akkor is, ha az illető államban törvényes a terhességmegszakítás. Egyre világosabb, hogy az ember eljutott a tolerancia végső határáig. Többé már nem tűr meg semmit, ami ellenkezik a felfogásával, a világnézetével, a szokásaival, a neveltetéséből adódó, néha nagyon is kétes igazsággal. Egyelőre még megtűrjük egymást... De meddig még? Lassacskán oda jutunk, hogy aki kinyitja a száját, és a többiek szemébe meri mondani a *mindenki által tudott* igazságot, annak szó szerint betörik a fejét. Az kilóg a sorból, az különc. Mert ha bármit szóvá teszünk, akkor a jobbik esetben *megkülönböztetünk*, de komolyabb számonkérés esetén egyenesen rasszistákká válunk. Az emberek már nem mernek semmit nyíltan megmondani egymásnak. Az mer csak szabadon szólni, aki szemmel láthatóan valamilyen kisebbség tagja. Legyen az akár faji, akár másféle kisebbség. Mert amit az ilyen ember mond, az nem rasszizmus, á, dehogy. Az a „nagy fehér gonosz ember” összes bűneinek szóbeli összefoglalója. De ha én szólok meg, akkor visszakézből rámragasztják a bélyeget, hogy gyűlölöm a cigányokat, a kínaiakat, vagy a jó ég tudja, kit. Annyira megosztottá vált a világ, hogy ebből a megosztottságból egészségesen már nem lehet kilábalni. És nem csak a megosztottság okoz bajt, hanem az erkölcsi normák teljes felboru-

---

²¹ Haladni az áramlattal (angol)

lása. Visszaemlékszem kisgyerek koromból egy tréfára, amit a rádióban hallottam... A lényege az volt, hogy megkérdezték valakitől, miért akar Nyugatra vándorolni. Mire az illető azt felelte: „Nézzék, amikor én még fiatal voltam, a homoszexualitást elítélték. Manapság megvonják rá a vállukat, mondván, hogy van ilyen is. Hát én nem akarom megvárni, amíg kötelező lesz.” És higgyék el nekem, lassacskán itt tartunk. És ez egyáltalán nem tréfa, sőt. Teljesen összekuszálódott minden, most már az a normális, ami azelőtt kirívó volt. De kérdem én, miért kellene a bátyámnak egy meleget szeretnie? Csak azért, mert ez így *divatos*? Ha ezt veszem alapul, akkor nekem legalábbis biszexuálisnak kellene lennem, hogy a mai „alternatív” társaság befogadjon. Pedig én határozottan heteroszexuális vagyok, és az is akarok maradni! Igyekszem a világot úgy látni, ahogyan azt a média megpróbálja a torkomon lenyomni, de képtelen vagyok erre, először is mert önállóan gondolkodom, másodsor pedig azért, mert van egy okos bátyám, aki türelmesen megmagyarázta, hogy „hugi, utáld Busht, mert ehhez is jogod van, de ha valaki megkérdezi, miért utálod, akkor tudj legalább egy logikus magyarázatot is adni azon kívül, hogy *csak*”. Összefoglalnám, mit gondolok a generációs problémáról. Meg vagyok győződve arról, hogy a fiatal korosztály utálja az időseket. Így, ahogy mondom: utálja. És még csak nem is tudatosan. De vajon honnan is ered ez az utálat? Onnan, hogy nézzük a híreket. És nem látunk mást, mint háborút, gyilkosságokat, urbán depressziót... Egy rendkívüli bizonytalanságot a fiatalok előtt, és azt az érzést, amely egyre erősebbé válik: addig nem vállalunk gyereket, amíg anyagilag sínen nem leszünk. De mire ez elkövetkezik - már akinél elkövetkezik - addigra a fiatalok rendszerint átlépik a negyven éves határt, és már nem is fiatalok. A nők mindenesetre túlkorosak ahhoz, hogy rizikó nélkül szülhessenek. És nem csak a rizikó az, ami visszariasztja őket a szüléstől... Negyven éven felül kinek van még annyi ereje, energiája, hogy egy újabb húsz évre lekösse magát? Mert egy gyerek felnevelése minimum annyi ideig tart. Ilyen „terhet” nagyon kevesen mernek felvállalni. Régebben nem volt ritka öt-tíz gyerek sem családonként. Igen ám, de azt minden szociológus tudja, hogy akkoriban nem is nagyon volt mit megszerezni, megvásárolni, a világ szegény volt. Sem a boltok kínálata, sem a bérek nem voltak egetverők. Ma viszont Dárius kincse is kevés lenne ahhoz, hogy egy fiatal házaspár hetek alatt elköltse, és így is maradna egy hosszú lista arról, hogy mi mindenük hiányzik még. Vagyis az őseink anyagilag szegényebbek voltak ugyan, de emberileg boldogabbak. Mi, mai fiatalok, jobban el vagyunk ereszelve anyagilag, de belül üresek, majdnem embertelenek vagyunk. És ez nyomot hagy mindnyájunkban, még akkor is, ha nem vagyunk hajlandók beismerni. Nem a generációs ellentét növekedett az utóbbi évek során, hanem az értékrendszer változott meg radikálisan. Valamikor 1958-ban a szüleim még boldogok voltak, ha egy cserélhető tűvel megáldott ócska gramofonon, bakelitlemezekről hallgathatták a kedvenc slágereiket. Ezzel szemben nekem ma olyan zsebben elférő zenegépem van, amelyben már mozgó alkatrész sincs, és nyolcezer számot tud tárolni és lejátszani a legtökéletesebb minőségben. A bátyám gyakran emlegeti ezt a paradoxont, ha társaságban felmerül ez a téma. Dominiknak abban is igaza lehet, hogy azt mondja: a nyugati típusú társadalmak, beleértve a magyart is, először a saját demokráciájukba fognak belefutni, és csak azután kerülnek veszélybe katonailag. Úgy értem, háborús veszélybe. Hát nem mindegy végső soron, hogy a felhalmozott fegyverzet egyszeri, vagy százszori elpusztulásra elegendő? Úgyis csak egyszer halhat meg az ember! Valahol irigylem a nagyanyámat... Mert igaz, hogy neki még nem volt gőzölős vasalója, viszont azt sem tudta, mi az, hogy „gombafelhő-szindróma”. A fiatalok pedig először elkeseredettek lesznek, aztán tehetetlenek, és végül ez a kettő kegyetlen pusztításba fog átcsapni. És akkor Isten, vagy akárki, irgalmazzon ennek a világnak...

A lány elhallgatott. Debra és George határozottan érzékelték, hogy Rékának nincs több mondanivalója, akárhogy is faggatnák. A maga precíz, tömör módján mindent elmondott, amit el lehetett, vagy amit el akart mondani.

- Köszönjük - mondta néhány percnyi hallgatás után Debra. - Azt hiszem, kevés olyan fiatal él manapság, aki ennyire átfogóan látja a dolgokat, mint maga, vagy a bátyja.

- Ugyan - legyintett Réka - szóra sem érdemes. Azt persze nem tudhatom, hogy maguknál mi a helyzet, de az én ismeretségi körömben szinte mindenki így gondolkodik. És ha csak egy kicsit is segíthettem abban, hogy közelebb kerüljünk egy lehetséges megoldáshoz, akkor már nem beszéltem hiába.

Mindhárman felálltak, és George, mialatt kikapcsolta és összecsomagolta a számítógépet, meglepetve vette észre, hogy közben odakint teljesen beesteledett. A férfi csak most érezte, mennyire kimerült a mai két beszélgetés során, és alig várta, hogy felérjen a szobájukba, és elküldhesse a ma összegyűjtött anyagot az apjának és Sartain-nek. Réka könnyed léptekkel az ajtóig ment, aztán szembe fordult a két vendéggel, és mintha az imént véget ért beszélgetés le sem zajlott volna közöttük, a világ legtermészetesebb mosolyával szólalt meg.

- Á, majdnem elfelejtettem. Várjuk önöket vacsorára. - A karórájára pillantott. - Félóra múlva, ha önöknek is megfelel - és ezzel kilépett a könyvtárból.

Mialatt George Miller a géppel pepecselt, és a világhálóra csatlakozva, elküldte az anyagot Amerikába, Debra Gillette kissé rendbe szedte magát. Megmosdott, átöltözött, és most a tükör előtt ülve sminkelt. A szeme sarkából lopva a férfira pillantott, akinek az arcát eddig még sohasem látta ennyire komolynak, befelé fordulónak. Érdekelte, mi járhat George agyában.

- Min gondolkodol? - kérdezte, miután végzett a sminkeléssel, és a forgószéken megfordult.

- Nehéz volna megmondani - felelte George. - Ezen az egészen, így, ahogy van. Valahol úgy érzem, visszaéltünk a vendéglátóink bizalmával, mert ők azt hitték, és most is azt hiszik, hogy csupán ártatlan beszélgetésről van szó, holott valósággal „elloptuk” a gondolataikat. Nem vagyok biztos benne, hogy teljesen morális, amit tettünk. Ugyanakkor pedig furdal a kíváncsiság, hogy vajon apám és Sartain mit látnak, olvasnak most odahaza. - Végzett a géppel, és felállt. Odalépett a nőhöz, aki még mindig a széken ült, és a vállára tette a kezét. - Ne hidd, hogy fölöslegesen aggályoskodom. Távolról sem vagyok olyan fajta. De ez az itt eltöltött pár nap nagyon mély nyomot hagyott bennem. Egyrészt nagyon kellemes volt ennél a családnál vendégeskedni, másrészt, ha nem is látom a kimentett gondolatok szövegét, nagyjából el tudom képzelni, mit tartalmazhat. Abban biztos vagyok, hogy egyáltalán nem hízelgő az egész emberiségre nézve. Abban viszont már egyáltalán nem vagyok biztos, hogy nem késtünk-e el máris.

- Tényleg aggályoskodsz - állapította meg a nő. - Az elemzést, a következtetéseket pedig bízd apádékra. Most pedig gyere, várnak bennünket.

Szilágyiék teljes létszámban várták őket az ebédlőben. George-nak csak most, amikor beléptek, tűnt fel, hogy eddig még egyszer sem látták az egész családot egyszerre együtt. Első pillantásra teljesen átlagosnak látszottak, de a lefolytatott beszélgetések alapján a férfi már tudta, hogy ez a család még véletlenül sem képviseli a magyar átlagot. Sőt, alapjában véve *semmiféle* átlagot nem képvisel. Annyit tudott a közép-európai helyzetről, hogy belássa: Szilágyiék a felső tízezerhez tartoznak. Úgy anyagilag, mint szellemileg. Egy pillanatra eszébe jutott, vajon egy *valóban* átlagos családtól milyen információkhoz juthattak volna. Olyan emberektől, akiknek gondot jelent a holnap.

- Már vártuk magukat - szólalt meg John, és felállt ültéből, amíg a két vendég helyet foglalt az asztal mellett. - Egy kis töményet? Van whisky, konyak, barackpálinka.

- Megkóstolnám a maguk specialitását - felelte Debra, és a férfi felé nyújtotta a poharát. George csatlakozott hozzá.

- Hát akkor egészségünkre - mondta John, miután megtöltötte a két poharat, és kézbe vette a sajátját. - Remélem, jól érezték magukat nálunk. Mik a további terveik?

- Szeretnénk egy hetet pihenni - mondta George, és belekóstolt a méregerős italba. - Hmm, ez finom - mondta elismerően. - Szeretnénk jobban megismerni ezt az országot. Mit ajánlanak, hová menjünk?

- Ilyenkor, őszi végén, nehéz bármit is ajánlani - mondta Pete, aki eddig hallgatott. - Az időjárás bizonytalan, az üdülőhelyek üresek. A Balatonnál holt szezon van már, a kevés hegyi üdülőben pedig MÉG az van. Budapestet viszont ez egyáltalán nem jellemzi. A fővárosban mindig akad látnivaló.

Elhallgattak, egyikük sem tudta, hogyan folytassa a beszélgetést. Mindnyájan úgy érezték, hogy az elmúlt napok során mindent elmondtak már egymásnak, ami lényeges volt, és ideérkezésük óta először Debra és George majdnem fölöslegesnek, betolakodónak érezte magát. Némán fogtak neki a vacsorának, azon igyekezve, hogy legalább a felszolgált ételek ízeire koncentráljanak. Úgy tűnt, Szilágyiék is átérzik a pillanat hangulatát, azt, hogy a két vendég most kínosan érzi magát a körükben.

Házi gulyásleves és túrós palacsinta volt a menü. Ízletes ételek voltak, és legalább arra jók, hogy addig, amíg esznek, egyikük se gondoljon másra. Kevés szó esett az asztal körül, a háttérben pedig halkán szólt Vivaldi Négy évszakjának Ősz című tétele. Hosszú percek alatt keresztül csak az evőeszközök diszkrét csörgése hallatszott, vagy egy-egy halk, kínáló szó.

- Nos, hogyan döntöttek? - kérdezte Magda asszony, miután mindnyájan végeztek az étkezéssel. - Mit szeretnének leginkább látni?

- Most talán még nehezebb döntenem - nevette el magát Debra, és a mellette ülő George karjára tette a kezét. - Azt hiszem, mindkettőnknek valami csendes, nyugodt program kellene egy hétre.

- Azt hiszem, ez is megoldható - jegyezte meg Katalin, aki eddig nem kapcsolódott be a beszélgetésbe. - Ilyenkor, ősszel valóban nem sok a látnivaló, de Szentendrén működik egy művész-telep. A kisvárosban egymást érik a kiállítások, tárlatok. A panziókban szállást is lehet találni, és nem is drágán. Van egy ismerősöm, aki, ha akarják, segíthet ebben.

- Köszönjük, azt hiszem, élni fogunk ezzel a lehetőséggel - felelte Debra. George némán bólintott, és belekortyolt a badacsonyi borral telt poharába.

Még negyedórát töltöttek el mindnyájan az asztal mellett, és ez alatt az idő alatt csak kevés szó esett. Aztán a gyerekek voltak azok, akik megbontották az egységet, és elnézést kérve, elsőként távoztak. A két vendég is felállt, mindketten szerettek volna minél hamarabb lepihenni.

- Köszönjük a vendéglátást - mondta halkán Debra, és hagyta, hogy a melléje lépő Magda átölelje, mint valami régi ismerőst. - Nagyon kellemesen éreztük magunkat önöknél, és remélem, nem éltünk vissza a türelmükkel.

- Á, szóra sem érdemes - nevette el magát az idős asszony. - Olyan ritkán vannak vendégeink. Pihenjék ki magukat. Jó éjt.

- Jó éjszakát.

13. Ismét otthon

Bő ötezer mérfölddel nyugatabbra, a floridai Frostproofban, Sylvius Sartain és James Miller nevetgélve tértek vissza a szállásukra. Egy orchidea-kiállításon voltak, és Miller professzor kihasználta az alkalmat, hogy nemrég vásárolt digitális kamerájával lefényképezze a ritka virágokat. Most alig várta, hogy hazaérjenek, és letölthesse a képeket a számítógépére. Munkája mellett kevés szabadidővel rendelkezett, és ennek megfelelően kevés hobbyja is volt, de világléteében imádott virágokat fotózni. Ez volt az egyetlen szabadidős elfoglaltsága, amely mellett évtizedeken keresztül kitartott. Az otthona falai tele voltak különböző virágok kinagyított képeivel, amelyeket annak idején még a saját kis laboratóriumában hívott elő. Az utóbbi években azonban, amióta elterjedt a digitális fényképezés, a labor felszerelése elárvulva porosodott egy szekrényben. A számítógép sokkal több és sokkal egyszerűbb lehetőséget nyújtott Millernek, és teljesen erre állt rá.

- Mondja, barátom - szólalt meg Sartain, amint beléptek a házba - magát nem aggasztja, hogy a fiataloktól már több, mint huszonnégy órája semmit sem kaptunk?

- Nemigen aggaszt - felelte Miller, aki még mindig a kiállítás látványával volt elfoglalva. - Amennyire a fiamat ismerem, nyomós oka lehetett annak, hogy nem küldte azonnal az anyagot. Akár fogadni is mernék erre.

- Aha, fogadás - mondta Sartain nevetve. - Régi brit szokás. Mindenre fogadnak. Mi viszont nem britek vagyunk, hanem amerikaiak. Én pedig elvből nem fogadok sohasem. De azt hiszem, hamarosan meglátjuk, mi volt a késés oka.

Beléptek a nappaliba, és James Miller azonnal a géphez lépett. A USB-kábellet csatlakoztatta a fényképezőgépet a computerhez, és elkezdte áthelyezni a fényképeket. Sartain közben italt töltött két pohárba, és csatlakozott a kollégájához. Abban a pillanatban, amikor megállt mellette, a monitor jobb alsó sarkában felugrott az AOL²² zászlócskája, jelezve, hogy újabb küldemény érkezett e-mailben. Miller kissé csalódottan sóhajtván nyugtázta, hogy egyelőre lőttek a képek nézegetésének.

- Nos, azt hiszem, ha fogadtunk volna, most vesztes volnánk - jegyezte meg ironikusan Sartain.

- Itt van az, amire vártunk.

Villámgyorsan átfuttatta az érkezett anyagot a dekódolón, és kinyomtatta. Aztán mindketten fogták az italos poharukat, és kényelmesen elhelyezkedve, olvasni kezdték a gyerekek gondolatait.

Dominik Szilágyi gondolatai.

- Elmondjam ezeknek az igazságot? Vagy azt mondom, ami politikailag korrekt, és elfogadható? A fene egye meg, inkább őszinte leszek. Hiszen ezek az emberek amerikaiak, és semmiféle jogi hatalmuk nincs fölöttem. Emellett pedig úgy érzem, mintha így is, úgy is belelátnának a fejembe. Na, ez is azt mutatja, hogy paranoid vagyok - nevette el magát belülről a fiú. - A világnak vége, és ami most folyik, az a dráma utolsó felvonásának az utolsó jelenete. Vagy a legjobb esetben is az utolsó előtti. A Homo Sapiens aki olyan értelmesnek, olyan magasrendűnek tartotta eddig magát, eljutott arra a pontra, ahol minden találmánya önmaga és a társai ellen fordul. A végszó a pusztítás. De nem valamiféle háború, vagy

---

²² America OnLine - Internetes szolgáltató az Egyesült Államokban

fegyveres harc lesz az emberiség vége, hanem egyetlen szó: a képmutatás. Ma már senki sem mer semmit nyíltan, kertelés nélkül kimondani. Nem merünk odaszólni a hentesnek, hogy fogja be a pofáját, és a húst igenis úgy kérjük, ahogy nekünk tetszik, mert mi fizetünk érte, és a hentes nyújtja a szolgáltatást. Nem merünk visszabeszélni a piaci kofának sem, aki beszél nekünk, hogy „maga ott mi a faszt turkál a karfiolban?” Nem merünk szólni a főnöknek, hogy amit munka címén követel tőlünk, az nem egyéb, mint fizikai gyilkosság. Nem merünk egy őszinte cikket megjelentetni az újságban a kisebbségekről, mert megsértjük vele a kínaiakat - tényleg, honnan a faszból lett itt egyszerre annyi rizsevő? - nem merünk szólni a cigányoknak, mert a bíróságon végeznénk, egy kellemetlen és fölösleges perrel a nyakunkban, pedig igenis, pontosan annyira „szeretjük” őket, mint ők minket. Leordítanak bennünket, hogy sztereotipizáljuk őket, de közben senkit sem zavar az a pici tény, hogy a sztereotípa nem egy agy beteges szüleménye, hanem egy emberi réteg valós szokásainak, viselkedésének az összefoglalása. A cigány nem szereti, ha cigánynak nevezik, merthogy ő roma. És mert annak a szónak, hogy cigány, rossz a mellékíze. De vajon ki tette a szót azzá, ami? Ki kölcsönzött neki pejoratív értelmet? Ha egy iskolában megtetvesedik a gyerekek feje, mert egy kis társuk behurcolta a hajtetűt, akkor nem annak a kis gyereknek az anyukáját hívják be, hogy csináljon már valamit (csinálna is: jól elverné az osztályfőnököt), hanem a többi szülőt intik nagyobb türelemre és megértésre. Elmagyartalanítják az országot. Egy erdélyi, aki echte magyar, nem kap kettős állampolgárságot, pedig minden felmenő rokona innen származik, de a Pekingben született kínai, akiről ugye nem lehet elmondani, hogy magyar az anyanyelve, vagy akár csak kicsit is hasonlít ránk, simán megkapja a magyar állampolgárságot. Semmi nincs rendben körülöttünk. Aki ellop egy kocsit, börtönben végezheti, de aki csacsқан lenyúl két milliárdot, az „házi őrizetet” kap, és testőrök vigyáznak rá. Nehogy már haja szála is meggörbüljön. A miniszterelnök, aki összeaggódja magát a népért, kellemes milliárdos. A polgármester százmilliót érő nyaralót vesz a tengerparton, de a lánya, aki Németországból térne haza, hatalmas házat igényelne az önkormányzattól. Természetesen mogyoróért. Ez történik itthon, Magyarországon, és akkor még meg sem említettem a nagyvilágot. Pedig ami itthon történik kicsiben, az történik „odakint” is, csak nagyban. Az a ronda kis féreg Arafat is elpusztult végre, aki a világ összes politikusát képmutatóvá tette, hiszen minden fejlett állam politikájában írott szabály, hogy terroristákkal nem tárgyalnak. Az a rohadék, aki minden idők eddigi legnagyobb, de legalábbis legismertebb terroristája volt, mégis Béke Nobel-díjat kapott, Clinton elnök mégis a kezét rázogatta, és nem csak ő, hanem még Bibi Netanyahu is, aki pedig a saját szavai szerint hányingert kapott tőle. Ott van az USA, és ott sem lehet tenni semmit sem. A törvényhozás meg van bénulva, mert ahelyett, hogy érdemi dolgokon törnének a fejüket, olyasmiken rágódnak, hogy Condi Rice színesbőrű, és Bird szenátor meg a demokraták ezért nem akarják, közben pedig ujjal mutogatnak a republikánusokra, hogy ők meg ÉPPEN EMIATT akarják külügyminiszternek. A világ valóban megőrült. Most arra kéne felelnem, hogy van-e generációs probléma. Mit mondjak erre? Hogy igenis van, hogy mindig is volt, de ez, ami most van, egészen más? Eddig CSAK veszekedtek a generációk egymással. Nagypámék, amikor apám a Beatlest hallgatta, azon sopánkodtak, hogyan lehet két lábosfedőt összeverni, és azt zenének nevezni, és nem értették meg, mi a jó abban, ha egy zenésznek hosszú a haja, meg ilyesmik. Ennyi volt a generációs probléma. Most? Apámékkal nem ilyen gondok vannak, hanem olyanok, hogy valósággal kerülük a témát: mi is lesz velünk? Az igaz, hogy a cégek többsége fiatalokat keres az állások betöltésére, de ez is olyan paradoxon, mint minden más a jelenlegi társadalmakban. „Fiatal, huszonhat év körüli, nagy gyakorlattal rendelkező munkatársakat keresünk” - ezt ordítja majdnem minden hirdetés. A gond viszont ott van, hogy ha húszévesen nem veszik fel sehová, akkor huszonhat éves korára honnan szerezze be a nagy gyakorlatot? Ugyan mit tudnak ezek a jenik? Minden haverom szenved valamiben, vagy valamilyen szenvedélynek a rabja. Az alkohol ma már nem is nagy ügy. A drogok? Szinte minden

haverom tudja már, honnan lehet jointot beszerezni. Kokain is van a piacon, de nagyon drága. A crack eléggé ritka, de Ecstasy van bőven. Meg fű is. A barátaim fele depressziós. Szinte kivétel nélkül mindegyik szóba hozta már az öngyilkosságot. Aztán, amikor az öngyilkossági szándékuk frusztrációba megy át, szó nélkül szétvernek valamit - vagy valakit. Mert hallottam már olyan képtelenséget is, hogy azt mondták valakire felvételkor, hogy túl magasan képzett, az illető munkakör kevesebbet kíván. Zsákutca ez is. És itt rejtőzik a legnagyobb probléma, mert szerintem pékekre is szükség van, meg csatornatisztítókra is. Eleve az a szlogen, hogy „szerezz még több diplomát, ha meg akarsz élni”. De akkor mi lesz a társadalmak azon HATALMAS rétegével, akiknek semmilyen diplomájuk, semmilyen szakképesítésük, semmilyen papírjuk nincs? Ki fog akkor kenyeret sütni, és miből fog megélni a sok diplomás, aki többnyire csak papíron ért valamihez, de a gyakorlatban két balkeze van? El merjem-e mondani ezeknek a jenkiknek, hogy voltam már úgy, hogy szemrebbenés nélkül gyilkolni tudtam volna? És nem csak önmagam, hanem bárkit. Hogy nem éreztem semmit, amikor meghalt a másik nagymama? Be merjem-e vallani nekik azt a nagyon is sajnálatos valóságot, hogy rájöttem: nem vagyok a konvencionális értelemben vett „érző ember”? Azt sem merném bevallani, sem nekik, sem senki másnak, hogy a lányokkal képtelen vagyok tartós érzelmi kapcsolatot teremteni. Hogy jólesik egy kettyintés, de semmi többre nem vágyom a másik nemtől. Gyerekekre meg pláne nem. Azt pedig még önmagamnak sem merem nyíltan bevallani, hogy a velünk élő nagyszülőkhöz semmi sem köt érzelmileg. Hogy unom már, valahányszor nagyapám elmeséli a háborús emlékeit. Pedig tudom, hogy igazat mond. Ha itt vannak a nagyszüleim, akkor jó, de ha holnap már nem lennének itt, talán fel sem tűnne. Bár lehet, hogy a neveltetésem miatt megkérdezném, hol vannak. A haverjaimmal, ha itt-ott néha kilazulunk, megbeszéljük ezeket a dolgokat, hogy aztán másnapra el akarjuk felejtetni az egészet, mint valami nagyon szégyenteljes dolgot. Amitől viszont elrettenek, az az, hogy ha nézem a nagyszüleimet, a szüleimet, és többé-kevésbé objektíven önmagam, akkor megdöbbenek azon, hogy ha ez így folytatódik, többé nem lesz semmilyen generáció, hiszen a következő fokozat a „nem tudom, miért gyilkoltam”-korosztályé lesz. Manapság szinte mindenütt érezhető a szülők érzelmi zsarolása. „Ha azt akarod, hogy figyeljek rád, hogy ne lógjak a suliból, hogy ne csavarogjak el itthonról, akkor mit kapsz érte cserébe?” Esténként, lefekvés után, gyakran felteszem magamnak a kérdést: vajon mi az, hogy NORMÁLIS? Ki a példakép? Akit mintaként kell és lehet tisztelni, követni? Félelmetes sötétség veszi körül a jövőt. Az egész valahogy úgy néz ki, mint Einstein relativitás-elméletében, ahol a később kibocsátott fénysugár utol akarja érni az előtte kibocsátottat. Lejárok a klubba, és pontosan tudom, mit gondolnak a barátaim. Jövőt már nem terveznek, régóta. Vagy ha igen, akkor csak egy ködös, cinikus valamit, amit igyekeznek jövőnek titulálni. Láttam tegnap egy amerikai dokumentumfilmet, ahol egy rendőrségi kihallgatáson a tizennégy éves kiskorú bűnöző, arra a kérdésre, hogy mit gondol, mi lesz belőle huszonöt éves korára, gúnyosan nevetve azt mondta, hogy ő sohasem lesz huszonöt éves, mert jóval azelőtt meghal. Félelmetes arra gondolnom, hogy egyik alternatíva sem rázna meg. Sem az, ha holnap meg kellene halnom, sem az, ha mással kéne végeznem. Úristen, még jó, hogy ezek a jenkik nem hallják, mire gondolok...

A két tudós nem nézett egymásra. Nagyon is jól tudták, miről van szó, hiszen évekkel ezelőtt, amikor a Generation 2000 fedőnevű kísérletet folytatták azon a mindentől távol eső helyen, éppen erről szólt minden, csak akkor kémiaileg manipulált emberekkel végezték a kísérletet. Már akkor sejteni lehetett, mit hoz a jövő. És azt is sejteni lehetett, hogy ez a jövő nincs is annyira távol, mint egyesek hinni szeretnék.

Egyszerre tették le az első összefűzött lapcsomagot, és vették kézbe a másodikat. Szótlatlanul kezdték olvasni a fiatal magyar lány gondolatait.

Réka Szilágyi gondolatai.

- Na igen - kezdte a lány agya - beszélnem kellene. És nem tudom, miből mennyit mondjak el. Mondjam-e el, hogy engem egyáltalán nem érdekel semmiféle generációs probléma? Vagy azt, hogy számomra teljesen fölösleges erről beszélni, elmélkedni, mert sem időnk nincs rá, sem megoldásunk? Aki ezt nem hiszi el, adja össze a napi híreket. Szorozza be a tömegpusztító fegyverek romboló erejével. Emelje négyzetre az ember ember iránti gyűlöletével, vegye figyelembe azt, hogy a természettel nem lehet büntetlenül packázni, és ha csak egy kicsit is őszinte, nézzen bele a saját fejébe. Azonnal megkapja a fájdalmas eredményt: az egész világot egyetlen hatalmas, határokat nem ismerő bűnözési csoportba lehet besorolni. Háromféle ember él ma a Földön: az első, akiket már elkaptak, és most börtönben ülnek, a második, akiket még nem kaptak el, és ma kényelmesen éli kellemes életét, és a harmadik, akik ezek között szenvednek. Talán soha eddig nem mondtam ki... Nem, nem akarok gyereket. Egyszerűen látom a saját sötét jövőmet, és arra gondolok, hogy tudnék pusztán kísérletből gyereket szülni? Mert kísérlet volna... A gyerek meg egyszerű tengerimalac. Ha már megszülettem, és arra ítéltettem, hogy ebben a világban éljek, akkor egy olyan partnert fogok keresni magamnak, akivel jó a szex, aki jó, hogy van, akivel együtt tudok majd hajtani, hogy lehetőleg semmiben se szenvedjünk hiányt, de szellemi-érzelmi hullámvasútba nem vagyok hajlandó szállni senkivel. Anyámék korosztálya a hisztis csapat. Elvárják, hogy a férfiak megkülönböztető figyelemmel viseltessenek irántuk, hogy előzékenyen kinyissák előttük a kocsiajtót, hogy felsegítsék a kabátjukat... Pedig minden más területen a nő nem csak egyenlő akar lenni a férfival, hanem egyenesen pusztítani akarja. Felfalni, ahogyan egyes pókfajták nőstényei felfalják a hímeket közvetlenül a párzás után. Sohasem a férfi nem volt az erősebbik... Mi, nők tettük azzá. Legalábbis elméletben. Anyám, és a hozzá hasonló nők mentálisan is erősebbek a férfiaknál. És keményebbek, könyörtelenebbek náluk. Kacarásznom kell, ha az idősebb hölgyek párkereső hirdetéseit látom... „Ne csak a testemet akarja a férfi...” Ha nem azt, akkor mégis mit? Anyu korosztálya legyőzte a férfit, és a kérdés most csupán az, hogyan reagál majd erre a férfi. A genetikai háttér szerint mi, emberek, valahol mindnyájan rokonok vagyunk. A DNS nem hazudik. Olyan kevés a variáció, hogy az egész emberiséget hét ősanýára lehet visszavezetni. Akkor pedig nem csoda, ha mostanra, a huszonegyedik század elejére már kiütközik az emberből a degeneráció. A belterjes szaporodás átka. Mert ha így tekintem, akkor nem generációs probléma létezik, hanem DEGENERÁCIÓS. Szép lassan visszafejlődünk, mind a hatmilliárdnyian, akár rokonok vagyunk, akár nem, akár ugyanarra gondolunk, akár nem... És az egész folyamat betetőzése az lesz, hogy valami primitív vég-lénnyé zsugorodunk. Az a sorsunk, hogy megszülessünk, csupáncsak azért, hogy meghal-hassunk. Nonszensz... Teljesen értelmetlen. A természet ennél sokkal hasznosabb dologra is pazarolhatná az energiáját. De valószínű, hogy ennek is megvan a maga értelme a természet szempontjából. A természet sohasem moralizál. Az ember csak AZT HISZI, hogy ő áll a tápláléklánc legtetején... Én meg arra gondolok, hogy az én felfogásom szerint a természet konyhájában már el is készült a következő generáció. És nem hízelgek senkinek, a legkevésbé önmagamnak, ha azt mondom, hogy ez a generáció távolról sem fog hasonlítani a Homo Sapiensre. A természet már tudja, hogy ez a félresikerült kísérleti alany, a Homo Sapiens végérvényesen megbukott. És csak azért nem pusztít el bennünket azonnal, csak azért ad még egy kis haladékot, mert szuper trágya lehet belőlünk a következő életforma táptalajában. Az ember gyengére, fejlődésképtelenre sikerült a természet laboratóriumában. Vajon a jenkik tudják-e, hogy a természetnek már kész a receptje a következő élethez? És azt vajon sejtik-e, hogy az emberiség, a pusztulása során, mindent meg fog semmisíteni maga körül?

Itt ért véget a szöveg. Sylvius Sartain és James Miller még hosszú ideig meredtek maguk elé, gondolataikba mélyedve, anélkül, hogy akár erőt, akár szükségét érezték volna kimondani egyetlen szót is. Közben odakint lassan estébe kezdett hajolni a délután, de ezt egyikük sem észlelte.

James Miller volt az, aki elsőként törte meg a csendet.

- Azt hiszem, Sartain, beszélünk kell. Hosszan, őszintén. Mert ha a megérzésem nem csal meg, akkor ezek az emberek, akiket a fiamék meginterjúvoltak, olyan igazságot vágtak MINDNYÁJUNK fejéhez, ami elől nincs menekvés. És még csak azt sem mondhatjuk, hogy kényszer, vagy bármilyen külső beavatkozás hatására tették, mint évekkel ezelőtt a Generation 2000 kísérleti alanyai.

- Úgy látom, Miller, hogy maga még mindig nem bocsátotta meg nekem az akkori látszólagos könyörtelenségemet - mondta Sartain. - Mentségeket nem keresek, mert az fölösleges. Abban igaza van, hogy a Szilágyi család alaposan megvádolta az emberiséget. És, hacsak valamilyen csoda folytán meg nem neszelték, hogy mire megy ki a játék, és nem irányították TUDATOSAN a gondolataikat, hogy megfeleljenek az elvárásainknak, akkor... Nos, akkor egyetlen pillanatig sem habozhatunk. Máris késő. Azt hiszem, még ma éjszaka össze kell állítanunk a jelentésünket az NSA számára. Jöjjön, barátom.

Negyedik rész

14. A jelentés

Ha valahol valami nagyon elromlik, két dologgal próbálkozhatunk.

Az egyik az, hogy visszamegyünk, és megpróbáljuk kijavítani - ez lehetetlen.

A másik az, hogy úgy teszünk, mintha mi sem történt volna, és továbblépünk - ez embertelen.

Gabe Dearborne

**A Nemzetbiztonsági Hivatal M4-es osztályának
Címzett: Mr. Antony Luganis, osztályvezető**

Szigorúan bizalmas

Tisztelt Uram!

Megbízatusunknak eleget tettünk, és ezennel küldjük Önnek összefoglaló következtetéseinket, valamint mellékletként azokat a szövegeket, amelyek a kísérleti alanyként kiválasztott magyar Szilágyi család tagjainak a gondolatait tartalmazzák. Projektünk végeztével a legóvatosabban megfogalmazott véleményünk szerint, az emberiség soha eddig nem látott veszélybe sodorta önmaga létezését. A kérdés nem az, hogy meg fog-e történni a várható hanyatlás, hanem az, hogy mi és mikor fogja beindítani az elkerülhetetlen láncreakciót.

A világ népei más és más veszélyektől rettegnek: a nukleáris háborútól, földrengésektől, szökőáraktól, vegyi és biológiai fegyverektől. A különböző, vélt vagy valós veszélyforrásoknak közös tulajdonsága az, hogy az illető nemzetek egyformán rettegnek, és az általános vélemény az, hogy az egész emberiség léte forog kockán.

Elképzeltető, hogy a láncreakció kiváltó oka egy kitörő új vírus, vagy akár egy meglévő baktérium mutáns, antibiotikumokra teljesen passzív változata. Több okot is felsorolhatnánk, de az a véleményünk, hogy ha a fent említett veszélyforrások és okok elég időt adnak is az embernek a felkészülésre, ennél sokkal nagyobb veszély fenyegeti az emberiséget: **önmaga**.

Szeretnénk felhívni a figyelmét arra, hogy a mellékelt dokumentumok szerint, a vizsgált személyek semmilyen hivatalos információval vagy statisztikai adattal nem rendelkeznek, mégis megközelítően pontos képet alkottak a Föld és az emberiség globális helyzetéről.

Javaslataink a következők:

1. Az Amerikai Egyesült Államok térjen vissza eredeti felfogásához, és amennyiben még nem késő, kísérelje meg megszüntetni a helytelen koncepciót, amely szerint a különbözőség, a sokrétűség az erősségünk. Kohézió nélkül a még oly erős USA is egy szétbomlóban lévő szervezet képét nyújtja. A hagyományos értelemben vett nyugati típusú demokráciák (látszat-egyenlőség) kora lejárt. Sem az Európai Unió, sem az Egyesült Államok nem élheti túl a szociális hálón keletkező lyukakat.
2. Az Egyesült Államoknak fel kell készülnie az elszigetelődésre. Nem léteznek alternatívák, hiszen az arab (muszlim) világra nem lehet rákényszeríteni a mentalitásától teljesen idegen nyugati demokráciát. Az arab (muszlim) világon belül az Egyesült Államoknak csak papíron léteznek szövetségesei, a valóságban nem, mivel az illető országok és népek nem

hajlandók az általánosan elfogadott mentalitás ellen cselekedni. A Közel-Keleten, amely az említett országok régiója, az egyetlen **valódi** szövetségesünk Izrael Állam, amely önmaga is roppant nehéz helyzetben van, és hathatós segítségre szorul. Ha a kormányzat komolyan veszi az amerikai nemzet életképességét, mint axiómát, akkor azonnali hatállyal be kell szüntetni a kormányon belüli fölösleges marakodást mellékes problémák fölött, és el kell dönteni, hogy az állam fenn akar-e maradni, vagy pedig mozaikokra akar széthullani.

3. A családpolitika jelenlegi állapotát gyökeresen meg kell változtatni. A valódi kérdés nem az abortusz elfogadása vagy elvetése, hanem az, hogy sikerül-e a családoknak ismét annyi jövedelemre szert tenni, amennyivel a jövő generációt nyugodt és biztonságos körülmények között felnevelhetik. Az előbbi álprobléma kizárólag vallási-etikai síkon létezik, míg az utóbbi **valós** probléma megoldása égetően szükséges.
4. Az egészségpolitikát gyökeresen át kell alakítani. Jelenleg az a felfogás dívik, mely szerint lehet valaki bármennyire nyomorék genetikailag, ha elég pénzzel rendelkezik, megmenthető. Ezt a téves felfogást a prevenciónak, a megelőzésnek kell felváltania. Más szavakkal nem kizárólag a fizikai segítségre kell összpontosítani, hanem, minden profit-orientált megfontolás nélkül, a helyes életre kell oktatni a népet.
5. Bebizonyosodott, hogy az önpusztítás veszélye nélkül, az ember képtelen a demokratikus önkormányzásra. Ennek az oka abban rejlik, hogy az egoisztikus harácsolás miatt egyfajta terror termelődik ki, amely eszméivel emberek millióit, ha nem milliárdjait kényszeríti a vágóhídra.
6. Az önző harácsolás lesz az emberiség végzete. A pénznek, mint fizetőértéknek, ma már csak a kisemberek számára van jelentősége. A nagy konszernnek, multinacionális óriásvállalatok és a hihetetlenül gazdag egyének számára a pénz már nem az az érték, amely, akár áttételesen is, az életet biztosítja. A pénz a rabszolgává degradált kisember szárnalmas alamizsnájává vált, amely esetleg egy-két nullával megtoldva nagyon jól mutat, de egy bizonyos határérték fölött teljesen elveszti a jelentőségét.
7. Az utóbbi ötven év során az emberi agy nagyobb változásokon ment keresztül, mint az azt megelőző két évezred során. Az események felgyorsulása miatt ma már szinte kézzel tapintható jelei vannak az agresszió határtalan elterjedésének. Ez, politikai szemszögből tekintve, egy bizonyos fokig jó, mert az embereket rettegésben tartja, következésképpen kontrollálhatóvá teszi. Most azonban olyan mérőföldkőhöz értünk, ahol vagy drasztikusan közbelépünk, és megváltoztatjuk a hibás koncepciókat, vagy örökre elveszítjük az embert. A természet érintetlenül hagyja az életképes fajokat, mint ahogyan a krokodíl túlélte a dinoszauruszok kihalását. Ehhez képest az emberiség még csak bölcsőkorban sincs. Mivel pedig a természetes evolúció kifutott a normális mederből, ami miatt a fejlődés felgyorsult, de felületessé vált. Az emberi tudat nem képes követni ezt a gyors fejlődést.
8. A természet nem tréfál, és nem ismeri a morál fogalmát. Paradox módon az emberiség soha nem volt még ennyire fejlett, ugyanakkor ennyire sérülékeny és védtelen éppen a természeti erőkkel szemben. Elemzések szerint London milliós nagyságrendű áldozatokra számít, Európa több tucat millióra. Vajon véletlen?
9. Az NSA tudja, hol vannak a potenciális probléma-központok. De vajon azt is tudja-e, hogy az igazi problémák bennünk, emberekben rejtőznek?

Aláírás: Prof. Sylvius Sartain, Prof. James Miller

Dátum: 2005 január 29.

Vége